

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ŠIAULI UNIVERSITETAS
PROV S IR NEGAL S STUDIJ FAKULTETAS
PEDAGOGIKOS IR PSICHOLOGIJOS KATEDRA

Specialiosios pedagogikos magistrant ųros studij programa

Gitana Kokmanienė

**DAILĖS ELEMENTŲ PANAUDOJIMAS MOKINIŲ, TURINČIŲ SPECIALIŲJŲ
POREIKIŲ, RAŠOMOSIOS KALBOS PLĖTOJIMUI**

Magistro darbas

Magistro darbo vadov -
doc. dr. Asta Vaitkevi ėien

Šiauliai, 2009

TURINYS

Įvadas	3
1 skyrius. MOKYMOSI PROCESO YPATYBĖS PRADINIS MOKYKLOS KLASĖJE, KURI INTEGRUOTI SPECIALIJI UGDYMOŠI POREIKIAI MOKINIAMS.....	4
2 skyrius. DAILIS ELEMENTŲ NAUDOJIMO GALIMYBĖS MOKINIAMS, TURINIAI SPECIALIJI UGDYMOŠI POREIKIAI, RAŠTOMAJAI KALBAI PLŪTOTI.....	8
3 skyrius. TYRIMO INSTRUMENTAS IR TYRIMO ATLIKIMO YPATYBĖS.....	15
3.1 Tyrimo eiga ir ypatybės.....	15
3.1.1. Tyrimo metodai.....	15
3.2. Tiriamieji ypatybės.....	15
4 skyrius. DAILIS ELEMENTŲ TAIKYMO MOKINIAMS, TURINIAI SPECIALIJI UGDYMOŠI POREIKIAI RAŠTOMOSIOS KALBOS PLŪTOJIMUI REZULTATAI: PAMOKŲ ANALIZIS.....	23
4.1. I-II pamokų analizė. vykių atpasakojimas raštu, naudojančias sudarytu planu ir dailis elementais....	23
4.2. III-IV pamokų analizė. Mokymasis aprašyti gyvūną, paukštį panaudojant dailis elementus.....	26
4.3. V-VI pamokų analizė. Mokymasis aprašyti augalą pagal eiliuotą tekstą, panaudojant dailis elementus.....	28
4.3. VII-VIII pamokų analizė. Pasakojimo kėrimas pagal duotą pradinių ir pabaiginių serijų, panaudojant dailis elementus.....	30
4.4. IX-X pamokų analizė. Aprašymo kėrimas remiantis patyrimu (lytėjimu, regėjimu), panaudojant dailis elementus.....	31
4.4. XI-XII pamokų analizė. Atpasakojimo kėrimas pagal sudarytą planą, pabaiginių serijų, duotą pabaigimą, naudojant dailis elementus.....	33
4.5. XIII-XIV pamokų analizė. Mokymasis skaityti eiliuotą tekstą ir suvokti prasmę štarpe eilėmis ir žodžiais panaudojant dailis elementus.....	35
4.6. Lietuvių kalbos pamokai, kuriose buvo naudojami dailis elementai, apibendrinimas.....	37
Išvados	38
Rekomendacijos	39
Literatūros sąrašas	40
Summary	43
Priedai	44
Priedas nr. 1. Teminis planas.....	45
Priedas nr. 2. Teminis planas.....	51
Priedas nr. 3. Pradinis mokyklos 4 klasės mokinių pasiekimai.....	56
Priedas nr. 4. Tekstas, skirtas III-IV pamokoms.....	59
Priedas nr. 5. Tekstas (sutrikusio intelekto mokiniui), skirtas III-IV pamokoms.....	60
Priedas nr. 6. Klausimynas, skirtas koala aprašymui.....	61
Priedas nr. 7. Dailis elementai, skirti piešimo aprašymui kurti.....	62
Priedas nr. 8. Dailis elementai, skirti pasakojimui kurti pagal duotą pradinių.....	63
Priedas nr. 9. Mokinių grupinio darbo nuotraukos.....	64
Priedas nr. 10. Dailis elementai ir klausimai atpasakojimui kurti pagal sudarytą planą bei duotą pabaigimą.....	65
Priedas nr. 11. Klausimynas, skirtas skaityti ir pamatyti štarpe eilėmis ir žodžiais.....	67
Priedas nr. 12. Manto piešiniai ir rašiniai pavyzdžiai.....	68
Priedas nr. 13. Deivido piešiniai ir rašiniai pavyzdžiai.....	74
Priedas nr. 14. Deivido piešiniai ir rašiniai pavyzdžiai.....	80
Priedas nr. 15. Samantos piešiniai ir rašiniai pavyzdžiai.....	87
Priedas nr. 16. Dobilų piešiniai ir rašiniai pavyzdžiai.....	92
Priedas nr. 17. Rolando piešiniai ir rašiniai pavyzdžiai.....	98
Priedas nr. 18. Naudojami terminų sąrašai.....	104

Magistro darbo santrauka

Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos invalidų socialinės integracijos statymą ir Lietuvos Respublikos –vietimo statymą (1991, Nr. 23-593). Naujajame –vietimo statyme numatyta, jog visi asmenys, turintys specialią ugdymosi poreikį (SUP), netgi dideli ir labai dideli, turi teisę būti ugdomi.

Temos aktualumą lemia tai, kad trūksta tyrimų, kuriuose būtų lyginami specialią ugdymosi poreikį (toliau SUP) turintys mokiniai, besimokantys bendrojo lavinimo klasėje, teksto suvokimo, rašytinės kalbos ypatumai atkuriant tekstą. Pasigendama teorinių ir praktinių darbų, atskleidžiančių dailės elementų mokiniams, turintiems specialią ugdymosi poreikį ir besimokantiems bendrojo lavinimo mokykloje, rašytinės kalbos tobulėjimui. Atliktas tyrimas pradinėje bendrojo lavinimo mokykloje. Stebėtos specialiosios pedagogės vestos pamokos, kuriose dalyvavo, ketvirtą klasę specialią ugdymosi poreikį (SUP) turintys mokiniai. Lietuvių kalbos pamokose buvo naudojami dailės elementai.

Tyrimo objektas: Pradinė klasė mokinių, turinti SUP, rašomosios kalbos ypatybes.

Tyrimo tikslas: atskleisti dailės elementų naudojimo per lietuvių kalbos pamokas, poveikį SUP turintiems mokiniams rašomajai kalbai.

Uždaviniai:

1. I–analizuoti mokslinę literatūrą, kurioje analizuojama dailės elementų taikymo ugdymo procese reikšmė SUP turintiems ugdytiniams rašytinės kalbos plėtojimui.
2. Nustatyti dailės elementų ir rašytinės kalbos plėtojimo sąsajas ugdymo procese.
3. Organizuoti ir vesti ugdymą eksperimentu naudojant dailės elementus, integruotus lietuvių kalbos ugdymo pamokas pradinėje mokykloje, kurioje ugdomi SUP turintys mokiniai.
4. Atlikti ugdytiniams rašomosios kalbos darbų analizę ir palyginti rašomosios kalbos vartojimo ypatybes.

Hipotezė: Naudojant dailės elementus lietuvių kalbos pamokose galima plėtoti SUP turintiems pradinė klasė mokinių rašytinę kalbą.

Atlikus ugdymą eksperimentu daroma išvada, kad dailės elementų naudojimas gali plėtoti SUP mokinių rašomąją kalbą, tačiau šiekliams pokyčiams atskleisti būtina atlikti ilgesnį eksperimentą.

Darbo struktūra. Magistro darbas sudaro santrauka lietuvių ir anglų kalbomis, vadas, dvi teorinės literatūros analizės dalys, tyrimo atlikimo ypatybės, rezultatų pristatymas, išvados, rekomendacijos, naudotos literatūros sąrašas, priedai, sąvokų žodynas.

Ivadas

Problema. Iš esmės pakitus Lietuvos politinei padėčiai, privalo būti sukurta nauja –vietimo sistema. –vietimo kaitos tendencijas Lietuvoje nagrinėja T. Aidukienė (2003) ir R. Labinienė (2003). Jų teigimu, jau 1991 m. Lietuvos Respublikos Seimas priėmė Lietuvos Respublikos Invalidų socialinės integracijos statymą (1991, Nr. I-2044) ir Lietuvos Respublikos –vietimo statymą (1991, Nr. 23-593). Abu šie statymai apibrėžė ne tik suaugusiųjų, bet ir specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) turinčių vaikų ir jaunuolių teisę būti ugdomiems institucijoje, esančioje arčiausiai jų gyvenamosios vietos, gauti specialiąją, psichologinę, medicininę pagalbą, reikiamas specialias mokymo priemones bei kompensacines technikas; jie mokymosi bei darbo vietas turi būti pritaikytos individualiems poreikiams. T. Aidukienė (2003) ir R. Lapinienė (2003) pabrėžia, kad naujajame –vietimo statyme numatyta, jog visi asmenys, turintys specialiąją ugdymosi poreikių (SUP), netgi didelių ir labai didelių, turi teisę būti ugdomi.

Kai vis daugiau SUP turinčių mokinių mokyti bendrojo lavinimo mokyklas, esančias arčiausiai gyvenamosios vietos, –vietimo ir kultūros ministerijos kolegija 1993 m. gegužės 27 d. priėmė nutarimą „Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo specialiąją poreikių vaikams bendrojo ugdymo staigose tvarka“. Šiame nutarime pirmą kartą minima, kad SUP turintiems moksleiviams turi būti pritaikytos bendrojo lavinimo mokyklos dalykų programos (jas modifikuojant, adaptuojant), SUP ugdytiniai gali būti ugdomi visiškai integracijos forma, o mokykloje turi būti kurta specialiojo ugdymo komisija, kuri aptaria su specialiojo ugdymo paslaugomis susijusius klausimus.

2003 m. liepos 4 d. Lietuvos Respublikos Seimas patvirtino Lietuvos –vietimo plėtros strategines nuostatas 2003-2012 m., kurios teigiama, kad šatsivėlgiant visuomenei tenkančius dabarties iššūkius ir valstybės ilgalaikės raidos strategijoje apibrėžtus finius visuomenės, saugios visuomenės ir konkurencingos ekonomikos prioritetus, –vietimui tenkanti misija: padėti asmeniui suvokti –iuolaikinį pasaulį, gyti kultūrinę bei socialinę kompetencijų ir būti savarankiškam, veikliam, atsakingam žmogumi, norinčiam ir gebančiam nuolat mokytis bei kurti savo ir bendruomenės gyvenimą.

Apfvelgti statymai rodo, kad mokyklose vyko reforma. Dabartinėje –vietimo politikoje ypatingas dėmesys kreipiamas mokytojų darbui su specialiąją ugdymosi poreikių mokiniais bendrojo lavinimo mokykloje – nustatomos mokinių mokymosi sunkumų priežastys, vertinamas realusis finis lygis, naudojant vairius darbo būdus ir metodus efektyviai vedamos pamokos, bendradarbiaujama su tėvais ir mokytojais, teikiamos specialistų rekomendacijos. Tačiau mokytojai ir toliau privalo eksperimentuoti, patys iškoti būdus ir metodus, kuriuos taikyti SUP mokiniams. Būtinai pastebėti, kad SUP mokiniams baigiant pradinį, pagrindinį ugdymo pakopų finius,

Daugiausiai taikomi tie patys reikalavimai kaip neturintiems ugdymosi
mu, tai, ko mokymo vadov liai mok prie– kelis de–imtme ius,
jau nebetinka ugdymui, kurio nariai remiasi mokymosi vis gyvenim ir vaik orientuotomis
paradigmomis. Ugdymo praktika ir moksliniai veikalai rodo, kad mokymo proceso rezultatams
gerinti ie–koma vairi moderni metod , galin i labiau skatinti mokini poreik ir galimybes
mokyti. Vienas i– didfliausi pastar j de–imtme i tyrim areal didaktin je sferoje yra
vizualizacijos aktualizavimas. Vizual s metodai siejami su kompiuterini technologij progresu
–iuolaikiniame technologij amffiuje. Technologijos progresas skatino technolog ir gamtos moksl
mokslininkus kurti programas, padedan ias vizualizuoti sud tingus ir nematomus rei–kinius.
Daugiausiai buvo dirbama kuriant inflinerinius projektus, fizikos, chemijos, biologijos, medicinos
kompiuteri programas. Ta iau sukaupus atitinkam informacijos baz , vizualizacija tapo ir vairi
disciplin didaktikos tyrim objektu (Bilbokait , 2009).

Vizualizacija mokykloje sietina ne tik su IKT. Kad ir koks kompiuterizuotas b t pasaulis,
be dail s ir paprast dail s element naudojimo pamokose negalima apseiti. Apie dail s reik–m ir
s sajas su ugdomaisiais dalykais pla iau ra–o V. Tamulien (2002). Kaip teigia autor , dail s ry–ys
su gimt ja kalba labai glaudus. Parengiamuoju laikotarpiu tobulinamas vaik regimasis suvokimas;
lavinama mokini regimoji orientacija, d mesys. Gimtosios kalbos ugdym iki pat auk–tesni klasi
lydi dail s element taikymas. Tuo metu dominasi dail s pedagogin mis galimyb mis d l keleto
prieblas i : pirmiausia moksliniais tyrimais ne kart patvirtinta prielaida, jog vaizdiniai –altiniai
daug geriau simenami negu girdimieji.

Nagrinant dail s ir gimtosios kalbos ry–, galima rasti artim s sajas . Ra–ytin s kalbos ir
dail s g dffi lav jim galima sutapatinti. L. Jaku ionyt (2006) savo magistriniame darbe
nagrina ja R. Arnheimo (1974) estetinio suvokimo teorij . Darbe pateikiami dail s g dffi lav jimo
aspektai: suvokimas ir k ryba. suvokim eina geb jimas nustatyti k rinio pagrindin tem bei
suprasti estetinius aspektus. K ryba - tai meno šdarymasō, demonstruojant stiliaus niuansus ir
estetines priemones (Matonis, 2002). Mano nuomone, tuos pa ius aspektus galima taikyti ir
ra–ytin s kalbos vystymui(si). Estetinio suvokimo teorijos, kuri apra– R. Arnheimas (1974),
fundamentu laikoma tai, jog suvokimas - tai paffintinis procesas, nustatomas vaizdinio tipu ir
formomis. R. Arnheimas pabr flia, kad estetinis suvokimas, tai ne pasyvus flvelgimo (ffi r jimo)
aktas, o aktyvus k rybinis procesas. Toks estetinio suvokimo apbr flimas tinka ir ra–ytin s kalbos
vystimuisi. Pedagoginiai suvokimo aspektai nagrin ti K. Kaluinait s (2002), D. Matijkien s (2002),
J. Burneikait s (2002), R. Vismantien s (2003).

Tuo darbo temos aktualum lemia tai, kad tr ksta tyrim , kuriuose b t lyginami SUP
turin i mokini , besimokan i bendrojo lavinimo mokyklos pradin je klas je, teksto suvokimo,
ra–ytin s kalbos ypatumai atkuriant tekst . Pasigendama teorini ir praktini darb , atskleidffian i

turini vairi specialieji poreikiai ir besimokančių bendrojo
ugdymo tobulėjimui.

klasi mokinių, turinti SUP, rašomosios kalbos ypatybes.

Hipotezė: Naudojant dailės elementus lietuvių kalbos pamokose, galima plėtoti pradinę
klasę integruotą SUP turinčių mokinių rašytinį kalbą.

Tyrimo tikslas: atskleisti dailės elementų naudojimo per lietuvių kalbos pamokas poveikį,
SUP turinčių mokinių rašomajai kalbai.

Uždaviniai:

1. Išanalizuoti mokslinį literatūrą, kurioje analizuojama dailės elementų taikymo
ugdymo procese reikšmė SUP turinčių ugdytinių rašytinės kalbos vystymuisi.
2. Nustatyti dailės elementų ir rašytinės kalbos plėtojimo sąsajas ugdymo
procesu.
3. Organizuoti ir vesti ugdymą eksperimentu naudojant dailės elementus,
integruotus lietuvių kalbos ugdymo pamokas pradinėje mokykloje, kurioje
ugdomi SUP mokiniai.
4. Atlikti ugdytinių rašomosios kalbos darbų analizę ir palyginti rašomosios
kalbos vartojimo ypatybes jų darbuose.

Tyrimo dalyviai: ketvirtą klasią SUP turintys mokiniai, kurie ufmimimus lanko pas
specialieji pedagogai.

Tyrimo metodai:

- Literatūros analizė
- Piešimo ir rašymo ufmduotys
- Pamokų stebėjimas ir aprašomoji analizė
- Kokybinis ir kiekybinis duomenų analizė ir apdorojimas, bei grafiniškieji pateikimai
- Pamokų metu atliktų rašomųjų darbų analizė ir aprašomasis vertinimas

Pagrindinės sąvokos:

SUP - specialieji ugdymosi poreikiai (Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo
statymas.1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-969)

Intelektinio sutrikimas (IS) - protinio sugebėjimo nukrypimas nuo normos, sukkeliantis
elgesio, emocijų bei socialinio prisitaikymo sutrikimą (Sutrikimų klasifikacija. Patvirtinta Lietuvos
Respublikos TMM Specialiojo ugdymo ekspertų komisijos 1995 m. birželio 13 d. Nr. 4. Vilnius,
1995)

Specifiniai pažinimo sutrikimai - tai nepakankamas atskirų pažintinių funkcijų
išsivystymas dėl minimalių smegenų disfunkcijų (Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo
specialieji poreikiai vaikams bendrojo ugdymo staigose tvarkose. 1993.05.27).

ribin zona tarp normali sugeb jim ir protinio atsilikimo
lbos teikimo specialij poreiki vaikams bendrojo ugdymo

Kompleksinis sutrikimas (KS) - mokymosi negal d l bendr j atminties sutrikim ir emocij ir elgesio sutrikim (savireguliacijos, hiperaktyvumo, d mesio problem), d l girdimojo suvokimo ir motorin s koordinacijos nevisaverti-kumo (Sutrikim klasifikacija. Patvirtinta Lietuvos Respublikos TMM Specialiojo ugdymo ekspert komisijos 1995 m. birfelio 13 d. Nr. 4. Vilnius, 1995)

Dailė - meno -aka, kurios i-rai-kos priemon s yra regimieji vaizdai (Dabartin s lietuvi kalbos flodynas. <http://www.autoinfo.lt/webdic/> (fi r ta 2009-04-11).

Elementas - sudaromoji ko nors dalis (Dabartin s lietuvi kalbos flodynas. <http://www.autoinfo.lt/webdic/> (fi r ta 2009-04-11).

Darbo struktūra. TM magistro darb sudaro: santrauka lietuvi ir angl kalbomis, vadas, dvi teorin s literat ros analiz s dalys, tyrimo atlikimo ypatyb s, rezultat pristatymas, i-vados, rekomendacijos, naudotos literat ros s ra-as, priedai, s vok flodyn lis.

tybės pradinės mokyklos klasėje, į kurią integruoti ujų ugdymosi poreikių mokiniai

Tuo metu pastebima tendencija, kad bendrojo lavinimo mokyklose daug ja mokini , turin i speciali j poreiki . Remiantis 2001-2002 m. m. atliktais tyrimais, speciali j poreiki mokini buvo apie 10 procent , o keleriais metais anks iau –is skai ius nesiek 7 procent . Mokini ne tik daug ja, bet ir ry-k ja skirtumai tarp j . Vienoje klas je mokosi vairi speciali j poreiki ugdytiniai: turintys skirting mokymosi motyvacij ir turintys vairi sveikatos ir psichikos sutrikim . Kaip dirbti su jais, norint pasiekti optimalii rezultat ? Svarbiausi veiksniai, kurie lemia teikiam paslaug efektyvum , yra tinkamai pritaikyta aplinka, platus paslaug spektras, tinkamai parinktos ugdymo priemon s ir metodai.

Vaikai mokosi skirtingai. Vieni geriau simena vaizdin medfiag , kiti garsin informacij . Esama vaik , kuriems suvokti informacij padeda lyt jimo poj iai. Kiti nepasiflymi spartumu, bet sugeba atlikti ufduotis, siminti medfiag ir pan. Mokytojui, ugdan iam SUP turin ius vaikus bendrojo ugdymo klas je, kyla nemaflai sunkum . B tina pritaikyti ugdymo proces pagal mokini geb jimus ir poreikius. Mokant vaikus, turin ius specifini paffinimo sutrikim , riboto intelekto, proti-kai atsilikusius, korekcijos principai gyja daugyb spalv , atspalvi . Mokant speciali j ugdymosi poreiki turin ius vaikus, atliekami vairesni ir platesn s apimties parengiamieji pratimai, taikomas platesnis ir i-samiau ai-kinama, naudojant gausesn s ir vairesn s vaizdin s priemone s, nuolat palaikoma teigiama motyvacija, daigiau pratim atliekama siekimo b du, kol pereinama prie savaranki-ko darbo. Suformuot ffini taikymo, g dffi sudarymo procese taip pat reikia mokytojo nuolatin s kontrol s. Pritaikant ugdymo turin klas je privalu atsifflvelgti individualius mokini geb jimus. Geb jimas tinkamai ugdyti SUP turin ius vaikus labai priklauso nuo poffi rio vaikus, profesinio pasirengimo ir i-manymo, meistri-kumo, pedagoginio darbo patirties. Pedagogas privalo ffinoti pagrindinius bendruosius ir specialiuosius ugdymo principus. Taip pat pedagogas turi tur ti ffini apie vaiko raid , mokslo skirtumus, ugdymo metodus. Pedagogai privalo ne tik mok ti rengti SUP turin i vaik ugdymo programas, planuoti ugdymo proces , bet ir prakti-kai su -iais vaikais dirbti, atsifflvelgdami kiekvieno individulius skirtumus, lemian ius SUP turin i vaik mokslum , ugdymosi ypatumus, geb jim i-mokti ugdymo procesuose numatyt turin , pasiekti tam tikr rezultat .

Viena i- protin atsilikim turin i moksleivi ugdymo sudedam j dali , padedan i integruotis bei sumaffinti socialin atskirt , yra baziniai geb jimai. Kaip sumaffinti mokinio, turin io intelekto sutrikim , ir kit bendrojo lavinimo klas je besimokan i mokini geb jim atotr k ? Kaip suteikti SUP mokiniui kuo daugiau galimybi vystyti savo geb jimus? Kaip jam kiek manoma daugiau pad ti? Tokie mokslininkai kaip Pinskis (1962, 1968), Dulnevas (1971), Viarianen (1971), Namazajeva (1971), Kolominskis (1972), Dargevi ien (1972), iubarovas

tyrimais teigia, kad sutrikusio intelekto asmen sav s vertinimas in je bei menin je veikloje, sportuojant, flaidffiant, bendraujant su autoriai, pavyzdffiui Pinskis (1962, 1968), Dulnevas (1971), Romanenko (1994), nurodo, kad sutrikusio intelekto asmen sav s vertinimas priklauso nuo s km s arba nes km s patyrimo min tose situacijose. Kaip pasiekti to, kad mokiniai, turintys intelekto ar kit sutrikim , pajaut s km , neuffsiskl st savyje? Kaip parod Leliugien s (2002) atliktas tyrimas, laisvo pie-imo metodika yra efektyvi priemone, leidusi motyvuoti vaikus tolimesnei veiklai ir ugdyti geb jim priimti pagalb . Leliugien (2002) atliko tyrim su vaikais, kuri t vai vartoja alkohol . Galima teigti, kad tyrimo metu atskleistos tos pa ios nuostatos tinka ir SUP mokiniams, kurie mokosi bendrojo lavinimo mokykloje. Juk vaikams kartais sunku draug akivaizdoje pasakyti, kad jie ko nors nesuprato, pajauti nes km , papra-yti pagalbos.

Bendrojo lavinimo mokykloje ugdomi integruoti sutrikusio intelekto mokiniai. Mokytojui i-kykla problema, kaip sumaffinti flini , geb jim ir g dffi atr k tarp klas je besimokan i mokini . Pradinio ugdymo programos gana apkrautos, ugdymo tempas didelis. Prieduose Nr. 1 ir Nr.2 pateikiamas 4-os klas s lietuvi kalbos teminis planas, kuris ai-kiai iliustruoja ugdymo temp . Kad b t galima palyginti bazinius geb jimus specialiojoje programoje bei Bendrosiose programose pateikiami lietuvi kalbos flini ir geb jim reikalavimai mokiniams, baigusiems 4-klas (flr. pried Nr.3). I-nagrin jus -iuos reikalavimus ai-kiai matyti skirtumai, kuriuos norint niveliuoti reikia mokytojo profesionalumo.

Mokytojas turi nustatyti tikslus ir parinkti tinkamiausius ugdymo metodus, suderinti juos su kitais proceso dalyviais. Svarbu geb ti tinkamai vertinti mokinio pasiekimus ir padaryt paflang . Negalima lyginti mokinio su kitais. Mokytojas turi flinoti, kad ugdyti mokini , turin i SUP, kalb -vadinasi, taip organizuoti kalbin praktik , kad ji kuo efektyviau stimuliuot mokini kalbos pozityvi prad formavim si,- reikia veikti kalbos pl tros kli tis, tr kumus, taistyti -nekamosios bei ra-omosios kalbos netikslumus. Reikia prisiminti, kad kalbos mokom s kitaip nei kit moksl . ia svarbu kalb ti, klausyti, skaityti bei suprasti ir ra-yti. Taigi mokini kalbos ugdymas apima visus 4 pagrindinius kalbini mok jim tipus:

- 1) mok jim kalb ti, t. y. dalyvauti pokalbyje, reik-ti savo mintis flodffiu;
- 2) mok jim ra-yti, t. y. mok jim reik-ti savo mintis ra-tu;
- 3) mok jim klausyti, t. y. geb jim suprasti girdim j kalb ;
- 4) mok jim skaityti, t. y. mok jim suprasti grafi-kai i-reik-t kalb .

1. Meno galimybės mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi reikinių, rašomajai kalbai plėtoti

Kryptingas domėjimasis kitokia, ne parodine salone daile pastebimas XIX a. pabaigoje. Pradėta domėtis vaikų ir psichikos ligonių menu. Tai buvo susiję su kultūrinėmis bei socialinėmis permainomis visuomenėje, kai kilo demokratijos, asmenybės laisvės idėjos. Domėjimasis vaikų bei psichikos ligonių menu buvo kaip atsvara akademiniam neoklasicistiniam, kanoniškim ir reikalavimų suvarfytam menui. Susidomėjimas ankstyvąja vaikų karyba, pirmųjų kultūrų, Azijos ir Afrikos tautų menu tapo geriausia „tikrojo gyvenimo, subtiliausios išraiškos pavyzdžiais. 1886, 1887, 1913 m. atsiranda pirmosios vaikų karybos studijos, kurios siekė pagrįsti vaikų piešimo proceso priežastis. Kartu auga susidomėjimas „patologiniu menu. Atsirado psichinių ligonių bei protinėms atsilikusioms karybos kolekcijos, tyrinėjimai. Didžiojoje Britanijoje susiformuoja „meno, kaip gydymo koncepcija. Kai kurie menininkai profesionalai savo karyboje siekė imituoti protinėms atsilikusioms tautoms, kaip laisvę, spontaniškumą ir nepriklausymą jokioms kultūrinėms tradicijoms pavyzdžiu.

Lietuvoje dailės terapija pradėta taikyti nuo 1990 m. Psichologijos specialistai menininkams taikydami suvairių psichologinių sunkumų turinčiais paaugliais, jaunuimais ir suaugusiais. 1993 m. dailininkai profesionalai, pedagogai, menotyrininkai, specialieji pedagogai, socialiniai darbuotojai ir kt. specialistai menininkams pradėjo taikyti dirbdami su negaliais vaikais ir suaugusiais, rizikos grupės vaikais ir kitomis klientų grupėmis. Piešimas ir kita meninė veikla padeda protinėms negalioms žmonėms lavinti savo loginę, erdvinę pasaulio pažinimą, kompensuoja sutrikusias funkcijas, formuoja bendravimo gebėjimus, stiprina socialinę adaptaciją. Taip pat ši veikla negaliesiems padeda atrasti naują saviraišką ir tobulėjimo formą.

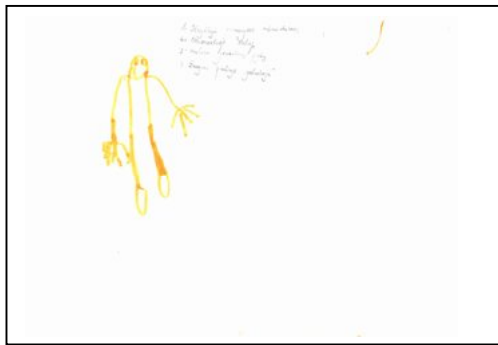
I. Brochmann (1995) savo knygoje teigia, kad vaikams piešimas reikšmingas kaip ir fizinis branda. Autoras teigia, kad vaikų piešimo dinamikai atspindi vaiko brendimą, jo ligas ar patirtą skausmą. Psichikos raidos netolygumai gerai atspindi protinėms negalioms vaikams vizualininkams. J. Gro-nekov (1982) nustatė, kad I-IV klasių mokiniai mėgsta piešti tai, ką moka pavaizduoti. Jie naudojami grafiniais ablonais. Tirdami mokinių mokyklinį brandą naudojamas KONTROLINIS PĖTINYS (Stankevičienė, 2002). Šio piešimo metodika padeda nustatyti:

- kaip vaikas orientuojasi lape, erdvėje;
- ar žino centrą, kampus, kraštines;
- ar žino ir skiria geometrines figūras: trikampį, rutulį, keturkampį. Ar suvokia santykį (didelis-mažas);
- kokius skaičius iavimo gebėjimai;
- kaip išlavinti pirštus, ar moka laikyti pieštuką;
- nupieštas žmogus, kurios piešimo detalės rodo vaiko karybingumą;

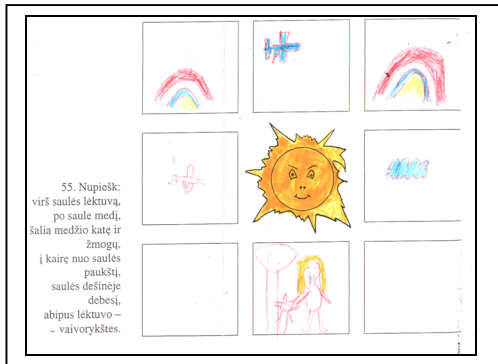
rezultatai siejasi su:

- ra-ymu;
- matematiniu samprotavimu;
- pie-imu
- loginiu m stymu;
- d mesio i-laikymu
- k rybingumu

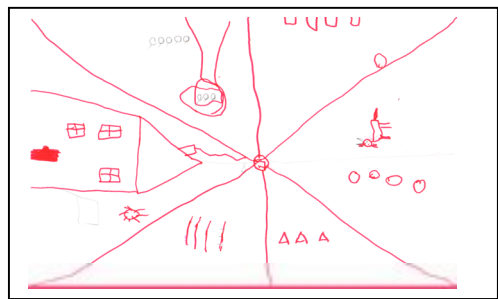
Toliau darbe pateikiami tiriam j mokini (fir. 3 skyri) KONTROLINI PIETINI pavyzdffiai.

1 pav. Protiškai neigalaus ikimokyklinuko piešiniai. Flomasteris

2 pav. Ribotą intelektą turinčio ikimokyklinuko piešiniai. Flomasteris

3 pav. Specifinių pažinimo sutrikimų turinčio ikimokyklinuko piešiniai. Flomasteris

teigti, kad protiniai ne galiausiai mokinių pė-inyje pasigendama elementai tarsi ši-barstytiš popieriaus lape. Ai-kesni pė-inio o ribot intelekt ar specifinius paffinimo sutrikimus.

A. Ali-auskas (1996) ra-o, kad protin sutrikim turintys ugdytiniai pasiflymi menku veiklos aktyvumu, kuris derinasi su maflai produktyviomis, nepakankamai kryptingomis paie-komis (neracionaliomis strategijomis). Tye mokiniai tryk-tan ia energija nepasiflymi ir pė-dami. Nereikia tik tis, kad sutrikusios raidos vaikas bus toks pat produktyvus ir aktyvus, kaip ir normalios raidos asmuo. Ta iau gali b ti ir atvirk-tinis variantas. Kai kurie vaikai yra ypa aktyv s ir d l savo nesugeb jimo susikaupti neretai nei-klaus ir gerai nesuprat ufduoties pradeda veikti. Nebaig s ufduoties, griebiasi kitos. I-orin pagalba, organizuojant vaiko veikl , pasak A. Ali-ausko (1996), nepadedama jam pakilti kokybi-kai geresn ufduoties atlikimo lyg .

Daugelis tyrin toj , analizuojan i ne gali j men , mano, kad toki asmen polinkis stereotipin pė-in stipresnis nei normalios raidos vaik . A. Brazauskait (2004) teigia, kad toks stereotipinis m stymas gali ilgainiui tapti rimta vaiko raidos vystimosi problema.

Esant neflymiai protinei negaliai atsilikimo laipsnis, lyginant su kitais protin atsilikim turiniais vaikais, pats mafliausias. Tys atsilikimo pakopos atveju mafliausiai pafleidfiama pati flemiausia paffinimo pakopa - poj i ir suvokimo sritis. Ta iau vaikas su tokia negalia sunkiai pafilsta ir suvokia j supant pasaul . Tmlia protinio nei-sivystymo daflnai vaikui sunku kalb ti, sklandffiai reik-ti savo mintis, erdv s ir laiko vaizdiniai n ra susiformav , nei-lav jusi smulkioji motorika.

Didffioji dauguma neflymaus protinio atsilikimo vaik m gsta pė-ti. Ypa tai ry-kiai pastebima 6-10 met amffiuje. Pana-iai kaip ir normalios raidos ikimokyklinio ir pradinio mokyklinio amffiaus vaikai, pė-im jie traktuoja kaip flaidim . Pasteb j tok vaik susidom jim mokslininkai, remdamiesi j darbais, pri jo prie tokios i-vados: specialioje mokykloje vaikams negalima pė-imo priskirti prie veiklos, kurios siekis b t i-orinis rezultatas - mokyti vaikus pė-ti. J. Gro-enkov, E. Kerner, V. Muchinos (1981) ir kit mokslinink nuomone sistemingas ir kryptingas, tinkamai organizuotas dail s mokymas, taikant medicinines bei pedagogines priemones, gali kai kuri vaik defektus, tr kumus pa-alinti arba i-dalies su-velninti.

V. Tamulien (2002) teigia, kad pedagogams ir t vams kyla klausimas, ar galima sukurti pė-imo raidos tipologij (orientyr), kuri pad t ugdyti vaik k rybingum , individualum , suprasti j prigimt , gabumus, polinkius. Pana- klausim galima kelti ir ugdant SUP turin i mokini kalbin rai-k . Kaip susieti vaiko dail s gabumus (geb jimus, galias) su lietuvi kalbos ugdymu? Kaip atrasti glaudffiausius ta-kus tarp vaiko negali ir jo geb jim ? K rybin veikla yra viena i-pamatini SUP ugdytinio aplinkinio pasaulio paffinimo ir sav s realizavimo b d .

Dailin s rai-kos reik-m labai i-samiai nagrin ja A. Brazauskait (2004). Jos teigimu, Nepriklausomyb s laikotarpiu prasid jusi ne gali j integracija sib g ja. Atliekami moksliniai

iš visuomenės požiūriu nėra galios filmo (Rukus, 2002), tiriamas
klausimai (Piličiauskas, 1998; Tymkienė, 2003; Vilkelienė, 2008),
klausimai (Aleksin, 2001; Brazauskaitė, 2001).

Bendrosios programos įtaka vertybėms, kaip antai: prigimtinė žmogaus lygybė, artimo
meilė, tolerancija, atsakomybė, o statyminė bazė sudaro teigiamas prielaidas ne galinti integracijai.
prastu reikiu tapo integruotos klasės, palaipsniui –alia ne galėdavo vaiko atsiranda ir mokytojo
padėjimas, vis dažniau vyksta ne galinti koncertai, parodos, tarptautiniai projektai. A. Brazauskaitė
(2004) kelia klausimą: kaip šiandien pamokoje jau išsiskiria kitoks, ypatingas vaikas? Ar jis
pasyviai prisitaikė prie socialinės aplinkos, ar buvo nuolankus aplinkybėms? Ar tai nesukėlė jo
asmenybės emocinio konflikto? O gal jis integruotoje klasėje kenčia, matydamas, kad nesupranta su
visais valgyklomis, bibliotekomis, ekskursijomis po miestą? Gal jis dar vis negali susitaikyti su savo negale ir
mintimi, kad yra kitoks, todėl pyksta ant greitesnio, protingesnio, grafesnio ir vis mažiau pasitiki
savimi? Skaičiuodamas, rašydamas, mokydami uždavinių kalbomis, jis nesupranta i-eiti programos su
visa klase, todėl jam reikia pritaikyti. Autoras teigimu, menas padėjo žmogui pasakyti štai –esu, o
aplinkiniai jam pritarė štai esi.

Greitai rezultatai, taikant dailės elementus, sunku tikėtis, tačiau ilgainiui menas nauda
neabejotina. Menas metams metais tobulina žmogaus nervų sistemą ir jo poveikis pastebimai įtakoja
visame asmenybės raidos spektre – nuo motorinių gebėjimų lavinimo iki emocinės pusiausvyros
tobulinimo. Simboliška kalba (garsai, spalvos, judesys) padeda žmogui išreikšti jausmus, netgi tuos,
kuriuos jam pačiam kartais sunku suvokti. Tai ypač svarbu, kai nepakankamai išsivysčiusi žmogaus
kalba, kai sutrikusi klausa ar intelektas.

Planuojant ir organizuojant SUP turinį mokinių ugdymą, tikslinga atkreipti dėmesį į
asmenybės ypatybes, socialines galimybes, ugdymo turinio vertybiškumą. Jausmų kultūra ir jos
ugdymas – tai idealas, svajonė, nuostaba, atvirumo puoselėjimas, kuris yra manomas tik
paflaistant vaiko stiprias savybes, meninius interesus. Pastebima, kad sutrikusios raidos vaikai ne
visada yra drovūs, susikaustę: sutrikusio intelekto vaikams dažnai būdingas laisvas emocijų
proverbiškas, spontaniškos reakcijos aplinkos dirgiklius, o tai labai svarbu kuriant, improvizuojant.
Sutrikusios regos asmenys ypač jautrūs lytėjimui, klausymui.

Protinį sutrikimą turintys vaikai piešdami beveik nekalba, nevardija savo piešinių. Jei ir
kalba, dažniausiai ji verbalinė – rašoma atsietą nuo grafinės. Savo kalbos jie ne traukia piešimo
procesu. Normalios raidos vaikai atvirkščiai, piešdami daug kalba apie tai, ką jie vaizduoja, jiems
patinka pavadinti piešinius, vardinti jų personažus. Panašiai elgiasi ir specifinius paflinimo
sutrikimus turintys jaunesnio mokyklinio amžiaus vaikai. Kaip vystosi sutrikusio intelekto turinio
vaikų kalba, kokie ugdymo aspektai yra itin svarbūs ugdant šiuos mokinius – rašoma ir –nekalbama
kalbą apflvelgia J. Ambrukaitis (2003).

sių kalbos ir dailės ryšys (Tamulienė, 2002). Pirmoji jungtis tarp dailės ir kalbos yra vaizdo ir kalbos ryšys. Pirmojoje etape, kai vaikas pradeda vardytis, tai yra vaizdo ir kalbos ryšys. Per parengiamuosius rašymo pratimus mokiniai piešia daiktus, sudarytus iš tiesių, pasvirųjų, lenktųjų linijų, apibraukia, trafaretus, juos brūkniuoja, spalvina; piešia ir spalvina ornamentus. Dailės elementai svarbūs ir naudotini vienuose ugdymuose dalykuose. SUP mokinių ugdymas paremtas pagrindiniais didaktiniais nuostatomis, kurios taikytinos tiek dailės, tiek lietuvių kalbos ugdymui. Mokyklą ateina mokiniai, kurie labai skirtingos ne tik psichinės savybės, bet ir kalbos neišvystymo lygis, nevienodos turimos flinios, skirtingi gebėjimai, psichomotoriniai, socialiniai emociniai ir fiziniai branda. Mokytojas turi išsiaiškinti mokinio funkcionalumą, t. y. taktinį, kur ugdytinis yra pasiekęs ir toliau nebesivysto. Pagal tai organizuojama visa ugdymo veikla (Brazauskaitė, 1998). Autorės teigimu, tai sietina su meniniu ugdymu, darbo autorės manymu, tai susiję su visa ugdymo veikla. Taip pat mokytojas turi nustatyti ugdytinio vizualinės raiškos lygį, į grafinius gebėjimus ir numatyti individualios pagalbos pobūdį bei apimtį. A. Brazauskaitė (2004) taip pat teigia, kad ugdymo procese piešiant ir pasakojant drauge galima pasiekti akivaizdžių aplinkos patinimo stiprinimo rezultatų. Vadinasi, piešimas turėtų būti organiškas susijęs su vaiko kalbine raiška. Specialieji poreikiai vaikų ugdant, geriausia tai daryti taikant multisensorinius metodus. Tokias ugdymo sąlygas sudaro meninė veikla, kartu ji leidžia praktiškai išmokti naujas sąvokas. Patirtis rodo, kad meninė praktika padeda ugdyti vaikų skaitymo, komunikacinio flodyno, saviraiškos gebėjimus. Piešimo procesas daro didesnį taktilinį ir rašytiniams atpasakojimams negu tradiciniai pokalbiai.

Dailės elementai, taikomi lietuvių kalbos pamokose SUP turintiems mokiniams padeda atsiskleisti, suprasti savo galias, išmokti jas taikyti ugdymo(si) procese. Tai leidžia mokiniui išmokti paprašyti pagalbos, nesiginti savo negalių, pajauti savo stipriąsias puses. Tačiau klasos mokytojas vienas nepajėgus suteikti visapusiškos pagalbos: padėti spręsti specialiuosius poreikius, susijusius su savimi patinimu, savivoka, savivaizdžiu, savimi vertinimu, skatinti adaptaciją socialinėje aplinkoje per spontanišką meninę saviraišką, užtikrinti saugią kūrybos procesą, meninės kūrybos rezultatų analizę bei interpretacijos vyksmą. Deja, bendrojo lavinimo mokyklose nėra dailės terapijos specialisto. Taip pat nėra numatytų valandų, per kurias metu būtų galima atlikti dailės terapijos seansus. Todėl kuo vairesni dailės elementai, susiję su ugdymo turiniu, taikymas per lietuvių kalbos ugdymo pamokas turėtų tik galimybę.

Tyrimas vyko tokiais etapais:

1. 2008 m. rugsėjo mėn. - 2008 m. spalio mėn., studijuota menotyra, pedagoginė ir psichologinė literatūra. Susipažinta su –vietimo programomis, pradinio ugdymo išsilavinimo standartais, teminiais 4- klasių lietuvių kalbos pamokų planais, SUP turiniais mokinių bylomis, įgydomosi sunkumų pobūdžiu.
2. 2008 m. lapkričio mėn. - 2008 m. gruodžio mėn. suformuota darbo hipotezė, numatyti svarbiausi tyrimo uždaviniai.
3. 2009 m. sausio mėn. - 2009 m. kovo mėn., Pakruojo šv. Versmės pradinėje mokykloje atliktas ugdomasis eksperimentas su SUP turiniais mokiniais (per pamokas buvo naudojami dailės elementai).
4. 2009 m. balandžio mėn. rašomas darbas, analizuojami duomenys, formuluojamos išvados.

Ugdomasis eksperimentas vyko kartą per savaitę, kai pagal mokyklos sudarytą tvarkaraštą SUP turintiems mokiniams buvo vedamos dvi lietuvių kalbos pamokos. Ugdomojo eksperimento metu buvo vesta 14 lietuvių kalbos pamokų, per kurias naudoti dailės elementai. Dailės elementų naudojimas buvo derinamas prie lietuvių kalbos teminio plano (fr. 1, 2 priedų lentelės). Ugdomojo eksperimento eiga, laikotarpis suderinti su Pakruojo šv. Versmės pradinės mokyklos specialiąja pedagoge, mokyklos administracija, SUP turiniais mokinių tėvais.

3.1.1. Tyrimo metodai:

- Literatūros analizė
- Ugdomasis eksperimentas
- Piešimo ir rašymo uždutys
- Pamokų stebėjimas ir aprašomoji analizė
- Kokybinis ir kiekybinis duomenų analizė ir apdorojimas, grafinis jį pateikimas

3.2. Tiriamųjų ypatybės

Dovilė¹ (11 metų)

Išvada apie raidos sutrikimus: intelekto sutrikimas: neįflymus protinis atsilikimas.

Išvada apie specialiuosius ugdymosi poreikius: vidutiniai ugdymo(si) poreikiai. Adaptuoti bendrasis programas.

Ugdyti pagal:

¹ Visi tiriamųjų vardai pakeisti

programas.

o ir logopedo pagalb .

1 lentel

Intelektu sutrikimà turinčių vaikų ugdymo (si) sunkumų priežastys ir ypatybės

Intelektu sutrikimà turinčių mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys, lemiančios ugdymo (si) sunkumus
<ul style="list-style-type: none"> • Labai žemi intelektiniai ir bendrieji gebėjimai (IQ žemiau 69). • Planavimo, padarinių numatymo, sekos ir laiko suvokimo gebėjimai atitinka vidutinį lygį. • Labai žemi regimosios analizės ir sintezės, erdvinio mąstymo gebėjimai. • Žemas informuotumo lygis. • Prasta ilgalaikė atmintis. • Tolygus-žemas verbaliniai ir neverbaliniai intelektiniai gebėjimų lygiai. • Pafikintinis veiklos, valios, emocijų raidos sutrikimas. • Konkretus, klampus, inerti-kas mąstymas, pafikdinis supratimas. • Abstraktus loginis mąstymas susiformavęs nepakankamai. • Vyrauja nevalingas dėmesys, mechaninė atmintis. • Sutrikę girdimasis suvokimas. • Sutrikęs adaptyvus elgesys. • Didelis akademinis atsilikimas visose srityse, palyginti su Bendrosiomis programomis ir išsilavinimo standartais. • Žinios, gebėjimai, gūdfiai formuojasi labai lėtai. Mokslumas žemas. • Moko mį medfikag suvokia siaurai, fragmentiškai. • Skurdi, nepakankamai išplėtotà kalba. • Stipriosios pusės: trumpalaikė regimoji atmintis, socialinis supratingumas, gebėjimas vertinti ankstesnę patirtį, priimančios socialinius sprendimus.

Mantas (11 metų)

I–vada apie raidos sutrikimus: intelekto sutrikimas: neįflymus protinis atsilikimas.

I–vada apie specialiuosius ugdymosi poreikius: vidutiniai ugdymo(si) poreikiai.

Adaptuoti bendrąsias programas:

1. Ugdyti pagal specialiąsias ir Bendrąsias programas.
2. Teikti specialiojo pedagogo ir logopedo pagalb .

Čių vaikų ugdymo (si) sunkumų priežastys ir ypatybės

**mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys,
lemiančios ugdymo (si) sunkumus**

- Labai žemi intelektiniai ir bendrieji gebėjimai (IQ žemiau 69).
- Tolygūs-žemos verbaliniai ir neverbaliniai intelektiniai gebėjimai.
- Žemos faktinės žinios.
- Pafintinės veiklos, valios, emocijų raidos sutrikimai.
- Konkretus, klampus, inerti-kas mokymasis, paviršinis supratimas.
- Nesusiformavęs abstraktus loginis mokymasis.
- Labai prasti mintinio skaičiavimo gebėjimai.
- Vyrauja nevalingas dėmesys, mechaninis atmintis.
- Girdimasis ir regimasis suvokimas sutrikęs.
- Labai žemas socialinio supratingumo lygis: nenuovokumas kasdienio gyvenimo situacijose.
- Sunkumai atliekant vizualinį medžiagos analizę ir sintezę, suvokiant nuoseklumą.
- Sutrikęs adaptyvus elgesys.
- Didelis akademinis atsilikimas visose srityse, palyginti su Bendrosiomis programomis ir išsilavinimo standartais.
- Žinios, gebėjimai, gebėjimai formuojasi labai lėtai. Mokslumas žemas.
- Mokytojas medžiagą suvokia siaurai, fragmentiškai.
- Skurdi, neišplėtotą kalbą.
- Negeba planuoti, organizuoti savo veiklos.
- Kiek stipresnis pusė-trumpalaikis regimoji atmintis bei perrašymo greitis ir tikslumas.

Deividas (11 metų)

Išvada apie raidos sutrikimus: specifiniai pažinimo sutrikimai: mokymosi negalėjimas dėl girdimojo suvokimo ir lingvistinių sutrikimų.

Išvada apie specialiuosius ugdymosi poreikius: nedideli specialieji ugdymo(si) poreikiai.

Ugdyti pagal:

1. Modifikuotas Bendrosios kalbos ir matematikos programos.
2. Teikti specialiojo pedagogo ir logopedo pagalbą.

Į turinčių vaikų mokymosi sunkumų priežastys ir pasekmės

Girdimojo suvokimo ir kalbinių (lingvistinių) procesų sutrikimų turinčių mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys, lemiančios ugdymo (si) sunkumus

- Silpni bendrieji kalbiniai gebėjimai. Vaikai negebą diferencijuoti i–klausos panašiai skambančių fonem ir todėl negali jas susieti su atitinkamomis grafemomis (raidėmis) rašydami.
- Kartais šie vaikai negirdi žodžio ar sakinio pabaigos, neįžauia atskirą prasminei kalbos vienetą ribą, todėl gali rašyti suliedami vieno žodžio pabaigą su kito pradžia, suskaldyti vieną sakinį keliais, nedėdami tašką sakinio gale.
- Silpni bendrieji kalbiniai gebėjimai pasireiškia:
 1. sintaksiniais ir morfologiniais trūkumais (negebėjimu konstruoti frazų ir derinti juose žodžius tarpusavio gramatiniais ryšiais);
 2. semantikos ir leksikos trūkumais (netiksliu žodžių reikšmių suvokimu ir vartojimu, pernelyg ribotu pagal amžių žodynu, dideliu atotrūkiu tarp pasyvaus ir aktyvaus žodyno);
 3. verbalizacijos sutrikimais (sunkia minėdami rašyką, skausmingomis reikalingo žodžio paieškomis, momentiniu reikalingo žodžio pamiršimu kalbant).
- Jie negali vykdyti uždavinių, kurioms reikia kalbos: papasakoti pagal paveikslėlių serijas, paaiškinti žodžius, žyminti paprastus buities daiktus, reikšmių, palyginti du daiktus, nusakyti juos bendrus bei skiriamuosius požymius, rasti apibendrinančias savybes (vaisiai, metų laikai), nusakyti priežastis ir pasekmes ryšius ir kt.
- Konstrukcinis uždavotys, kurioms reikia tam tikro dėmesio, pastabumo, regimojo suvokimo ir atminties išlavėjimo bei loginių ryšių nustatymo neverbalizuojant (objektų sudėjimas iš atskirų detalių, sudėtingo piešinio ornamentų išdėliojimas iš kelių spalvų kubelių pagal duotą pavyzdį, darbas su labirintais ir pan.), jokių sunkumų šiems vaikams nesukelia.

Rolandas (11 metų)

Įvada apie raidos sutrikimus: specifiniai pažinimo sutrikimai: kompleksinis mokymo (si) negalėjimas dėl girdimojo suvokimo, lingvistinių ir atminties sutrikimų.

Įvada apie specialiuosius ugdymosi poreikius: nedideli specialieji ugdymo (si) poreikiai.

Ugdyti pagal:

1. Modifikuotas Bendrasias kalbų ir matematikos programas.
2. Teikti specialiojo pedagogo ir logopedo pagalbą.

... turinčių vaikų mokymosi sunkumų priežastys ir pasekmės

...inių (lingvistinių) procesų sutrikimų turinčių mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys, lemiančios ugdymo (si) sunkumus

- Silpni bendrieji kalbiniai gebėjimai. Vaikai negeba diferencijuoti i– klausos panašiai skambančių fonem ir todėl negali jas susieti su atitinkamomis grafemomis (raidėmis) rašydami.
- Kartais šie vaikai negirdi žodžio ar sakinio pabaigos, neįauia atskirą prasminį kalbos vienetą, todėl gali rašyti, suliedami vieno žodžio pabaigą su kito pradžia, suskaldyti vieną sakinį kelis, nedėdami sakinio gale.
- Silpni bendrieji kalbiniai gebėjimai pasireiškia:
 1. sintaksiniais ir morfologiniais trūkumais (negeba jį konstruoti frazėse ir derinti juose žodžių tarpusavio gramatiniais ryšiais);
 2. semantikos ir leksikos trūkumais (netiksliu žodžių reikšmių suvokimu ir vartojimu, pernelyg ribotu pagal amžių žodynu, dideliu atotrūkiu tarp pasyvaus ir aktyvaus žodyno);
 3. verbalizacijos sutrikimais (sunkiai minėti reiškiniai, skausmingomis reikalingo žodžio paieškomis, momentiniu reikalingo žodžio pamiršimu kalbant).
- Jie negali vykdyti užduočių, kurioms reikia kalbos: papasakoti pagal paveikslėlių serijas, paaiškinti žodžių, žyminti paprastus buitinius daiktus, reikšmių, palyginti du daiktus, nusakyti juos bendrus bei skiriamuosius požymius, rasti apibendrinančias sąvokas (vaisiai, metų laikai), nusakyti priežastis ir pasekmes ryšius ir kt.
- Konstrukcinės užduotys, kurioms reikia tam tikro dėmesio, pastabumo, regimojo suvokimo ir atminties išlavėjimo bei loginių ryšių nustatymo neverbalizuojant (objektų sudėjimas iš atskirų detalių, sudėtingo piešinio ornamentų išdėliojimas iš kelių spalvų kubelių pagal duotą pavyzdį, darbas su labirintais ir pan.) jokių sunkumų šiems vaikams nesukelia.

Integracinių mokymų turinčių vaikų mokymosi sunkumų priežastys ir pasekmės

Integracinių mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys, lemiančios ugdymo (si) sunkumus

- Prasta atmintis.
- Bendrieji intelektiniai įgėbėjimai pakankami; vaiko suvokimas, mąstymas, kalba, dėmesys nesutrikęs, tačiau bet koki protinė veikla riboja šimtos informacijos skurdumas.
- Mokiniai gali turėti trumpalaikš atminties sutrikimą. Tokie vaikai negali nieko pasakyti apie ką tik trumpai matytą paveikslėlį: neprisimena spalvos, formos, jame vaizduojamų daiktų ir kt.
- Negali pakartoti ką tik girdėtą faktą, vardą, datą, telefono numerį, skaičių grupę.

Kitiems vaikams mokytis trukdo ilgalaikš atminties sutrikimai.

- Mokiniai sunkiai šimena, išlaiko ir atkuria būtiną informaciją.
- Sunkiai šimena bet kokią informaciją: raidžių, skaitmenų formų, daugybės lentelių, daiktų pavadinimus, švokas, faktus, vykius, datas ir kt.

Yra vaikai, kurių atmintis nesutrikusi, tačiau jie nėra išugdę šimimo ir atkūrimo strategijų.

Jie neatidš, nesusikaup, klausydami arba apširindami pateiktą medžiagą nesistengia jos pakartoti, šidminti, kad išmokyti.

Deividas (11 metų)

Išvada apie specialiuosius ugdymosi poreikius: vidutiniai specialieji ugdymosi poreikiai.

Išvada apie raidos (vystymosi) sutrikimus: kompleksinis sutrikimas: specifiniai pašinimo sutrikimai: girdimojo suvokimo, optiniai ir motoriniai; emocijų, elgesio ir socialinš raidos sutrikimai: dėmesio ir lėta veiklos sparta; judėjimo: cerebrinis paralyžius.

Ugdyti pagal:

1. Adaptuoti bendrąjį matematikos ir modifikuotas kalbų ir pasaulio pašinimo programas.
2. Teikti specialiojo pedagogo ir logopedo pagalbą.

Perceptinių sąlygojamų mokymosi sunkumų priežastys ir pasekmės

Perceptinių - motorinių ryšių sutrikimų turinčių mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys, lemiančių ugdymo(si) sunkumus

- Tarpensorinis integracijos silpnumas arba sutrikimai: nepakankami ryšiai tarp regėjimo, klausos, lytėjimo gaunamos informacijos ir rankos bei viso kūno raumenų veiklos.
- Vaikai pasirodo esantys bejauki, kai mokytojo klausimą reikia atsakyti, išanalizavus diagramą, apfiliaciją, ar suskirstyti paveikslėlius grupės pagal flodin nuorodą, t. y. kai regimąją informaciją reikia perkoduoti flodin ir atvirkščiai.
- Mokiniai turi matomos informacijos (raidžių, skaitmenų, simbolių, paveikslėlių ir kt.) vardijimo, interpretavimo, verbalizavimo, konceptualizavimo sunkumų.
- Tiesos grupės moksleiviams sunku ir perkoduoti flodin medžiagą vizualiai. Jiems itin sunku:
 1. išbelsi ritmą atpažinti atitinkamais intervalais išdėliotais deriniuose;
 2. rašyti raidžių, flodžių ir kt. diktantus;
 3. perskaityto teksto turinį iliustruoti paveikslėliais, piešiniu;
 4. atpažinti daiktą pagal flodin aprašymą, spinti mėsles ir kt.;
 5. sudaryti schemas, diagramas, rodykles ir kt. pagal flodin informaciją ir pan.
- Kai kuri mokinių silpna akių ir rankų koordinacija. Ji charakteristika:
 1. sunkiai kopijuoja nuo lentos, nurašo nuo knygos;
 2. lėtai ir sunkiai gunda rašyti (raidės taisyklės, taisyklės, nevienodos formos, nevienodai ryškios);
 3. sunkiai orientuojasi lape, prastai skiria kairią ir dešinę pusę, kryptis (šairnė, dešinė);
 4. be orientyros negali rašyti, brėžti tiesią liniją;
 5. kuo ilgiau be pertraukos rašo, tuo mažesnė išėjimo raidės, skaičiai;
 6. rašydami pasivylimu suvarfilytais, nelygiais, neryflyingais rankos judesiais;
 7. sensorini stimulių interpretacijos pasireiškimas turintis tokios koncepsiniam kūno suvokimui ir gestų funkcijai, dėl to nebūna manoma nukopijuoti geometrinių figūrų ir taip pat piešinių, kurie neatitinka flomogaus amfliaus.

Samanta (11 metų)

Ugdymosi poreikius: nedideli specialieji ugdymosi poreikiai.

I–vada apie raidos (vystymosi) sutrikimus: raidos sutrikimas, ribotas intelektas.

Ugdyti pagal:

1. Modifikuotas Bendr sias programas.
2. Teikti specialiojo pedagogo ir logopedo pagalb .

Riboto intelekto mokiniams b dingi ugdymosi sunkumai. Pasak A. Ali–ausko (1996), diferencijuojant specifinius pafinimo sutrikimus ir neflym protin atsilikim , aktuali riboto intelekto problema. Pagal dabartin klasifikacij , priimt Lietuvoje, tai yra intelekto lygis, kai IQ svyruoja nuo 70 iki 80 ta–k . Ta iau tai tik kiekybinis riboto intelekto vertinimas. Kokybi–kai vertinant, ribotas intelektas- tai nepaknakamo protinio i–sivystymo rezultatas, kurio prieflastys gali b ti pa ios vairiausios (komplikuoti specifiniai pafinimo sutrikimai, pedagoginis apleistumas, deprivacija, kalbos nei–sivystymas ir kt.). A. Ali–auskas (1996 m.) teigia, kad riboto intelekto samprata maflai informatyvi, ji neatskleidflia vaiko problemos. Svarbesn yra ribot intelekt lemianti vystymosi ypatyb . Tod l pateikti problem , kurios lemia ugdymo (si) sunkumus, s ra–gana sunku.

7 lentel

Riboto intelekto mokinių mokymosi sunkumų priežastys ir pasekmės

Ribotą intelektą mokinių fiziologinės, psichologinės ir socialinės priežastys, lemiančios ugdymo (si) sunkumus

- Vystymasis ir geb jim formavimasis tolygus, pastovus, ta iau vangus, l tas (v liau pradeda vaik– ioti, kalb ti ir kt.). Bendrieji intelektiniai geb jimai - ribiniai arba flamos normos.
- L tai, vangiai gyja visus geb jimus (t atspindi ir mokymosi rezultatai);
- Daro prastas klaidas, tik daugiau b dingas jaunesnio amfliaus moksleiviams;
- Jei ko nors i–moko ir daro tai tiksliai, gerai, geb jimas ilgam i–liks pastovus;
- Elgesys nebrandus, atitinka jaunesnio amfliaus vaik elges . Link bendrauti su jaunesniais ufl save, o ne su bendraamfliais.
- Domisi jaunesniems vaikams skirtais filmais, flaidimais, TV programomis, kitais dalykais;
- Kalbos turinys gali b ti paprastas, naivus, neatitink s amfliaus.
- Daffniausiai nesugeba numatyti elgesio pasekmi tol liau ateit .
- Moksleivio laim jimai, net ir teikiant specifin pagalb , did s palengva, l tai kylan ia kreive.

(Giedrien , Monkevi ien , 1995)

o specialiųjų ugdymosi poreikių, turinčių mokinių, labai plėtoti rezultatai: pamokų analizė

Bendrojo lavinimo pradinės mokyklos ketvirtą klasę SUP turintys mokiniai, pas specialią pedagogą lankosi tris kartus per savaitę. Jie turi tris savaitines lietuvių kalbos pamokas, per kurias specialioji pedagogė ugdymo turinį pateikia atsifvelgdama mokinių ugdymosi sunkumus, jų pobūdį. Ugdymo priemonės, metodus specialistė individualizuoja ir diferencijuoja.

Visa tyrimo, kuris buvo atliktas lietuvių kalbos ugdymo pamokų metu, medžiaga sudaryta remiantis principu nuo lengvo prie sunkaus. Kalbinės raidos ir dailės elementai integruotoms pamokoms tekstai parinkti pagal lietuvių kalbos teminį planą, prie jų derinta vairi medžiaga: sudaryti klausimynai, paveikslėliai.

4.1 I-II pamokų analizė. Įvykio atpasakojimas raštu, naudojantis sudarytu planu ir dailės elementais

Per pamokas naudoti literatūros šaltiniai:

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (trečioji knyga) 6 psl.

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (trečioji knyga) 6 psl.

Pritaikė Sofija Četyrkovskienė

Loreta Martišiūtė

Tekstas: A. Pocius „Striukis Keliauninkas“

Tyrimui atlikti buvo skirtos dvi pamokos.

Vieną pamoką mokiniai kartu su specialiąja pedagoge skaitė tekstą, piešė iliustracijas, kitą pamoką rašė atpasakojimą.

Pirmą pamoką mokytoja, paskui mokiniai skaitė tekstą - A. Pocius „Striukis Keliauninkas“. Mokinys, turintis intelekto sutrikimą sekė tekstą kartu su visais mokiniais. Teksto nagrinėjimo uždavio berniukas atliko iš kito, - adaptuoto vadovėlio. Skaitytame tekste labai aiškiai ir vaizdingai pateikiamas žuonelio aprašymas: „Štai buvo nedidelis rudas žuonukas. Rudas, balta apykaklė....“. Toliau labai aiškiai ir struktūriškai aptariami išdėstyti vykiai:

- žuonelis tupėjo ant sniego;
- mąbgti paskui žuonininką;
- prisirišė prie rogių;
- žuonininkas šiek tiek žuonėlio roges;
- žuonelis išdėstė žuonininkui kojas;
- jie grįžo jau sutemus;
- žuonininkas nebuvo savo draugas.

Mokiniai kartu su specialiąja pedagoge susidarė smulkų atpasakojimo planą:

1. Žuonelio išvaizda.
2. Striukis nebejaunas žuonėlis.

susiruošė išvykti.

šunelis tupėjo ant sniego.

Striukis ėmė bėgti paskui šeimnininką.

6. Šuo prisiartino prie rogių.

7. Šeimnininkas išsikėlė šunelį į roges.

8. Šunelis šildė šeimnininkui kojas.

9. Jie grįžo jau sutemus.

10. Šuniukas buvo sušalęs.

11. Šeimnininkas įnešė keturkojį į trobą.

12. Striukis- tikras filmogaus draugas.

Mokiniai atpasakojo filmą, naudodamiesi pačiu susidarytu planu. Kiekvienas mokinys pasakojo pagal plano dalis.

Per antrą pamoką mokiniams buvo pasiūlyta pamąginti sukurti iliustracijas (lyg filmuką) prie teksto.

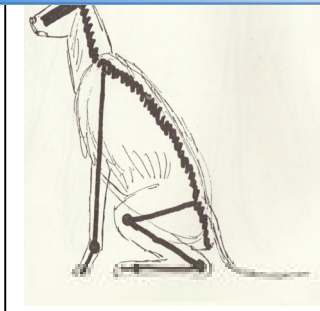
Instrukcija darbui:

Jūs esate matę filmuką. Jie kuriami dailininkų animatorių, kurie kiekvienam veikėjo judesiui nupiešia paveikslėlių. Štai knygelė, piešta animatorių. Knygelės veikėjas kiškis. Kiekviename knygelės lape kiškis nupieštas taip, kad atlieka vis kitokį judesį. Dabar ir jūs turėsite galimybę pabūti dailininkais animatoriais. Jūs nupieškite po piešinėlį kiekvienai pasakojimo daliai:

1. Šeimnininkas susiruošė išvykti.
2. Šunelis tupėjo ant sniego.
3. Striukis ėmė bėgti paskui šeimnininką.
4. Šuo prisiartino prie rogių.
5. Šeimnininkas išsikėlė šunelį į roges.
6. Šunelis šildė šeimnininkui kojas.
7. Jie grįžo jau sutemus.
8. Šuniukas buvo sušalęs.
9. Šeimnininkas įnešė keturkojį į trobą.

Mokiniai piešė paprastu pieštuku. Iliustracijas kiekvienai pačiu susidaryto smulkaus plano daliai. Naudojant IKT (špaltū programą ir vaizdo projektorius) buvo rodoma kaip, išgauti šunelio judesio iliustracijas. Kaip paprastos linijos špaltūmos kailiuku.

das. Vaizdas pateiktas vaizdo projektoriumi.

4 pav.

5 pav.

6 pav.

Tūnelio atvaizd , kur pie– pagal skaitom tekst , mokiniai spalvino (rudas, balta pakakle, kli–omis kojomis, ilgomis mink–tomis ausimis ir t. t.). Pie–iant nebuvo svarbus pie–imo rezultatas, o pats procesas ir galutinis skaityto teksto atpasakojimas ra–tu pagal pa i sukurtas iliustracijos (arba šfilmuk ō). Pie–imo metu buvo akcentuojami flodffiai: *bandė prišliaužti, nutolsta rogės, kojos ėmė nešti, įspraustos provėžos*. Per pamok buvo naudojamas vaizdo projektorius ir –i flodffii vaizdinius mokiniai tur jo galimyb matyti dideliame ekrane. Tai pad jo mokiniams suprasti –i flodffii reik–m ir susikurti vaizdin . Mokiniai iliustracijas nupie– ant atskir lapeli ir i– eil s suseg knygel .

Lik s pamokos laikas buvo skirtas atpasakojimui. Mokiniai, naudodamiesi savo nupie–tomis iliustracijomis, m ra–yti. Iliustracijos pad jo jiems prisiminti vyki sek .

Pateikiama 8 lentel , kurioje matyti mokini darb analiz , atlikta remiantis kalbos dali , kurias naudojo mokiniai ra–ydami atpasakojim , apskaita

8 lentel

Per I-II pamokas SUP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

Kalbos dalys / Mokinio vardas	I–viso flodffii	Daikta–vardffii	Veiksma–flodffii	B dvar–dffii	Prievei–ksmi	Skaitvar–dffii	vardffii	Naujai pavartoti flodffiai
Mantas	27	10	8	2	1	-	3	<i>Bandė prišliaužti, nepermaldaujama s, provėžos, auliniai batai.</i>
Samanta	58	24	18	7	2	-	6	<i>Balta pakaklė, sukosi lauke, bandė prišliaužti, kojos ėmė nešti.</i>
Deivydas	56	18	19	5	1	-	3	<i>Nubluzgusios ausys, balta</i>

								<i>pakalė, bandė prišliaužti, provėžos.</i>
			13	4	2	1	3	<i>Balta pakalė, ausys lakatavo, bandė prišliaužti.</i>
Deividas	36	17	8	2	1	-	2	<i>Balta pakaklė, bandė prišliaužti</i>
Rolandas	43	13	13	4	1	-	3	<i>Kreivakojis, bandė prišliaužti.</i>

I-taisius mokini darbus galim daryti i- vad , kad taikomi dailinio ugdymo elementai, integruoti kalbos ugdymo pamokas, pad jo sukurti nuosekl atpasakojim , nes:

- mokini atpasakojime atsirado pasakojimo strukt ra: pradffia, vyki raida, pabaiga;
- sakiniai tapo daug i-baigtesni, logi-kesni ir neprie-taraujantys vienas kitam;
- mokiniai savo atpasakojimuose panaudojo flodffius, kuri pirma nenaudojo: *bandė prišliaužti, nutolsta rogės* ir kt.;
- dail s elementai, naudojami iliustruoti kiekvien pasakojimo dal , pad jo neufmir-ti vyki sekos.

4.2. III-IV pamokų analizė. Mokymasis aprašyti gyvūną, paukštį, naudojant dailės elementus

Per pamokas naudoti literatūros šaltiniai:

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (trečioji knyga), 85 psl.

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (trečioji knyga), 85 psl.

Pritaikė Sofija Četyrkovskienė

Loreta Martišiūtė

Tekstas: |“Koala“

Tyrimui atlikti buvo skirtos dvi pamokos.

Pasirinktas tekstas - š*Koala*“. Tekstas gana sud tingas. Koala-gyv nas, kurio Lietuvoje nesutiksi. Mokiniui, turin iam intelekto sutrikim itin sunku apra-yti – gyv n , nes jo ri-lioji ra-ytin kalba paremta tiesioginiu patyrimu.

Per pirm pamok specialioji pedagog pirmiausiai tekst perskait . Kartu su mokiniais i-nagrin jo tekst ufdudama klausimus. Ant atskir lap paruo- klausimyn , kuriame buvo smulkiai pateikti klausimai, padedantys apib dinti koal . (fr. 6 pried). Klausimai pateikti tokia eil s tvarka, kokia reikia apra-yti koalos i-vaizd , pom gius ir t. t. Jokio vaizdinio nebuvo pateikta. Mokiniai, atsakydami klausimus, tur jo remtis tik ta informacija, kuri gird jo.

I-nagrin jus atsakymus pateiktus klausimus, galima daryti i-vadas:

klausimus atsak mokinys, turintis percepcini - motorini ry-i
gu nekreiptume d mesio jo sunkiai skaitom ra-ysen).
i nepakankamai i-lav j s arba sutrik s girdimasis suvokimas

klausimus atsak netiksliai,- naudojo nevisai tikslus fiodffius koalai apib dinti.

- Didel s pagalbos atsakyti klausimus prireik sutrikusio intelekto mokiniui. Jis klausimus atsakin jo sunkiai, dafnai parinkdamas visi-kai netinkamus fiodffius.

Per antr pamok specialioji pedagog lentoje pakabino koalos paveiksl (nuotrauk) po kuria buvo spausdintas tekstas apie koal . Sutrikusio intelekto mokiniui tekst pateik sutrumpint . Teksto apa ioje - pie-inukas su ai-kiais koalos bruoflais: gauruotom ausim, a-triais nagu iais. Koala pie-inuke apsikabinusi med . Specialioji pedagog , naudodama jau min tus klausimus mokiniams pad jo apib dinti koal pagal pie-in . Mokiniai, remdamiesi turimu klausimynu, band fiodffiu apib dinti koal .

Po koalos apib dinimo fiodffiu, mokiniai popieriaus lape pie- koal , nefli r dami jiems pateikt nuotrauk ir pie-in l . Jie band atkurti vaizdin patys, i-atminties. Mokiniai labai savitai ir vaizdffiai vaizdavo koal . N vienas neufimiro pavaizduoti gauruot aus , a-tri nagu i . Beveik visos pie-tos koalos pavaizduotos tupin ios medyje, kai kurios su savo jaunikliais sterbl je. Mokini pie-tos koalos labai miel snuku i . Tam vaizdiniui susiformuoti pad jo koalos palyginimas su pliu-iniu me-ku iu.

Prie-pradedant ra-yti koalos apra-ym buvo i-nagrin ti nauji, dar neflinomi, fiodffiai. J reik-mes mokytoja pateik i- vadov lio (Vida Plentait , Elena Marcelionien TMALTINIS (tre ioji knyga). 2007), taip pat i-Dabartin s lietuvi kalbos fiodyno (1993). Galiausiai prieita prie koalos apra-yimo.

Pateikiama 9 lentel , kurioje matyti mokini darb analiz , atlikta remiantis kalbos dali , kurias naudojo mokiniai, ra-ydami koalos apra-ym , apskaita.

9 lentel

Per III-IV pamokas SUP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

Kalbos dalys / Mokinio vardas	I-viso fiodffi	Daikta- vardffi	Veiksma- fiodffi	B dvar- dffi	Prievei- ksmi	Skaitvar- dffi	vardffi	Naujai pavartoti fiodffiai
Mantas	29	13	6	4	-	1	-	<i>Paplitusi, sterblė, kresnas kūnas, plaukai pelenu spalvos.</i>
Samanta	49	18	9	2	-	1	4	<i>Plaukai pelenu spalvos, eukaliptu lapai.</i>

			12	12	-	4	5	<i>Eukaliptų medžių lapai, kresnas kūnas, sterblė.</i>
Dovil	58	23	10	6	1	1	6	<i>Sterblinis lokys, eukaliptai, sterblė, skleidžia</i>
Deividas	41	24	8	5	1	Ra-o skaitmenimis	-	<i>Kresnas kūnas, gauruotos ausys, kopinėja, eukaliptų lapai.</i>
Rolandas	65	28	15	2	-	Ra-o skaitmenimis	-	<i>Eukaliptų lapai, sterblė.</i>

Atlikus aprašymo analizę galima teigti, kad:

- pateiktas vaizdinys (nuotrauka ir piešinukas) padėjo mokiniams geriau siminti koalos išvaizdą, pomgius;
- netgi mokiniams, kurie neturi intelekto sutrikimo, medžiagos reikia pateikti kuo mažiau ir konkrečiau. Didelis kiekis medžiagos, skirtos skaitymui, apsunkina jų siminimo procesą. Mokiniai negebą atsirinkti reikalingiausios informacijos;
- sutrikusio intelekto mokiniui būtina pateikti vaizdinį. Be to vaizdinys turi būti labai realus, kokybiškas (nuotraukos, filmuota medžiaga);
- kita vaizdinio būtina pateikti piešiną su gyvūno ar paukščio būdingais bruožais (beveik visi mokiniai savo aprašymuose paminėjo tris nagus, gauruotas ausis ir koalos pomgius laiptuoti medžiais);
- paties mokinio kuriamas vaizdinys (piešimas piešinys) padeda siminti svarbiausius bruožus ar pomgius (mokiniai, kurių turi atminties sutrikimas, gana detalai ir struktūrizuoti išdėstė esminius koalos bruožus ir pomgius laiptuoti medžiais);
- naudojant vaizdinius mokinių kalboje atsiranda naujų, jiems anksčiau negirdėtų arba mažai vartotų žodžių, posakių, žodžių junginių: *kresnas, sterblė, eukaliptas, kailis - pelėnų spalvos, gauruotos ausys ir kt.*

4.3. V-VI pamokų analizė. Mokymasis aprašyti augalą pagal eiliuotą tekstą, naudojant dailės elementus

Per pamokas naudoti literatūros šaltiniai:

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4klasei (trečioji knyga), 108 psl.

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4klasei (trečioji knyga), 108 psl.

Pritaikė Sofija Četyrkovskienė

Loreta Martišiūtė

Tekstas: Janina Degutytė „Pienė“

s dvi pamokos.

Specialioji pedagog perskaitė eilraštą. Eiliuotame tekste daug grafi-
keltonplaukė, saulės spindulėlis, šviesuliukas, medaus kruopelė,
mažas žiburėlis, kvapas kaip medaus ir t. t. Specialioji pedagog juos aptarė su mokiniais.
Mokiniai pasakojo apie jį matytas piene pievas. Kalbėjo visi mokiniai, nes piene visiems gerai
paflstama, daug kartų matyta gėlė.

Specialioji pedagog turėjo paruošusi skaidrę, kuriose matosi dideli piene pieva, geltonas
piene s fliedelis ir galiausiai piene s palkas (fr. 7 priedas). Tai mokiniams padėjo prisiminti vis
piene s škelius. Prieš pradėdami aprašyti pasirinktą gėlę, mokiniai piene pie-
popieriaus lapelį. Prieš pradėdami mokiniai galėjo detalios pavaizduoti karpytus piene s lapus, geltoną kaip saulutę,
išsikerėjus fliedelį, ilgą stiebą (fr. mokinių darbų katalogas).

Per antrą pamoką mokiniams buvo išdalyti lapai su fliedeliais, kuriuos gali prireikti aprašyti
gėles. Tai vartotini antonimai: aukštas-žemas, didelis-mažas, ilgas-trumpas, tiesus-kreivas,
kvapus, bekvapis, storas-plonas, stiprus-silpnas, ryškus-blyškus; sinonimai: silpnas, gležnas,
trapus, tvirtas, drūtas, karpytas, dantytas, ryškus, skaistus. Tame pačiame lapelį pateikti klausimai,
kurie turėtų padėti struktūrizuoti aprašyti pasirinktą gėlę.

Pateikiama 10 lentelė, kurioje matyti mokinių darbų analizė, atlikta remiantis kalbos dali-
kurias naudojo mokiniai rašydami koalas aprašymus, apskaita.

10 lentelė

Per V-VI pamokas SUP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

Kalbos dalys / Mokinio vardas	I-viso fliedfi		Daikta- vardfi		Veiksma- fliedfi		B dvar- dfi		Prievei- ksmi		Skaitvar- dfi		vardfi		Naujai vartoti fliedfi, palyginimai
	I-viso fliedfi	Daikta- vardfi	Veiksma- fliedfi	B dvar- dfi	Prievei- ksmi	Skaitvar- dfi	vardfi								
Mantas	57	12	13	8	-	-	10	Žiedas-geltonas pumpurėlis, saldus kvapas							
Samanta	65	19	10	9	-	-	9	Lenktas stiebas, spalva geltona kaip saulės žibury							
Deivydas	81	28	14	9	-	-	9	Gėlė panaši į saulę, žiedas išsikerėjęs, lapai karpyti panašūs į eglę.							
Dovil	63	14	12	10	-	-	12	Piene kaip saulė, karpyti lapeliai							
Deividas	45	20	8	5	-	1	-	Karpyti lapai							
Rolandas	66	28	14	5	-	-	4	Piene spalva kaip saulės spindulys							

tyrime jo atlikto eksperimento klaida: mokiniams buvo pateikti
atliko mokini rašymo individualumo, k rybiškumo.
analizę, galima teigti, kad:

- eiliuotas tekstas padeda geriau parinkti vaizdingus, mažiau vartojamus žodžius: žiedas-geltonas pumpurėlis, saldus kvapas, lenktas stiebas, spalva geltona kaip saulės žiburys, gėlė panaši į saulę, žiedas išsikerojęs, lapai karpyti panašūs į eglę, spalva kaip saulės spindulys.
- plečiamas mokinių žodynas, lavinamas jų gebėjimas rašyti, je kalboje vartoti palyginimus;
- pateikti atraminiai žodžiai kartu su vaizdiniais padeda susikurti tikslų daikto vaizdą ir išugdo gebėjimą apibūdinti žodžiu bei raštu;
- sutrikusio intelekto mokiniui būtini atraminiai klausimai, kad išliktų aprašymo struktūra;
- mokiniams, turintiems specifinių paūkinimo sutrikimų, atraminiai klausimai nereikalingi, nes tuomet pasakojimas virsta atsakymais klausimus;
- dailės elementų naudojimas-pienišimas - padeda detalizuoti, sukonkretinti vaizdą; rašyto darbuose pagausiau naudojama būdvardžių, palyginimų.

4.3. VII-VIII pamokų analizė. Pasakojimo kūrimas pagal duotą pradžią ir paveikslėlių seriją, naudojant dailės elementus

Per pamokas naudoti literatūros šaltiniai:

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 2 klasei (trečioji knyga).

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė ŠALTINIS 2 klasei (trečioji knyga)

Pritaikė Sofija Četyrkovskienė

Loreta Martišiūtė

Tekstas: „Nelaimingas vilkas“

Tyrimui atlikti buvo skirtos dvi pamokos.

Per pirmą pamoką specialioji pedagogė kartu su mokiniais nagrinėjo pateiktus paveikslėlius. Paveikslėliai pateikti trys (fr. 8 priedas), kad mokiniai rašydami galėtų išlaikyti pasakojimo struktūrą: vykio pradžią, vykio raidą ir vykio pabaigą. Kiekvienai pasakojimo daliai mokiniai kartu su mokytoja sugalvoja pavadinimą:

1. Medžiotojai rado mažus vilkiukus.
2. Vilkas nerado savo vaiko ir kaukė visą naktį.
3. Vilkas apsilankė medžiotojo namuose ir išlaisvino vilkiukus.

Mokiniai patys piešė iliustraciją pasakojimo pabaigai. Visi piešė flomasteriais.

Per antrą pamoką mokiniai atliko rašyto darbą - kūrė atpasakojimą, remdamiesi paveikslėlių serija, sudarytu planu bei savo pačių nupiešta vykio pabaigos iliustracija.

1, kurioje matyti mokinių darbų analizė, atlikta remiantis kalbos tyrimais pasakojimams pagal paveikslėlių seriją, apskaita.

11 lentelė

Per VII-VIII pamokas SUP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

Kalbos dalys / Mokinio vardas	I-viso žodžių	Daiktavardžių	Veiksmažodžių	Bdvardžių	Prieveiksmių	Skaitvardžių	vardžių	Naujai pavartoti žodžiai
Mantas	38	9	11	-	1	-	-	<i>Grobis</i>
Samanta	-	-	-	-	-	-	-	-
Deivydas	97	37	24	-	-	-	1	<i>Iki paryčių</i>
Dovil	66	23	20	3	1	-	6	<i>Urvas, prirėmė</i>
Deividas	29	11	8	-	2	-	1	-
Rolandas	74	22	20	1	2	-	3	<i>Įviliojo</i>

Atlikus darbų analizę galima teigti, kad:

- Mokiniai, rašydami atpasakojimą, mažiau vartoja bdvardžių,rieveiksmių.
- Skaitvardžių vartojimą rašytinėje kalboje slygoja reikiamybė.
- Daugiausia vartojami daiktavardžiai ir veiksmažodžiai (i-veiksni ir tariniai sudaryti vientisiniai sakiniai).
- Dailės elementai, naudoti pasakojimo pabaigai iliustruoti, skatina vaiką vaizduoti, galimybę kurti, fantazuoti (kaip baigsis -is vykis).
- Dailės elementai nepadedą mokiniams siminti dialogo skyrybos.
- Tame atvejuje matyti, kad ugdytiniai sakinių struktūrą nei-laikę, jie padriki.

4.4. IX-X pamokų analizė. Aprašymo kūrimas remiantis patyrimu (lytėjimu, regėjimu), naudojant dailės elementus

Per pamokas naudoti literatūros šaltiniai:

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (ketvirtoji knyga), 48 psl.

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (ketvirtoji knyga), 48 psl.

Pritaikė Sofija Četyskovskienė

Loreta Martišiūtė

Tekstas: Vaižgantas. „Aleksiukas gydo motutę“

Tyrimui atlikti buvo skirtos dvi pamokos.

Per pirmą pamoką specialioji pedagogė skaitė Vaižganto tekstą „Aleksiukas gydo motutę“. Tekstą kartu su mokiniais nagrinėjo. Apsistota ties raisto aprašymu. Pateiktas apibrėžimas, - kas yra raistas: raistas - klampi pelkė, apaugusi krūmais ir medžiais (Dabartinis lietuvių kalbos žodynas 1993).

atlikti darbelį, kuris jums padės geriau suprasti kas yra raistas. Jūs turėsite galimybę paliesti drėgnas samanias, patys išdėlioti „medžius“ raiste, kad suprastumėte, koks būna retas arba tankus miškas.

Toliau mokiniai visi kolektyviai atliko darbą. Jie ant kartono lapo, smaigst sivaizduojamus medžius, dėjo drėgnas samanias, padarė efiukus, gyva iš. Samanose išraus gyva iš lizd (fr. 9 priedo 1, 2, 3, 4 pav.).

Per antrą pamoką mokiniai patys piešė raistą. Visi mokiniai pasirinko flomasterius. Nagrinėjant mokinių piešinius pastebima, kad mokiniai nepamiršo vaizduojamo raisto šapklotiū samanomis, netgi pavaizduoti balutes raiste. Kai kuriuose piešiniuose vaizduojami nupjauti kelmiai, kyšo gyva iš galvos, vaikšto efiukas. Tik Mantas atsisakė piešti raistą. Baigę piešti mokiniai mums atlikti rašto darbus - rašyti raisto aprašymą. (fr. 9 priedo 5, 6 pav.).

Pateikiama 12 lentelė, kurioje matyti mokinių darbų analizė, atlikta remiantis kalbos dalimi, kurias naudojo mokiniai rašydami raisto aprašymą, apskaita.

12 lentelė

Per IX-X pamokas SUP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

Kalbos dalys / Mokinio vardas	I-viso	Daikta-	Veiksma-	B dvar-	Prievei-	Skaitvar-	vardfi	Naujai pavartoti flodfiai, palyginimai
	flodfi	vardfi	flodfi	dfi	ksmi	dfi		
Mantas	18	8	5	3	-	-	1	<i>Apklotas drėgnu patalu, atžalos yra tankios, uogienojai.</i>
Samanta	30	13	5	4	2	-	-	<i>Tankus miškas.</i>
Deivydas	45	20	6	9	1	-	1	<i>Reti medžiai, drėgnos samanos</i>
Dovil	31	10	6	6	-	-	4	<i>Tankus miškas, drėgnos samanos.</i>
Deividas	22	7	7	2	1	-	1	<i>Apklota drėgnomis samanomis</i>
Rolandas	39	17	9	6	2	-	-	<i>Drėgnos samanos, atžalėlės</i>

Kiti pastebėjimai, atliekant raisto aprašymo analizę:

Rolandas nederina veiksmaflodfi *yra, buvo*, nederina b dvardfi su daiktavardfiais (pvz., *kotai mažos*).

Samanta nesusikaupusi, sakiniai nelogiški, gramatiški. Daug nereikalingų, pasikartojančių flodfi.

Mantas atsisakė piešti raistą. Jis kartu nelietė samanų, nedarė darbelio. Jo raisto aprašymas labai skurdus, vos keletas sakinių. Tačiau sakiniuose vartojo tokius flodfius: *apklotas drėgnu patalu, atžalos yra tankios, uogienojai*.

reik-m s: medžiai yra aukšti ir žemi.

na teigti, kad:

dydymo elementai (patyrimas - lyt jimas bei pie-imas) pad jo

mokiniam geriau suvokti, kas yra *raistas*, kokie jo ypatumai. Atliekami darbai k l mokini darbingum , mokymosi motyvacij (nors ir ne visiems mokiniams).

- Liestos dr gnos samanų ugdytiniam simin geriausiai, visi apra-yme jas pamin jo.
- Jeigu pie-inyje vaizduojami kelmai, o i- po j lendan ios gyvat s, apra-yme tai taip pat galima rasti.

Vis ufli sim steb jimas ir lyginamoji analiz parod , kad dail s element taikymas, integruojant juos lietuvi kalbos ugdymo pamokas, kuriose ugdomi SUP turintys mokiniai, dar teigiam tak kalbin s rai-kos vystimuisi. Taip pat pager ja mokini nuotaika, did ja darbingumas, mokymosi motyvacija.

4.4. XI-XII pamokų analizė. Atpasakojimo kūrimas pagal sudarytą planą, paveikslėlių seriją, duotą pabaigą, naudojant dailės elementus

Per pamokas naudoti literatūros šaltiniai:

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (ketvirtoji knyga), 58-61 psl.

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (ketvirtoji knyga), 58-61 psl.

Pritaikė Sofija Četyrkovskienė

Loreta Martišiūtė

Tekstas: Petras Cvirka šVardiklisō

Tyrimui atlikti buvo skirtos dvi pamokos.

Per pirm pamok specialioji pedagog skait tekst . Kartu su mokiniams nagrin jo j pagal prie iliustracij pateiktus klausimus. Paskui specialioji pedagog pateik visiems mokiniams lapus, kuriuose pasakojimas i-d stytas dalimis. Kiekviena dalis iliustruota ir po ja pateikti klausimai (flr. 10 pried).Visi kolektyviai sudar atpasakojimo plan :

1. Berniukas buvo i-bly-k s, -viesiaplaukis.
2. Berniuko vardas - Tafilis.
3. Draugai berniuk vadino Vartikliu.
4. Berniukas gyveno l -noje.
5. L -na buvo sena.
6. Visus -eimos narius pakando -iltin .
7. Berniukas m go steb ti vabalus ir galvoti.
8. Vienintel berniuko aistra - karveliai.
9. Karvelius jis parsine-davo i-kito kaimo piemen .
10. Berniukas susidom j s sekdamo vanago ir karvelio kov .
11. Karveliams krisdavo kraujuotos plunksnos.

ams tur jo pad ti prisiminti vyki sek , skatinti pasakojime
 iniai flodffiu band atpasakoti tekst pagal susidaryt detal

Per antr pamok metu mokiniai pie– jiems labiausiai strigus fragment i–pasakojimo šVardiklisō (flr. mokini darb pavyzdffius). Pie– flomasteriais. Visuose pie–iniuose pavaizduota l –na, kurioje gyveno berniukas. Galima teigti, kad namo pie–inys mokiniams geriausiai simin s, tai i–lik dar i–vaikyst s. Juk I. Brochmann (1995) teigia, kad namo pie–inys atsiranda jau nuo penkeri met amffiaus. Ugdytini vaizduojami namai labai susieti su fleme, realistiniai. Samantos namas neatsietas nuo saul s.

V liau ugdytiniai ra– atpasakojim pagal duot paveiksl li serij ir pateiktus klausimus. Sudarytu detaliu planu jie jau nesinaudojo.

Pateikiama 13 lentel , kurioje matyti mokini darb analiz , atlikta remiantis kalbos dali , kurias naudojo mokiniai, ra–ydami atpasakojim , apskaita.

13 lentel

Per XI-XII pamokas SUP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

Kalbos dalys / Mokinio vardas	I–viso flodffii	Daikta- vardffii	Veiksma- flodffii	B dvar- dffii	Prievei-ksmi	Skaitvar-dffii	vardffii	Naujai pavartoti flodffiai
Mantas	56	19	20	-	2	1	5	Šiltinė
Samanta	55	25	13	5	-	-	3	Išblyškęs, šiltinė,
Deivydas	80	37	18	7	-	1	-	Šiltinė,
Dovil	-	-	-	-	-	-	-	-
Deividas	-	-	-	-	-	-	-	-
Rolandas	65	31	16	4	-	1	1	Šiltinė

Manto sakiniai padriki, be login s t sos. Berniukui buvo duota naudotis ir detaliu ju planu.

Atlikus darbų analizę galima teigti, kad:

- Pasakojimas SUP turintiems mokiniams per daug sunkus, n ra ai–kios vyki sekos
- SUP turintys mokiniai simin tik karveli ir vanago kov ir epizod , kai berniukas ufsilipo ant namo stogo. Tai ai–kiausi vykiai, apra–yti tekste.
- Ra–to darbuose vyrauja vientisiniai sakiniai, maflai b dvardffii .
- Ugdytiniai naudojo maflai nauj flodffii , jungini , kuriuos i–girdo skaitytame tekste: *uždribę plaukai, aprūkusi lūšna, perstatyta, vienintelė aistra, su šlančiu krauju gyslose, išnykstantis vanagas.*

Mokymasis skaityti eiliuotą tekstą ir pajusti prasmę „tarp tus

Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (ketvirtoji knyga), 63 psl.
Vida Plentaitė, Elena Marcelionienė. ŠALTINIS 4 klasei (ketvirtoji knyga) 63 psl.
Pritaikė Sofija Četyrkovskienė
Loreta Martišiūtė

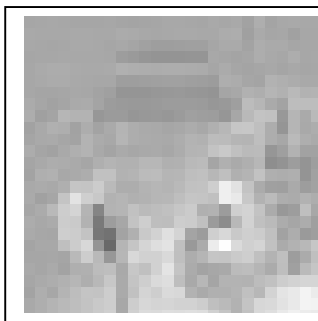

Tekstas: Salomėja Nėris. „Vėjas ir vaikai“

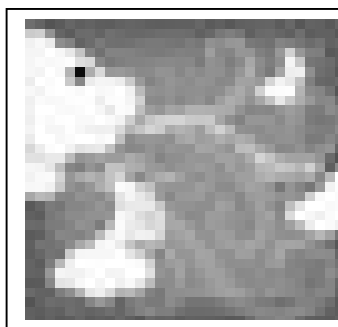
Tyrimui atlikti skirtos dvi lietuvių kalbos ugdymo pamokos.

Per pirmą pamoką mokytoja skaitė Salomėjos Nėries eilėraštį „Vėjas ir vaikai“. Aiškino, kad eiliuotas tekstas šlepią daug ką tarp eilučių. Kad mokiniai pajustų, kaip reikšmingas šlepiasis tarp eilučių, visi kolektyviai atliko uždavotą, skirtą suvokti netiesioginį patarlinį mintį.

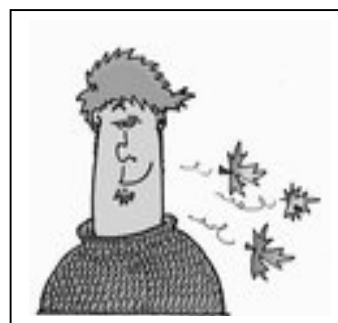
Per antrą pamoką metu specialioji pedagogė mokiniams pateikė vaizdus *VĖJO piešinių*:

7 pav.

8 pav.

9 pav.

Aptarta, kaip atrodo vasara. Ar ją galima matyti? Jausti? O gal apie ją galima suvokti tik iš jo atliktą gerą ir blogą darbą? Mokiniams specialioji pedagogė pasiūlė vienam kitą papasakoti. Taip mokiniams sudaroma galimybė pajusti šviesą: koks bus pavasarinis vasara (pušiai –velniai, –iltai), koks rudeninis (pušiai stipriai, –alta oro srove). Mokiniai garsiai apibūdina savo potyrius: džiaugiasi pavasarinio vasaros šilumu, sako, kad labai smagu, kai oras karštas, o vasara papuolia vasara.

Mokiniai pateiktuose lapuose išpildė rinko, kuris vasarą negali būti pavasarinis vasara ir išbraukė ją (fr. mokinių darbų pavyzdžius).

Vaikams buvo pasiūlyta pasirinkti piešimo techniką: pieštukus, flomasterius, guašą, akvarelę. Visi rinkosi nespalvotus pieštukus, nes jie manymu vasarą nebūna spalvotas. Po vaizdų aptarimo mokiniai paprastais nespalvotais pieštukais piešė vasarą (fr. mokinių darbų katalogas). Mokinių darbuose vasarą linksmas, dideliais išpūstais flandais, aukštai pakilęs, flarstantis lapas.

Baigiant jie mums atsakinėti klausimus, pateiktus klausimyne (fr. 11 priedas).

Pateikiama 14 lentelė, kurioje matyti mokinių darbų analizė, atlikta remiantis kalbos daliais, kurias naudojo mokiniai, rašydami atsakymus klausimams, apskaita.

JP turinčių mokinių parašytų darbų analizės rezultatai

dalys Mokinio vardas	I-viso fodff	Daikta- vardff	Veiksm- fodff	B dvar- dff	Prievei-ksmi	Skaitvar-dff	vardff	Naujai pavartoti fodffai
Mantas	28	8	7	2	6	-	1	<i>Vėjas beldžiasi galingai, rengiasi įsiskverbti.</i>
Samanta	38	11	9	2	4	-	4	<i>Pavasario pranašai.</i>
Deivydas	51	17	7	6	12		2	<i>Šaukia viliojančiai, beldžiasi pavasariškai</i>
Dovil	38	11	10	4	6	-	3	<i>Pavasario pranašai, vėjas beldžiasi, kvatoja, stengiasi įsiskverbti, išpranašauja.</i>
Deividas	-	-	-	-	-	-	-	-
Rolandas	51	18	9	2	1	-	1	<i>Pavasario pranašai, vėjas beldžiasi</i>

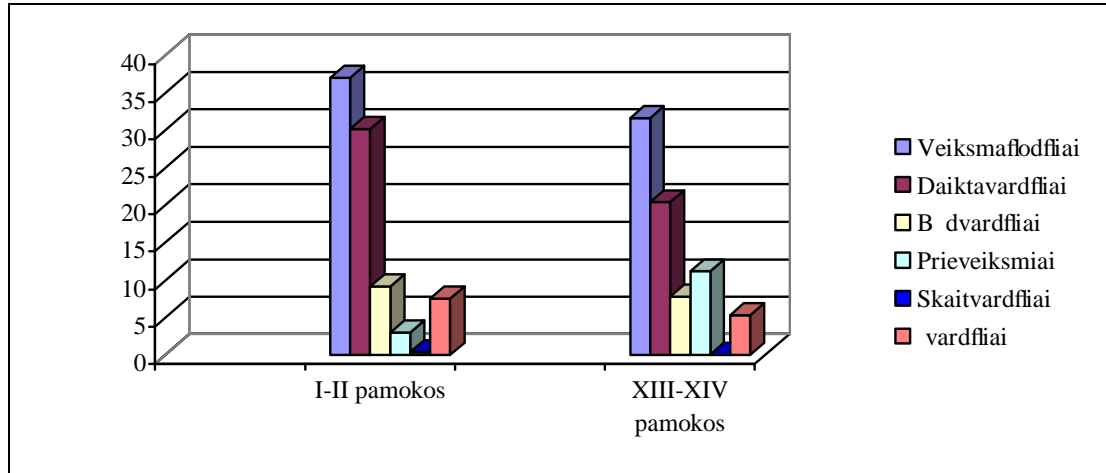
Deividas tyrime jau nedalyvavo, jis buvo i-vyk s sanatorij . Samanta balandffio m nes ruo- si i-vykai London . Ten ji su savo mama pasiliks gyventi ir mokytis. Mergaitei neliko motyvacijos, ji sunkiai gal jo susikaupti per pamokas. Jos darbai dar si vis prastesni, sakiniai nei-baigti, nelogi-ki, daug gramatini klaid , jaut si atmetinumas.

Atlikus darbų analizę galima teigti, kad:

- Integruojant dail s elementus mokiniams susiformavo pavasarinio v jo vaizdis, kur jie sugeb jo apib dinti ra-to darbuose: v jas kvatoja, beldffiasi.
- Atraminiai klausimai skatino ugdytinius vartoti mafliau flinomus fodffius: skverb si, pavasario prana-ai ir t.t.
- Ra-to darbuose kur kas pagaus jo prieveiksmi , lyginant su ankstesniais darbais. Ankstesniuose darbuose mokiniai j arba visai nevar-tojo, arba var-tojo labai maflai.

1. Kurias buvo naudojami dailės elementai, apibendrinimas

1 paveiksle pateiktami duomenys, iliustruojantys I-II ir XIII-XIV pamokos mokinių rašomosios kalbos rezultatus.

1 pav. 4 klasės SUP turinčių mokinių ugdomojo eksperimento rezultatai.

Lyginti ugdytinių padarytą paflang yra gana sunku, nes pateiktos uždutys ir tekstai stiliai nėra vienodi. I-II pamokose buvo rašomas atpasakojimas, kuriame aiškiai vykė seka, kuriamas rišlus pasakojimas. O XIII-XIV pamokose buvo analizuojamas eiliuotas tekstas ir atsakinėjama pateiktus klausimus. Ufisi mimo tikslas buvo išmokyti analizuoti eiliuotą tekstą, skaityti štarp eilučių.

Analizuojant pateiktą pirmą ir paskutinį pamokos duomenų diagramai aiškiai matyti, kad labiausiai kito prieveiksmių vartojimas. Tai rodo mokinių rašomosios kalbos plėtrą. Nei-plėstinčius sakinius, kuriuose dominuoja daiktavardžiai ir veiksmažodžiai (veiksnyys ir tarinys) mokiniai vartojo pirmose pamokose. Pirmose pamokose buvo stebimas ugdytinių gebėjimas išplėsti sakinius kai kuriais būdvardžiais. Paskutinėje pamokose išryškėjo gebėjimas išplėsti sakinius prieveiksmiais.

Galima daryti išvadą, kad mokiniai, naudodamiesi dailės elementais, išmoko išplėsti sakinius ne tik būdvardžiais, bet ir prieveiksmiais. Jų darbuose atsirado nuosekli vyki seka, tai rodo rašomosios kalbos plėtrą kait .

IV ADOS

1. Išanalizavus moksliniais literatūros šaltiniais, galima teigti, kad regėjimo pojūčiai teikia daugiausia informacijos apie supant pasaulį, todėl dailės elementų naudojimas per lietuvių kalbos pamokas gali būti labai efektyvus. Regėjimo pojūčiai gaunama informacija padeda mokiniams geriau suvokti daiktus, reikinius, išskirtines jų savybes. Realiojo vaizdinio naudojimas ypač padeda suprasti, išskirti, atpažinti tuos daiktus ir reikinius, kuriuos savo aplinkoje mokiniai sutinka rečiau arba iš viso jų nematoma.
2. Apibendrinus autorių, analizavusi dailiniais raškos ir rašytiniais kalbos šaltiniais, galima teigti, kad vaikų piešiniai yra rašomosios kalbos preliudas. Dailės elementų naudojimas gali padėti plėsti mokinių žodyną, lavinti jų gebėjimus rašytinėje kalboje vartoti palyginimus.
3. Ugdomojo eksperimento su pradinės mokyklos 4 klasių SUP turiniais mokiniais metu buvo vestos pamokos, kurių turinys buvo integruoti dailės elementai. Atlikus SUP turiniais mokinių raškinį analizę, galima teigti, kad mokytojo pateiktas vaizdinys (nuotrauka ir piešinukas) ar paties mokinių piešimo procesas ir jo rezultatas - vaizdinys - padėjo mokiniams geriau siminti gyvą, augalų vaizdą, neužmiršti vyki sekos.
4. Išanalizavus ugdomojo eksperimento dalyvių rašinius ir palyginus juos tarpusavyje, galima teigti, kad mokinių atpasakojimuose atsirado pasakojimo struktūra: pradžia, vyki raida, pabaiga. Sakiniai tapo daug išbaigtesni, logiškesni ir neprieštaraujantys vienas kitam. Mokiniai savo atpasakojimuose mėgė naudoti naują žodyną, žodyną jungini, palyginimų, kuriuos anksčiau nenaudojo. Tačiau rašydami atpasakojimą mažai vartoja būdvardžius, prieveiksmius; skaitvardžių vartojimą rašytinėje kalboje lemia reikiamybė. Daugiausia vartojami daiktavardžiai ir veiksmažodžiai (išveiksni ir tariniai sudaryti vientisiniai sakiniai).
5. Ugdomasis eksperimentas labai neįdomiai atskleidė SUP mokinių rašomosios kalbos plėtojimą, naudojant dailės elementus per lietuvių kalbos pamokas, galimybes. Galima teigti, kad atskleidžiant teigiamą dailės elementų taikymo poveikį pradinėse klasių SUP turiniais mokinių rašytiniais kalbos plėtojimui, reikia daug ilgesnio laiko. Eksperimentuota galima atlikti nuo antros klasės, kai mokiniai ima rašyti pirmuosius rašinius.

REKOMENDACIJOS

Remiantis tyrimo rezultatais ir i–vadamis, teikiamos tokios rekomendacijos ugdytojams formuojant ra–ytin kalbin SUP turin i mokini rai–k , paremt dail s element integravimu lietuvi kalbos pamokas:

1. SUP turintiems mokiniams, kuri intelektas sutrik s, b tina pateikti vaizdin . Be to, vaizdinys turi b ti labai realus, kokybi–kas. Tmlia vaizdinio b tina pateikti pie–in su gyv nui, pauk– iui, augalui b dingais bruoflais.
2. SUP turintiems mokiniams, netgi mokiniams, kurie neturi intelekto sutrikimo, medfiiagos reikia pateikti kuo maffiau ir konkretesn s. Didelis kiekis medfiiagos, skirtos skaityti, apsunkina siminimo proces . Mokiniai negeba atsirinkti reikalingiausios informacijos.
3. Eiliuotas tekstas padeda mokiniams geriau parinkti ra–ytin je kalboje vaizdingus, maffiau vartojamus fiodflius: *žiedas - geltonas pumpurėlis, saldus kvapas, lenktas stiebas, spalva geltona kaip saulės žiburys, gėlė panaši į saulę, žiedas išsikerojęs, lapai karpyti panašūs į eglę, spalva kaip saulės spindulys.*
4. Kuriam atpasakojimo tekst sutrikusio intelekto mokiniui b tini atraminai klausimai, kad i–likt apra–ymo strukt ra. Pateikti atraminiai klausimai, kartu su vaizdiniais, padeda susikurti tiksl daikto vaizd ir i–ugdo geb jim j apib dinti fiodfliu bei ra–tu.
5. Mokiniams, turintiems specifini paffinimo sutrikim , atraminiai klausimai nereikalingi, nes tuomet atpasakojimas virsta atsakymus klausimus.

ITERAT ROS S RA^TAS:

1. Aleksien , V. (2001). Sutrikusio intelekto vaik muzikinis bendr j geb jim ugdymas. (Daktaro disertacija: socialiniai mokslai, edukologija. Vilniaus pedagoginis universitetas).
2. Ali-auskas, A. (1996). Vaik ypatingum pafinimas ir vertinimas. ^TYauliai: ^TYauli pedagoginis institutas.
3. Ambrulaitis, J. (1997).(Sud.) Speciali j poreiki vaikai. ^TYauliai.
4. Arends, R. I. (1998). Mekom s mokyti. Vilnius: Margi ra-tai.
5. Bilbokait , R. (2009). Vizualizacija ugdymo procese: kai kurie dabartini tendencij aspektai. Prane-imas skaitytas Metodine-praktine konferencijoje: Ugdymo proceso turtinimas edukacin mis naujov mis. ^TYauli Saldus pagrindin mokykla .
6. Bendrosios programos ir i-silavinimo standartai. Prie-mokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas. (2003 m.). Vilnius: ^TVietimo apr pinimo centras.
7. Brazauskait , A. (2004). Vaik dail s terapinis aspektas. Vilnius: Gimtasis flodis.
8. Brochmann, I. (1995). Vaik pie-ini paslaptys. Vilnius.
9. Budrien , R.(2006). Speciali j poreiki vaik integracija bendrojo lavinimo mokykloje. ^TYauliai. (www.mkc.lt/dokumentus/mokymosimedfliaga/s_kminga_integracija.doc). (fli r ta 2009-03-29)
10. Charles, C. M. (1999). Pedagoginio tyrimo vadas Vilnius: Alma Littera
11. Dabartin s lietuvi kalbos flodynas (1993). Vilnius. Mokslo ir enciklopedij leidykla.
12. East, V., Evans, L., (2008). Vienu flvilgsniu. Praktinis vaiko speciali j poreiki tenkinimo vadovas. Vilnius: TYTO ALBA
13. Galkien , A. (2005). Heterogenini grupi didaktika: specialieji poreikiai bendrojo lavinimo mokykloje. ^TYauliai.
14. Giedrin , R., Monkevi ien O. (1995) Kod l nemiela mokykla? / Vadovas mokytojams, dirbantiems su mokymosi sunkum turiniais vaikais. Vilnius: Leidybos centras.
15. Hodes, C. L. (1994). Processing Visual Information: Implications of The Dual Code Theory. *Journal of Instructional Psychology*. Vol. 21, Issue 1.
16. Kardelis, K. (2002). Mokslini tyrim metodologija ir metodai. Kaunas.
17. Kozma, R., Russell J. (2005). Modelling students becoming chemists: Developing representational competence. Visualization in Science education. Ed. By J.K. Gilbert. Netherlands: Springer.
18. Ku inskien , R. (2006). Dail s terapija. Seminar ufra-ai. KRONTA
19. Lap nien , A. (2005). Mokymo/si procesas mediacine priemoni sistemoje. (Daktaro disertacija, Socialiniai mokslai, edukologija (07S). Kaunas.)

Poffi ris ne galiuosius. Anonimas.

<http://www.skrynia.lt/modules.php?name=News&file=article&sid=873>

Straipsnis d t as: 2004-07-19 (ffi r ta 2009-03-29)

22. Pili iauskas, A. (2002). (Sud.). Ne gali j meninis ugdymas: psichologin s reabilitacijos ir socializacijos galimyb s. II-oji knyga. Antrosios mokslin s praktin s konferencijos (TTMauliai, 1999 04 29). Vilnius: Lietuvos alternatyvaus meninio ugdymo centras (LAMUC).
23. Oaklanrer, V. (2007). Langas vaiko pasaul . Kaunas: fimogaus psichologijos studija.
24. Slykhuis, D. A., Wiebe, E. N., Annetta, L. A. (2005). [Eye-Tracking Students' Attention to PowerPoint Photographs in a Science Education Setting](#). Journal of Science Education and Technology. Vol. 14, Nr. 5-6, p. 509-520.
25. Stankevi ien , L. (2002). Ar vaikas brandus mokyklai? Marijampol : Pikc
26. TTMauli universitetas specialiojo ugdymo mokslinis centras. (2003). Specialiojo ugdymo pagrindai. Vadov lis edukologijos specialyb s studentams. VTM TTMauli universiteto leidykla.
27. Tamulien , V. (2002). Dail s specialioji didaktika. TTMauli universiteto leidykla.
28. Tidikis, R. (2003). Socialini moksl tyrim metodologija. Vilnius: Lietuvos teis s universiteto leidybos centras.
29. Urbonien , R. (2006). Mocarto muzikos poveikis (Mozart effect)- kaip papildoma priemon , skatinanti proti-kai atsilikusi moksleivi mokymosi motyvacij (nepublikuotas bakalauro darbas), TTMauli universitetas.
30. Vaitkevi ien , A. (2008). Dail s terapijos metod taikymas ne gali j darbinimo situacijoje. TTMauli universitetas: TTMauli universiteto leidykla.
31. Vaitkevi ien , A. (2006). Vidutini-kai sutrikusio intelekto jaunuoli a- veiksmingumo lavinimas edukacin mis situacijomis skatinant dailin rai-k (Daktaro disertacija, TTMauli universitetas.).
32. Valickas, G. (1991). Asmenyb s sav s vertinimas. Mokymo priemon . Vilniaus universiteto leidykla.
33. Vilkelien , A. Psichoterapin meno paskirtis ugdant ypatinguosius vaikus. <http://www.gimtasiszodis.lt/santr.zt05-1.htm> (ffi r ta 2009-03-29).
34. Vengeris, A. (2006). Psichologiniai pie-ini testai. VTM TTMauli universiteto leidykla.
35. , . (2007).

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

37. , . . (2007). *Арт терапия в практической психологии и социальной работе.*
38. , . . , . . (2007). -
39. , . . , . . , . . (2006).
40. , . . (2006).
41. , . . (2007).

GITANA KOKMANIENĖ

USE OF ART ELEMENTS FOR PUPILS WHO HAVE SPECIAL NEEDS TO DEVELOP THEIR WRITING LANGUAGES.

for Master course students

Summary

In principle, changes in the political situation in Lithuania, had to be made a new education system. The new Education Act provides that all persons with special educational needs (SEN), even in large and very large, has a right to be educated. Problematical scientific investigation due to the lack of research, which are comparable for SEN pupils in general education classroom, understanding the text, the written language features of restoring the text. Missing theoretical and practical works, reveal the elements of art influence on pupils with various special needs and learning in general education classroom, the written language development. Done the investigation in primary school of general education. Lessons observed at a special teacher, where visiting fourth classes of special educational needs (SEN) pupils. In Lithuanian language lessons were used the elements of art.

The object of study: primary school pupils with SEN written language features.

The aim of the study: to reveal the impact the use of art elements in the Lithuanian language lessons, SEN pupils written language.

Objectives:

1. Analyze the scientific literature on the elements of art in the educational process of the significance of SEN pupils written language development.
2. Identify the elements of art and written language development connection in the educational process.
3. Conducting educational experiment, using the elements of art, integrated in the Lithuanian language lessons in primary school education, where SEN pupils learning.
4. Make pupils analysis of writing language and comparison specific using features of the written language in their works.

Hypothesis: Using elements of art in the lessons of Lithuanian language can develop SEN primary school pupils the written language. From an educational experiment, it is concluded that the use of art elements can develop SEN pupils written language, but for better progress required longer time of the experiment.

Work structure: This master's work consists of: a summary in Lithuanian and English languages, the introduction, the two parts of the analysis of the theoretical literature, the study of performance features, results presentation, conclusions, recommendations, the list of used literature, annexes, glossary of terms.

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

PRIEDAI

I pusmetis

Data	Pamokų ciklas	Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
Rugs jis	Atsisveikinimas su vasara. Atostog prisiminimai.	1		4-5 psl. 1,2,3 prat.	
2-5 d.	J. Degutytė šMano laivas. P. Cvirka šSimukas. Daiktavardžių gal ni ra-ybos kartojimas.	2		6-9 psl. 4-5 prat.	
	Karaliaus Simono klajon s. J. Baltušis šAloyzo dviratis. Tekstas - sakiny - fiodis.	2		16-17 psl. 6,7,8,9 prat.	
	Mano dviratis. Apra-ymas. Sakinio veik jas - veiksnys. K veiksnys veikia. Tarinys.	2		17-19 psl. 10,11,12,13 prat.	
	Bit Vilimaitė šKai mo iut serga. fiodfi gal ni ra-yba.	1		20-22 psl.12-13 prat.	
	R. Skuaitė šVasara ir ruduo.	1		23 psl. 14-15 prat.	
			Skaitymo tempo patikrinimo testas		
8-12 d.	Selemonas Paltanavičius šI-fuolo auk-tybi. Veiksmafdfi gal ni ra-yba. Klausyti, klausos, klausytojas.	1		psl., 24-27,6 prat.	
	Rimantas Budrys šPirmoji i-pafintis. Sakinio fiodffiai. Sakinio dalys.	2		28-33 psl.17,18,19, 20 prat.	
	Selma Lagerlof šNilso nuotykia. sid m tinos ra-ybos fiodffiai	1		34-35	
	Selma Lagerlof šfi sin lis Martynas. Kas? Kalb ti, kalba, kalb jimas, kalb tojas.	2		36-37,39 psl. 22 prat.	
	Selma Lagerlof šKaip atvirsti flogumi?.	1		38 psl.	
			Testas Nr.1 mokini		

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
			flini ir mok jim lygmeniui nustatyti		
5-19 d.	Leonardas Gutasas šLaukin s fl sysō. Pasakojimo gair s. Lietuvi pasaka šLekiantis laivasō.	1		40-45 psl., 23,24 prat.	
	Stebukl pasakos. Lietuvi pasaka šAukso pauk-tisō. Kas? Koks? Janis Jaunsudrabinis šVaikuiō. J. D. fiilaityt š™rkaō. Pagrindin s ir antrinink s sakinio dalys.	2		46-49 psl. 25, 26,27 prat.	
	H. K. Andersen šKnyga padeda gyventiō. Skyrybos flenklai sakinio gale.	1		50-52 psl. 29 prat.	
	N. Lechleitneris šfiodflio keliasō. sid m tinos ra-ybos flodffiai.	2		53-55 psl.	
	V. Pal inskait šBaltos lankel s juodos avel sō. Skaityti, skaito, skaitymas, skaitytojas. Pasak diena.	1		56-57 psl. 30 prat.	
22-26 d.	V. Bubnys šKnygaō. K veikiau?	1		58-59 psl. prat. 31	
	Pranas Ma-iotas šKnyg istorijaō. A. Sabaliauskas šKnygne-ysō. M sl s. Apie k jos? Vienar – s sakinio dalys.	2		60-65 psl. prat.32,33	
	Albinas Bernotas šVis per t skaitym ō. Vienar – s sakinio dalys.	1		66-67 psl. prat.34.	
	Jonas Avyflius šDarflovi susirinkimasō. Lietuvi kalbos ab c l . Ar flinai? Ar moki? Mokom s naudotis flodynu. Ra-yti, ra-o ra-yimas, ra-ytojas.	2	Diktantas	68-75 psl. prat. 35,36,37,38	
	Algirdas Sabaliauskas. Akl j ra-to i-rad jas.	1		76-77 psl. prat. 39,40	

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
	Spalis	A. Sabanauskas Gest kalba. Veiksny. Rebusas.	1		78-79 psl. prat. 41
	09-29	Vytaut fiilinskait šSaul i-davik ō. Veiksniio ir tarinio kartojimas	1		80-83 psl. prat.-
	10-03	Kazys Saja šKatinas ir gandrasō. Ra-inio (asmeninio pasakojimo) kelias.	2		84-89 psl. prat. 42
		Ra-o ketvirtokai	1		90-91 psl. prat. 43
		Vytautas V. Lansbergis, Sigut Ach šArklys Dominykas ir jo bi iuliaiō. sid m tinos ra-ybos flodfliai			
		Vytautas V. Lansbergis, Sigut Ach šRugiag l s sapsnō. Kurias kalbos paslaptis tu jau atskleidei? Sakinio skyrybos flenklai.	2		94-96 psl. prat. 45,46,47,48
			1	Testas Nr.2 baigus skyri šKalbu, skaitau ra-auō	
	6-10 d.	Lietuvi pasaka šTrys broliaiō. Veiksmaflodflio klausimai	1		6-7 psl. prat.1
		Kelion s nuotykliai. Prieveiksmi ra-yba	1		8-9 psl. prat.-
		K rybinis darbas (ra-īnys) ar atpasakojimas.	1		
		Broliai Grimai šEr-k trofl ō. Prisimename veiksmaflod .	2		10-15 psl. prat. 2,3,4,5
		Romualdas Kalonaitis šPaslaptinga salaō. Veiksmaflodflio asmenys.	2		16-19 psl. prat. 7
		Kazys Boruta šDvide-īmt penktoji Jurgio Paketurio klajon ō	1		20-21 psl. prat. 8
	13-17 d.	Kazys Saja šLaikrodisō.	2		22-25 psl. prat. 9

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
	Sakoma				
	Hana Ofogovska šKiek eflys turi dygli ?o	1		26-27 psl. prat. 10	
	Alfonsas Kazit nas šEflysō. Apra-ymas.	1		28-29 psl. prat. 11	
	Aleksandras Kuprinas šSapsanasō. Juozas rlickas šKamuolysō. mink kas a-.	1		30-33 psl. prat. 12,13	
	A- pasakoju.	1		34-35 psl. prat. 14	
20-24 d.	Antan Ku inskait šRa-ome lai-k ō. Bit Vilimait šDidffioji kelion ō.	2		36-39 psl., prat. 15,16	
	Oskaras Vaildas šI-tikimas draugasō.	2		40-43 psl. prat. 17,18	
	Vaik flaidimas šRidik rautiō. Veiksmaflodffio III asmens vartojimas.	2	Diktantas	44-47 psl. prat. 19,20	
	Mykolas Sluckis šKaip brolis jo v jui tarnautiō.	1		48-51 psl. prat. 21	
Lapkritis	Justinas Marcinkevi ius šVaflatkiemisō. Mano kelion TM -tokus. Kelion . Vietovi pavadinimai. Kelion Trakus.	2		52-56 psl. prat. 22,23	
3-7 d.	Adolfas TM poka šKryffiuo iai pl -ia Lietuv ō. Praeitis.	1		57 psl. prat. 25	
	Vytautas Bubnys šMotina ir s nusō. Pasakojimas III asmeniu. prat. - Atpasakojimas.	2		58-59 psl.	
	Vytautas Misevi ius šSeptyni pavyzdingo riterio sugeb jimaiō. Veiksmaflodffio bendratis	2		0-63 psl. prat. 26,27	
10-14 d.	Ieva Simonaityt šI- mano vaikyst s atsiminim ō.	1		64-65 psl. prat. 28	
	Mo iutei pavai-inti. V. Pal inskait šPalesinti pauk-t ō.	1		66-67 psl. prat. 29	
	Vytautas Tamulaitis šBaisi naktis mi-keō. Veiksmaflodfli	2		68-70 psl. prat. 30,31,32	

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
	SVISIRIEMA III-K O. Veiksmaflodfi priesagos ir j ra-yba.	2		71-73 psl. prat. 33,34	
	Vilhelmas Haufas šIstorija apie kalif gandr ō.	1		74-77 psl. prat.-	
		1	Teksto suvokimo testas		
17-21 d.	šBitut ōškalbasi su poete Violeta Pal inskaite ir ra-ytoja Vytaute fiilinskaite. Veiksmaflodflio bendratis.	2		78-79 psl. prat. 35	
	Kasdien s kalbos puo-menos	1		80-81 psl. prat.-	
	Kazys Boruta. Stroliabob .	1		82-83 psl. prat.36	
	Aldona Liobyt šDevyniabrol ō. Sinonimai.	2		84-89 psl. prat. 37,38,39	
	Jonas Avyfius šBardas mokyklojeō.	1		90-91 psl. prat. 40	
24-28 d.	Aloyzas Kafdailis šTre iasis lai-kas, kuriame flvyniukas pasakoja apie delfinusō. Sakinio skyrbybos flenkla.	2		92-94 psl. prat.-	
	Vytaut fiilinskait šJ r kriaukl ō.	1		95 psl., prat.-	
	Motiejus Valan ius šGuvus Venc ō.	2	Diktantas	96-99 psl. prat. 41	
	Balys Sruoga šGedimino sapnasō.	1		100-102 psl. prat. 42	
	Rimantas V bra šAr nemelavo geleffinis vilkas?ō. Vietovardffiai.	1		103 psl. prat.-	
Gruodis	Lietuvi pasaka šKaralius grioviakasysō. Dialogas.	1		104-105 psl. prat. 43	
1-5 d.	Henrikas Radauskas šfiemos pasakaō. K perskait me? Ra-ome pasakojim . Viskas apie veiksmaflod .	3		106-112 psl. prat. 45,46,47,48... ...	
	Pasakojimas.	1		Prat. 44 psl	
		1	Testas Nr.3 baigus skyri šPasakojim lyg keli -		

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
			daug ir vairi ū		
	Agnė Rocius šStriukis keliauninkas. Koks? Kokia? Kokiomis?	2		6-7 psl. prat. 1,2,3	
8-12 d.	Laimonas Inis šfiem yra brangi. Prisimink daiktavard . Prisimink b dvard . Daiktavardfi priesagos.	2		8-13 psl. prat. 4,5,6,7	
	Astrida Lindgren šKarlsonas, kuris gyvena ant stogo. Kada? K ? Kod l?	1		14-16 psl. prat.-	
	Antanas Jonynas šfiema. Prie-d lini daiktavardfi reik-m .	2		17-19 psl. prat. 8,9	
	Brunas Fereras šRie-utmedfiio stalas.	1		20-21 psl. prat.-	
	Juozas Baltu-is šTulp s. Apra-yimas. Kas apra-yime apib dinam?	2		22-24 psl. prat. 10	
15-19 d.	Alfonsas Kazit nas š m d s, šBerflai.	1		25 psl. prat.11	
	Aldona Kandro-kait šPasl pti lobiai. Apra-yimas. Daiktavardfi linksniai. Daiktavardfi linksniavimas.	2	Diktantas	26-29 psl. prat. 12,13	
	Broliai Grimai šPasaka apie giedant , -okant vievers l ū. Vardininkas.	2		30-33 psl. prat. 14,15	
	Kazys Binkis šBaltas vilkas. Kilmininkas.	2		34-37 psl. prat. 16,17	
Rezervinės pamokos		11			

II pusmetis

Data	Pamokų ciklas	Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
Sausis	Algirdas Pocius „Striukis keliauninkas“. Koks? Kokia? Kokiomis?	1		6-7 psl. prat. 1,2,3	
	Laimonas Inis šiems yra brangi. Prisimink daiktavard. Prisimink b dvard. Daiktavardfi priesagos.	2		8-13 psl. prat. 4,5,6,7	
	Astrida Lindgren šKarlsonas, kuris gyvena ant stogo. Kada? K ? Kod l?	1		14-16 psl. prat.-	
	Antanas Jonynas šfiema. Prie-d lini daiktavardfi reik-m .	2		17-19 psl. prat. 8,9	
	Brunas Fereras šRie-utmedfiio stalas.	1		20-21 psl. prat.-	
	Juozas Baltu-is šTulp s.	2		22-24 psl. prat. 10	
	Alfonsas Kazit nas š m d s,	1		25 psl. prat.11	
	Aldona Kandro-kait šPasipti lobiai.	2		26-29 psl. prat. 12,13	
	Apra-ymas. Daiktavardfi linksniai. Daiktavardfi linksniavimas.				
	Broliai Grimai šPasaka apie giedant , -okant vievers l o. Vardininkas.	1		30-33 psl. prat. 14,15	
	Kazys Binkis šBaltas vilkas. Kilmininkas.	2		34-37 psl. prat. 16,17	
	Broliai Grimai šKaralius Strazdabarzdio.	2	Skaitymo suvokimo testas	60-63 psl. prat.-	
	Palyginimai. Vincas Kr v šLak-tingalas.	1		64-66 psl. prat. 28	
	Atvirk-tukas	1		67 psl. prat. 29	
	Kostas Kubilinskas šLap , varna ir v flys.	1		68-69 psl. prat. 30	
	Kreipinys. Dovil s pie-iniai. Ra-in lis.				
	Monteiras Lobatas šSuknel i-j ros bangos. fioldfi pagal pavyzd ra-yba. Apra-ymas. Voro tiltas.	1		70-73 psl. prat.-	

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
	Antonimas.	1		77-77 psl. prat. 31	
		1	Patikrinamasis darbas		
	Luisas Kerolis šAlisa stebukl –alyjeō.	2	Diktantas	78-79 psl. prat.-	
	Stebuklingos monetos. Daiktavardfliai su priesaga - el	2		80-81 psl. prat.-	
Vasaris	Tautos ir valstyb s –vent . Justinas Marcinkevi ius šTvent mokyklojeō. V liavos apra–ymas.	1		82-83 psl. prat.-	
	Iš ketvirtokų kūrybos. Pasaulis. Koala.	2	Koalos aprašymo kūrimas	84-85 psl. prat. 32,33	
	Jonas Mikelinskas šMaflasis Benvenutasō. Palyginimai.	1		86-87 psl. prat	
	B dvardffi kaitymas. B dvardffi linksniavimas. Bit Vilimait šSpalvotas v jasō.	1		88-91 psl. prat. 34	
	B dvardffi gal ni ra–yba. Laukiant vasaros.	1		92-94 psl. prat. 35,36	
	B dvardffi priesagos. Kristina Bjork šLin ja tapytojo sodeō.	1		95-97 psl. prat.-	
	sp dffi apra–ymas	1			
	Martynas Vainilaitis šAguonos skarel ō. Apie k kalbama? sp k.	1		98-99 psl. prat. 37	
	Jonas Avyflius šNaujos pafilintysō. B dvardffi prie–d liai.	2		100-102 psl. prat. 38	
	Prisimink. Pasakyk. Ra–yk. Salom ja N ris šPrisik limo varpaiō.	1		103-105 psl. prat. 39	
	Donaldas Bisetas šVingiuotas keliasō. Sinonimai pasakojime.	1		106-107 psl. prat. 40,41	
	Janina Degutytė „Pienė“. Jeigu nori būti kūrybingas.	1		108-109 psl. prat. 42,43	
	Viskas apie daiktavard .	1		110-111 psl. prat. 44,45	
	Viskas apie b dvard .	2		Prat. 46,47,48	
		1	Diktantas		
	Lietuvi daina šiems k l flol ō.	1		6 psl.	
	Kazys Binkis šDaina ir lietuvisō.	2		7 psl.	

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
	Lietuvių kalbos tarsi s.	1		8-11 psl.	
		1	Patikrinamasis darbas		
	Lietuvių pasaka šKaralaitis ir ofelis.	1		12-14 psl.	
	Bronislava Kербelytė šApie pasakos išmones ir tiesas.	1		15 psl.	
Kovas	Lietuvių sakmės.	2		16-19 psl.	
	Padavimai - flemas atmintis.	1		19-21 psl.	
		2			
	Sena patarlė amfinais nepasens.	1		22-23 psl.	
	Lietuvių vaikų flaidimas šAvilėlis pirkimas. Vytautas Vitkauskas šKalbos mokomasis flaisdami. Justinas Marcinkevičius šMaflvydas. Lietuvių-ko ra-to pradflia.	2		24-27 psl.	
	Kristijonas Donelaitis šMetai. Jonas Strielkėnas šDonelaitis. flodflė kilmė.	2		28-29 psl.	
	Antanas Baranauskas šAnykėišlelis.	2		30-31 psl.	
	Rapolas Mltenis šAntanuko vaikystė. Algirdas Sabaliauskas šRaidė.	2		32-33 psl.	
	Jonas Biliūnas šBrisiaus galas. Kiek flodflė gal t b ti?	2		34-37 psl.	
	Teres Mikėlnaitė šJonas Biliūnas ir Anykėišlelis.	2		38 psl.	
	flėmaitė šMagdelė. flėmaitė pasakoja.	2		39-41 psl.	
	Pranas Mašiotas šDu kartus pamelavo ir barti negavo. Vienaršis sakinio dalys. Mašiotas mokytojas ir rašytojas.	1		42-45 psl.	
	Maironis šPavasaris. Tėvynės meilės dainius.	2	Diktantas	46-47 psl.	
	Vaižgantas „Aleksiukas gydo motutę“. Iš sesers Marijonos išmokta.	2	Raisto aprašymo kūrimas	48-51 psl.	
	Vincas Krėvė šPerkėnas, Vaiva ir Straublys. Palyginimai.	1		52-55 psl.	
	Vanda Zaborskaitė šDu	2		56-57 psl.	

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
	„Vartiknis“ .	2	Pasakojimo pagal paveikslėlių seriją rašymas	58-61 psl.	
	Izabel Cvirkaitė - Steponkevičienė - špetras pradžios mokykloje.	1		62 psl.	
	Salomėja Nėris. Vėjas ir vaikai	2		63 psl.	
	Prie Lietuvos žemės lapio. Kalbos dalinys.	2		64-65 psl.	
	Bernardas Brazdionis - Lietuvos vardas. Vytenis Grabauskas - Tik du laiškai. I - Sibiro treptiniam atsiminimui .	2		66-69 psl.	
	Julija Vabaitė - Gylienė - Australijoje lietuviškai. Pasakojimas pirmuoju asmeniu.	1		70-72 psl.	
	K. Bradėnas - Bafnytkaimis.	2	Patikrinamasis darbas	73 psl.	
	Mano aknys - lietuviškos. Mes baltai.	2	Diktantas	74-77 psl.	
	Vytautas Filinskaitis - Gaidžio kalnelis. Dialogas.	1		78-83 psl.	
Gegufl	Valdemaras Tėmėnas - Archeologai - lobi ieškojai.	1		85 psl.	
	Antanas Jonynas - Baisus vėlnias. Sigita Počkus - Pasijodiniimas. - Gaidžio spalvos.	2		84,86-87 psl.	
	Kazys Saja - Tėnligė. Veiksmo Gaidžio bendratis	1		88-91 psl.	
	Sakinio dalys. Veiksny ir tarinys.	1			
	Gaidžio reikšmė - kinam s fodyne	2		92-93 psl.	
	Ramutė Skučaitė - Atsipraau, slibinukė.	2		94-96 psl.	
	Berniukas firniukas.	2		97 psl.	
	Martynas Vainilaitis - Saulutė su gnelė.	1		98-100 psl.	
	Jonas Linkevičius - Martyno Vainilai - vaikystė žemėje. Jonas Aistis - Tu esi.	1		101,102 psl.	
	Algirdas Sabaliauskas - Lietuvos vardas. Knygkaraliai.	2		103-104 psl.	
	Pasivaikščiokime po sakinį miške. Kalbėti	2		105-107 psl.	

		Pamokų skaičius	Vertinimas	Priemonės	Pastabos
		1	Diktantas		
	Jonas Kvikys skarbos laipteliai	2		108 psl.	
	Antanas Vaičiulaitis šMergaitė ir eflysė. Aprašymas. Dialogas.	2		109 psl.	
	Pagrindiniai ir antrininkiniai sakinių dalys.	2	Patikrinamasis darbas	110-111 psl.	
	Atsimink.	1		112 psl.	
	Kalbos dalių kartojimas.	1			
	Veiksmažodžių laikai ir asmenys, asmenavimas (kartojimas).	1			
	Pasiruošimas baigiamajam testui.	1			
	Daiktavardžių ir būdvardžių galinių rūšių kartojimas	1			
	Dialogo skyryba (kartojimas).	1			
	Mano mylimiausios knygos pristatymas.	1			
	Aprašymas. Jo sandara (kartojimas)	1			
Rezervinės pamokos		11			

Mokytojo parašas _____

4 klasės mokinių žinios ir gebėjimai

3 lentelė

Specialiosios programos ir bendrųjų programų reikalavimai mokinių lietuvių kalbos žinioms ir gebėjimams, baigus 4 klasę

<i>Specialiosios programos (1996), sutrikusio intelekto 4-os klasės mokiniai turi gebėti</i>	<i>Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai (2003) 4-os klasės mokiniai turi gebėti</i>
SAKYTINĖ KALBA: kalbėjimas ir klausymas	
Suprasti kalbos reikšmę	Suprasti, kodėl mums gyvenime, mokymosi procese svarbūs kalbėjimo ir klausymosi gebėjimai.
Elementariai suvokti tarmių ir literatūrinių (bendrinės) kalbos skirtumus	
Suprasti, jog bet kaip kalbėti negalima.	Suprasti filmo gausybę, kokius jausmus jis(ji) išgyvena, koks nors pasakodamas, deklamuodamas.
Stengtis taisyklingai tarti visus kalbos garsus.	
Stengtis kalbėti pakankamai aiškiai.	Išklausyti kalbančiuosius ir stengtis prasmingai ir taisyklingai kalbėti
Skirti kalboje fonemius, kurie reikšmingi: daiktus, poelgius, veiksmus.	
Mokėti reikšti mintis sakiniiais.	Suprasti tai, ką išgirdo, ir išgirsti mintis atpasakoti(atkartoti) savais žodžiais.
Stengtis dalyvauti pokalbyje, rimtai pasakoja padedant mokytojui.	<ul style="list-style-type: none"> • Kalbėti atsivėlgiant adresatui, situacijai, tikslui. • Paaiškinti, kodėl ir kaip klausama bendraamžių bei kitų aplinkos žmonių. • Papasakoti, kas kartą nutiko patariam(-iai) pasakotojui (-ai) ar kitiems asmenims. • Dalyvauti vairių gyvenimiškose situacijose vaidinimuose, mokantis persikvėpinti, kurti veiksmus ir tinkamai intonuoti juos tariamus sakinius. <p>Mokytojui (-ai) padedant paaiškinti, kaip sekasi mokytis taisyklingai, prasmingai kalbėti, bei dalyvauti kultūringai klausyti.</p>
RAŠYBINĖ KALBA: skaitymas(skaitymo technika, suvokimas) ir literatūros bei kultūros pažinimo pradmenys	
Pažinti visas lietuvių kalbos raides.	
Atpažinti svarbesnius didžiąsias raidžių rašymo atvejus.	
Savarankiškai analizuoti žodžių garsais.	
Pažinti visas didžiąsias ir mažąsias raides	
Mokėti skaityti vairios gramatinės sandaros žodžius.	

	S moningai, sklandffiai, reikiamu tempu skaityti vairius tekstus.
...rup sakini (pagal ...ais)	Skaityti klas s draug , mokytojo (-os) ranka para-ytus tekstus.
Garsiai ir tyliai skaityti groffinius ir dalykinius tekstus.	Intuityviai ir s moningai suvokti meninio k rinio grofl ir flodffiais reik-ti savo sp dffius.
Atsakyti klausimus.	
Atpasakoti tekst (pagal galimybes)	
Nurodytas skaitymo klaidas i-taisyti savaranki-kai.	
Skaityti pakankamai ai-kiai, bandyti perteikti informacij .	Savaranki-kai rasti reikiam informacij vadov liuose, flodynuose, enciklopedijose ir kt., j suprasti ir tikslingai ja naudotis.
Mok ti skirti rai-kiai ir monotoni-kai skaitom tekst .	
fiinoti keletu lietuvi ra-ytoj pavardes, keli knyg pavadinimus.	<ul style="list-style-type: none"> • Elementariai suvokti reik-mingiausius lietuvi-kos knygos istorijos momentus: pirmoji lietuvi-ka knyga, spaudos draudimo metai, knygne-iai. • fiinoti flymiausius kalbininkus: J.Jablonsk , K. B g . fiinoti kelet flymiausi lietuvi literat ros ir ufsienio ra-ytoj .
Gal ti paai-kinti k suffinojo i-perskaityto teksto.	Skirti svarbiausius ir antraeilus faktus dalykiniame tekste.
Mok ti pasekti nesud tingo siufleto pasak .	
Mok ti ufminti kelet m sli .	
Mok ti pasakyti patarli .	
Mok ti padainuoti dain .	
Sugeb ti vertinti pasakose vaizduojam g r ir blog .	
Skirti b dingiausius pasakos bruoflus (vyki ir veik j fantasti-kumas).	
Gal ti pasakyti apie k buvo skaitytas k riny.	
Mokytojui padedant gal ti pasakyti savo nuomon apie perskaityt knyg .	
Mok ti atsakyti klausimus, atpasakoti svarbiausius vykius, nurodyti veik jus.	
Padedant mokytojui gal ti nusakyti k rinio pagrindin mint .	
Skirti eiliuot ir prozos tekst .	Rai-kiai (pagal individualias galimybes) skaityti groffin s literat ros k rinius
Mok ti atmintinai 2-3 eil ra- ius, bandyti juos rai-kiai deklamuoti.	Dalyvauti klas s, mokyklos statomuose spektakliuose, rai-kiojo skaitymo konkursuose
	Pasakyti, k galvoja ir kaip vertina savo geb jim skaityti, ko dar reik t mokytis.
Rašymas (rašymo technika, teksto kūrimas)	
Mok ti atlikti paprastas grafines uflduotis.	

	ir s siuvinio laikymo	
MOK ti ra-yti visas lietuvi kalbos raides.		Ra-yti smulkesniu -riftu ir greitesniu tempu (palyginti su 1-2 klas mis)-rengtis ra-ymo procesui 5 klas je; stengtis formuotis skaitom , esteti-k , individuali ra-ysen .
finomus flodffius ra-yti diktuojant ir pagal pie-in be praleidin jimo ir kit flodffi garsin s strukt ros i-kraipymo klaid .		Taisyklingai ra-yti i-moktus flodffius, d ti reikiamus skyrybos flenklus sakinyje bei sakinio gale.
Elementariai suprasti ra-in lio skirtumus nuo kit pratim ir nori juos ra-yti.		<ul style="list-style-type: none"> • Kurti asmenine patirtimi pagr st bei pramanyt tekst : pagal paveiksl li serij , kai duota tik pasakojimo pradffia ir pabaiga; savaranki-kai sudaryt arba mokytojo pateikt plan ; kolektyviai aptariant tik pasakojimo gaires ir savaranki-kai sudarant plan ; pagal perskaityt tautosakos, groffin s literat ros k rinio model . • Apra-yti gyv n , daikt , remiantis regos, gird jimo, lyt jimo, uosl s, skonio poj iais. • Mokytojui(-ai) padedant arba savaranki-kai vartoti ra-inyje tinkam kalbin rai-k : flodffi sinonimus, antonimus, frazeologizmus(be -io termino), perkeltin s reik-m s flodffius, vairi r -i sakinius (klausiamuosius, -aukiamuosius, skatinamuosius), dialogo intarpus pasakojime. • Mokytojui(-ai) padedant arba savaranki-kai taisyti, tobulinti ra-in - daryti j nuoseklesn , domesn , vaizdingesn .
Mok ti kelti klausimus: Kas? K veikia?Koks?Kokia?		

KOALA

Koala arba sterblinis lokys - tai vienas flymiausi Australijos sterblini gyv n . Ii-vaizdos jis pana-us flaislin pliu-in lokiuk . Koalos kresnas k nas, didel galva, didffiul s gauruotos ausys. Plaukai - ilgi, tank s, pilkos pelen spalvos. Koala neb na daugiau kaip 60 - 80 cm ilgio ir 11 kg svorio (patel s -iek tiek maffesn s). Gyvena apie 15-20 met .

Koala gyvena auk-tai medffiuose, eukalipt vir- n se. Savo stipriomis priekin mis letenomis ji tvirtai apkabina medffio kamien . Susmeigia fliev a-trius nagus, o ufpakalines kojas traukia vir- . Juda mafflais greitais -uoliukais. Koala yra sutem gyv nas. Dien jis miega, pasisl p s tankioje medffio vir- n s lapijoje. Nakt neskub damas laipioja medffiais. Ie-ko savo vienintelio maisto eukalipt lap .

Per ilg laik koalai i-sivyst skruost mai-eliai, kuriuose ji kaupia ir saugo maist . Koalos gali misti tik eukalipt lapais. Be to, ji da tik 20 i-300 -io medffio r -i , i-rinkdama vien jaunus lapus. Tys flv relis visi-kai negeria, vis reikaling vanden jis gauna su maistu. Per dien koala su da 500-1000g lap . Tai gana didelis kiekis, tod l-ie gyv nai priversti nuolat ie-kotis maisto.

Patel atsiveda tik vien jaunikl . K tik gim s lokiukas koala b na vos pupos dydffio ir sveria 0,3 gramo, jis aklas ir visi-kai plikas. Jo ufpakalin s leten l s dar nevisi-kai susiformavusios, ta iau priekin s leten l s ir nagai jau gerai i-sivyst . Jais kabindamasis jauniklis ropoja motinos sterbl . Maffylis motinos sterbl je praleidffia iki 6 m nesi , per kuriuos gerokai paauga. Pirmuosius 5 m nesius jis minta motinos pienu, v liau maitinasi pusiau suvir-kintu maistu, kur i-skiria motinos organizmas.

Sulauk s 6 m n. jauniklis pirm kart i-henda i- sterbl s ir uffsirop-ia motinai ant nugaros.

Dar po trij m nesi jauniklis jau gali sti savaranki-kai. Lokiukai lieka su motina iki kito poravimosi. Koalos glaudffiai bendrauja su savo maffyliu, j noriai ne-ioja ant nugaros tol, kol jis tampa savaranki-kas. Tys lokiukas skleidffia garsus. Jis primena kriuks jim ir knarkim . Koalos paplit Australijos teritorijoje

<http://lt.wikipedia.org/wiki/Koala> (ffi r ta 2009-02-03)

o intelekto mokiniui), skirtas III-IV pamokoms

Koala- Australijos gyv. nas. Pirmuosius mėnesius koalos jauniklis praleidžia motinos sterblinėje.

Sterblinėis lokys. Išimta vaizdas jis panašus flaislin pliušinė lokiukas. Koalos kresnas kūnas, didelė galva, didžiulis gauruotos ausys. Plaukai - ilgi, tankūs, pilkos pelen spalvos. Koala nebūna daugiau kaip 60 - 80 cm ilgio ir 11 kg svorio (patelės - kiek mažesnes). Gyvena apie 15-20 metų.

Koala turi aštuonis nagus. Jie padeda lokiukui karstyti medžių. Jieme jis negrabiškai vaikšto trumpomis letenimis. Gyvena aukščiau medžiuose. Savo stipriomis letenomis jis tvirtai apkabina medžio kamieną. Aštuonis nagus susmeigia fliev. Jada mažais, greitais žoliukais.

Koala visiškai negeria. Jai pakanka vandens, kur gauna su lapais. Ji žodis koala Australijos iabuvi kalba reiškia šnegeriantis. Jiems flv riukui labai skanūs eukalipto lapai.

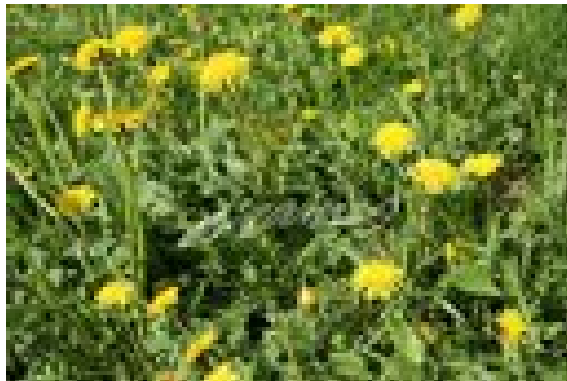
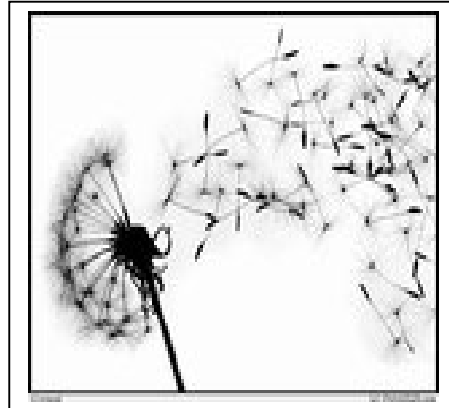
Jis lokiukas skleidžia garsus. Jis primena kriukimą ir knarkimą.

KOALA Aprašymas

Kur paplitusi Koala?	
Kur praleidžia pirmuosius mėnesius nesius koalos jauniklis?	
Kiek panašus koala?	
Koks koalos kūnas?	
Kokia galva?	
Kokios ausys?	
Kokie plaukai?	
Kiek koala sveria?	
Kiek metų gyvena koala?	
Kokie koalos nagai?	
Kam padeda atrasti lokiuko nagai?	
Kur gyvena koala? Kaip ji laipioja medžiais?	
Kaip juda koala?	
Ar geria koala?	
Ar kur jai pakanka vandens?	
Kokius garsus skleidžia lokiukas?	

kirti pienės aprašymui kurti

Kūrti pasakojimui kūrti pagal duotą pradžia

1) Baik kūrti pasaką apie nelaimingą vilką.

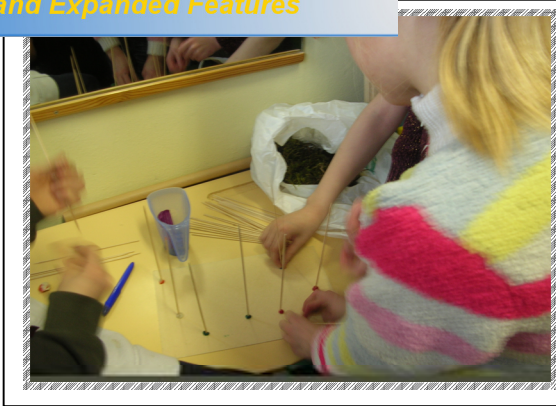
NELAIMINGAS VILKAS

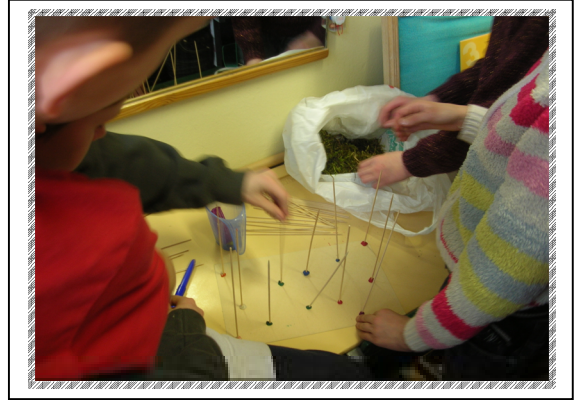
Kartą miške medžiotojai
rado vilko . Urve buvo
mažas Medžiotojai
ištraukė ir parsinešė namo.

darbo nuotraukos

1 pav. Mokiniai tankiai dėlioja pagaliukus, kurie atstoja medžius, esančius raiste.

2 pav.

3 pav. Mokiniai dedas drėgną samanų patalą.

4 pav. Jau padarytas „raistas“

5 pav. Mokiniai atlieka rašto darbus.

6 pav. Mokinys dirba su mokytojo padėjėja

ir klausimai atpasakojimui kurti pagal sudarytą planą bei

s Cvirka

VARTIKLIS

- 1 Perskaityk, kaip atrodė berniukas.
- 2 Koks buvo berniuko vardas?
- 3 Kaip jį vadino draugai?

- 1 Kur gyveno berniukas?
- 2 Perskaityk, kaip atrodė lūšna.

- 1 Kas atsitiko šeimos nariams?
- 2 Ką berniukas mėgdavo veikti?

- 1 Ką berniukas mėgo?
- 2 Kur jis gaudavo karvelių?

- 1 Kaip berniukas sekdamas vanago ir karvelio kovą?
- 2 Kas ne kartą nutiko karveliams?

Tokiomis nelaimingomis dienomis, užmiršęs viską pasaulyje, jis valandų valandas ištūnodavo lūšnos kampe, po didžiąja lentyna. Stepų mamytė sakydavo:

- Eitum miego. Ko ten žiūri į tamsą?
- Galvoju ir galvoju, – atsiliepdavo Vartiklis. – Jau daug sugalvojau... Prieš vanagus sugalvojau.

- 1 Perskaityk, kaip jausdavosi berniukas, netekęs savo karvelio?
- 2 Ką jis tada galvodavo?

rtas skaityti ir pajausti „tarp eilučių“

- Kokie pavasario prana-ai?

- Kaip beldfiasi v jas?

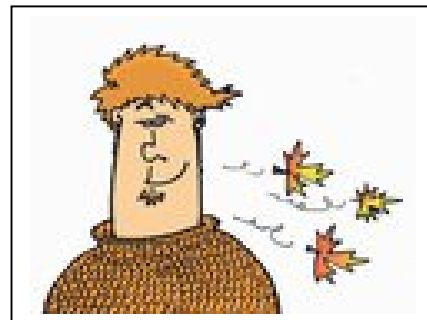
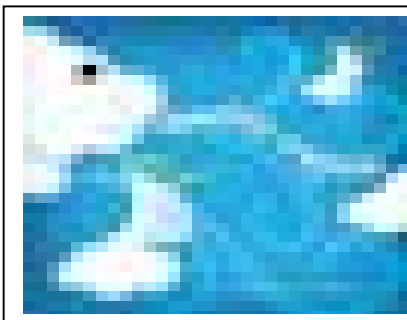
- Kaip kvatoja v jas?

- Kaip v jas stengiasi eiti pro duris, lkti pro langus?

- Kaip jis -aukia vaikus kiem ?

- Kaip vaikai dffiaugiasi v ju?

Kuris V JAS ia n ra pavasarinis? I-brauk netinkam paveiksl l :

www.ziburelis.org/pucia_vejas_art.jpg/pucia v..(ffi r ta 2009-03-04)

rašinių pavyzdžiai

KOALA

KOALA Aprašymas	
Mokinio vardas: <i>Nerimas</i>	Data: <i>2008-02-09</i>
Kur paplitusi Koala?	<i>austrų</i>
Kur praleidžia pimuosius šešis mėnesius koalos jauniklis?	<i>su savo motine bei motinos dėde.</i>
Į ką panašus koala?	<i>žmogus - kaip ir ji gyvena i gamtine vietoje.</i>
Koks koalos kūnas?	<i>koala turi labai tankų kūną</i>
Kokia galva?	<i>koala turi gausius dantis</i>
Kokios ausys?	<i>jo ausys yra dideli ir gausi</i>
Kokie plaukai?	<i>koala turi tik 12 plaukų</i>
Kiek metų gyvena koala?	<i>koala gyvena iki 15 metų.</i>
Kiek metų gyvena koala?	<i>9</i>
Kokie koalos nagai?	<i>koala turi tik 12 nagų ir tik 12 nagų</i>
Kam padeda aštrūs lokiuko nagai?	<i>koala turi aštrius nagus ir naudoja juos kaip</i>
Kur gyvena koala? Kaip ji laipioja medžiais?	<i>koala gyvena medžiuose ir laipioja medžiais</i>
Kaip juda koala?	<i>koala juda tik vienu būdu</i>
Ar geria koala?	<i>koala geria tik vandenį</i>
Iš kur jai pakanka vandens?	<i>koala geria tik vandenį</i>
Kokius garsus skleidžia lokiukas?	<i>koala skleidžia tik vienus garsus</i>

02-09

Koala
Medžiaga

Ši koala gyvena tik vietoje.

Koala paplitusi Australijoje. Jauniklis išlieja praleidžia šiuos mėnesius su motine koala, panašus į žmogų. Koala gyvena medžiuose ir laipioja medžiais. Koala turi 12 nagų ir tik 12 nagų. Koala turi gausius dantis ir naudoja juos kaip aštrius nagus. Koala juda tik vienu būdu. Koala geria tik vandenį. Koala skleidžia tik vienus garsus. Koala gyvena tik vietoje.

PIENÉ

Agratipomas 02-

Esca

Ai pamānānc see draungai.
Man patiba, bad ji gno gellor.
Ji vadānci pūri.
Ji gno mādānc in bilom patānc.
Ji nānc gno gellor papāncilā:
Ji zibēlānc gno ilgānc gno in slānc.
Ji lapēlānc gno kēpūlānc. Herānc
in rādānc, jē man patiba dānc
kātānc gādānc. Itānc kēncōnc hōnc
era pūriānc. Jē nōncānc nēpānc.
Māncānc rēncānc dēncānc; bānc gēnc.

NELAIMINGAS VILKAS

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

NELAIMINGAS VILKAS

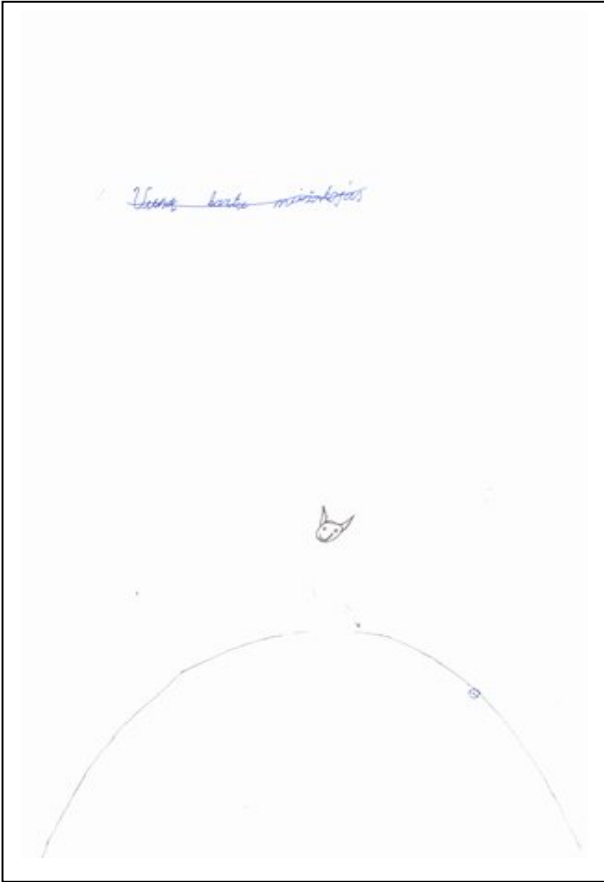
Kartą miške medžiotojai rado vilko ~~urvą~~. Urve buvo mažas ~~vilkas~~. Medžiotojai ištraukė ~~vilką~~ ir parsinešė namo.

Uraha karte medžiotojai našijo medžiotojai ir našijo miške vilk.
Uraha karte vilki našijo

Uraha karte vilki našijo našijo. Grotis vilki našijo namo ir našijo vilkiška ir našijo prisi kabin.
Uraha karte iš ši vakaht. pašio kabin našijo i našijo som ramus. ir šali našijo našijo našijo našijo. ir našijo jūt našijo ir našijo ir našijo.

RAISTAS

Apvaliosios

Raistas

Uraha karte našijo našijo našijo našijo

Karta

Raistas yra miškas. Jis apvaliosios našijo našijo. Šiame našijo našijo našijo našijo našijo. našijo našijo našijo našijo našijo. našijo našijo našijo našijo našijo.

VARTIKLIS

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

*...ca, jo viska
...ka, jo viska*

...ka, jo viska

1. Kaip atrodo berniukas.
2. Kokis buvo berniuko vardas?
3. Kaip jį vadino draugai?

...ka, jo viska

1. Kur gyveno berniukas?
2. Kaip atrodo lūšna.
...ka, jo viska

1. Kas atstiko šeimos narį namas?
2. Ką berniukas mėgavo veikti?

...ka, jo viska

1. Ką berniukas mėgo?
2. Kur jis gaudavo karvelių?

...ka, jo viska

1. Kaip berniukas sekdamas vanagą ir karvelio kova?
2. Kas ne kartą nutiko karveliams?

...ka, jo viska

1. Kaip jausdavosi berniukas, netekęs savo karvelio?
2. Ką jis tada gaudavo?

VĒJAS

Skaityk ir pamatyk "tarp eilučių"

- Kokie pavasario pranašai?

lavonės atspindys žilė žvilti vėjas

- Kaip beldžiasi vėjas?

vėjo blausi žvilti ir gėlinas

- Kaip kvatoja vėjas?

vėjo kaip ve gausa ir vidoma

- Kaip vėjas stengiasi įeiti pro duris, įlėkti pro langus?

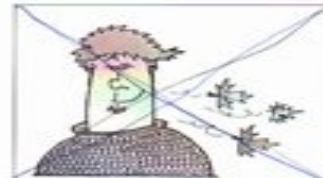
pro duris vėjo jis vėjo slėpsti

- Kaip jis šaukia vaikus į kiemą?

si vaikai namo atėjusi žaion si įki

- Kaip vaikai džiaugiasi vėju?

vaikai džiaugiasi kitiu vėjomu.

KONTROLINIS PIEŠINYS

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

...aką apie nelaimingą wilką.

NELAIMINGAS WILKAS

Kartą miške medžiotojai rado vilko Urve buvo mažas Medžiotojai ištraukė ir parsinešė namo.

Medžiotojai ištraukė vilką iš urvo ir parsinešė namo. Vilko urvą medžiotojai ištyrė ir rado mažą šuniuką. Vilko urvą medžiotojai ištyrė ir rado mažą šuniuką.

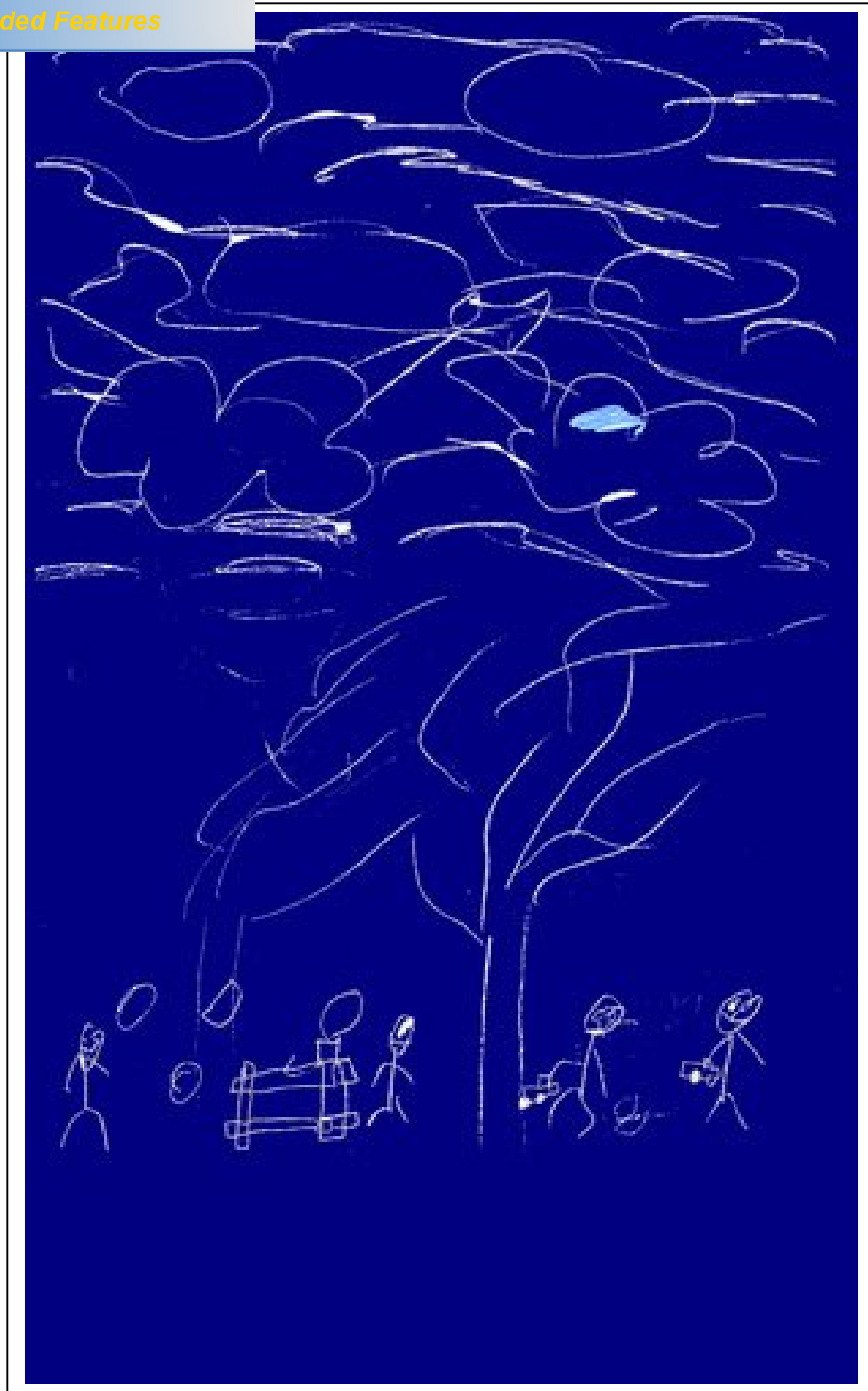
Handwritten text in blue ink, possibly a title or heading, including the word "Paisa" and other illegible characters.

Handwritten text in blue ink, possibly a subtitle or introductory sentence.

Handwritten text in blue ink, consisting of several lines of illegible characters.

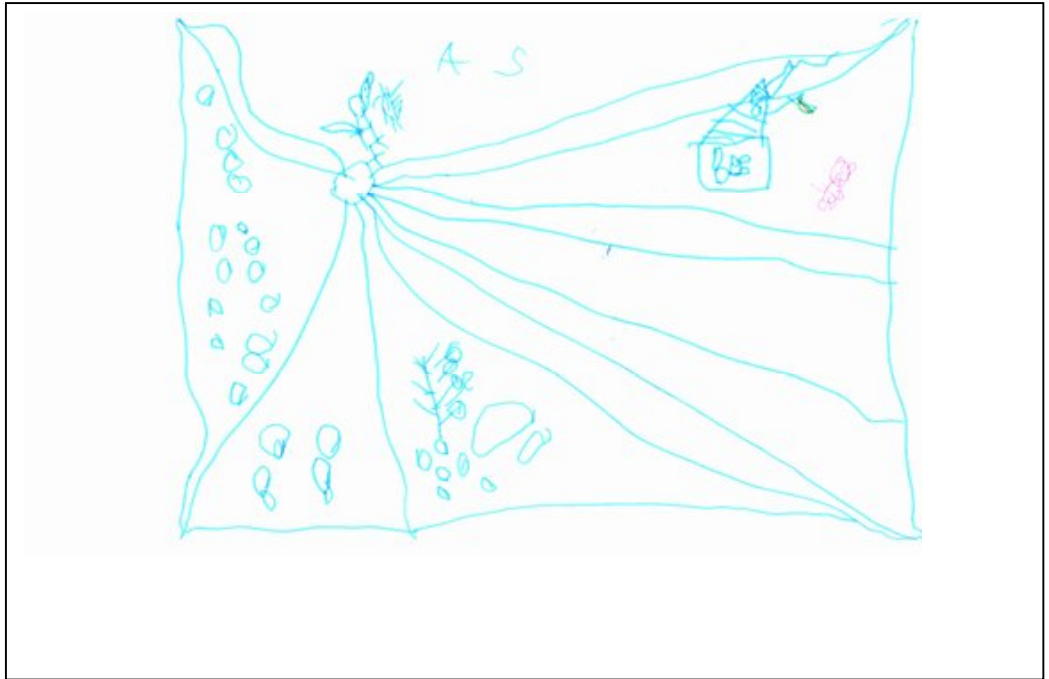
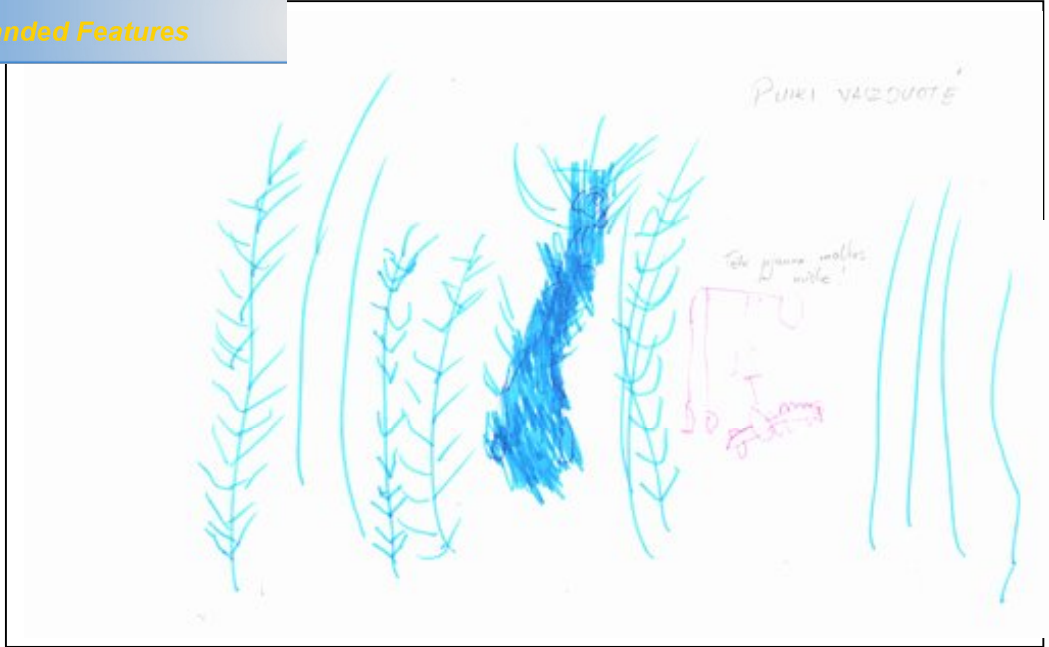

VĚJAS

KONTROLINIS PIEŠINYS

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

rašinių pavyzdžiai

KOALA

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

KOALA	
Aprašymas	
Mokymo vardas:	Data: 2009-02-14
Kur paplitusi Koala?	Ši koala paplitusi Australijoje.
Kur praleidžia pirmuosius šešis mėnesius koalos jauniklis?	Koala tėvui namus pradėjusi mėsą.
Į ką panašus koala?	Koala panašus į pliušinę medvilnę.
Kokios koalos kūnas?	Ši koala yra gana plona.
Kokia galva?	Ši koala turi gana didelę galvą.
Kokios ausys?	Ši koala turi didelius ausis.
Kokie plaukai?	Koalos plaukai panašūs į medvilnę.
Kiek koala svėria?	Koala svėria apie 8 kilogramus.
Kiek metų gyvena koala?	Koala gyvena apie 10 metų.
Kokie koalos nagai?	Koalos nagai panašūs į nagus.
Kam padeda atris lokiuko nagai?	Koalos nagai padeda kopti medžius.
Kur gyvena koala? Kaip ji laipioja medžiais?	Koala gyvena medžiuose ir laipioja medžiais.
Kaip juda koala?	Koala juda labai lėtai.
Ar geria koala?	Koala gyvena iš medžių šakelių.
Iš kur jai pakanka vandens?	Koala gaus vandens iš medžių šakelių.
Kokius garsus skleidžia lokiukas?	Koala skleidžia garsus, panašius į žvilgį.

Koala gyvena Australijoje ir kladžio medžiuose. Ji valgo tik šiuos medžius. Koala net negali gauti vandens iš šiuos medžių lapų. Medžiai jai ir maisto šaltinis ir apsigyvenimo vieta. Ji gyvena apie 10 metų. Koala turi gana ploną kūną, panašų į pliušinę medvilnę. Ši koala turi didelius ausis. Koalos plaukai panašūs į medvilnę. Koala svėria apie 8 kilogramus. Koala gyvena apie 10 metų. Koalos nagai panašūs į nagus. Koalos nagai padeda kopti medžius. Koala gyvena medžiuose ir laipioja medžiais. Koala juda labai lėtai.

PIENĖ

Aptuomus
Burt

Ai gyvenantys si gale patvirtinti
 pusi laiku. Kai juokiu, bet je pareizis tau
 to la gale vadovus puse. Je puse nera laiku
 didele. Bute kideris yra galimas indongas.
 pade. Antroplogas (atopolo) yra gilas didele
 laiku spinduliuo lapus yra tampti, puvaisi. Je
 zik. Galis deparis yra i puvaisi je medis. Medis
 patinks. Kad je kideris, roding. Kas gales uzgi
 laiku. Puvaisi. Puvaisi. Jovus. Jovius. Jovius.
 rypus. Ad je. Jov. laiku. Jovius. Ai. Je. gales. la.

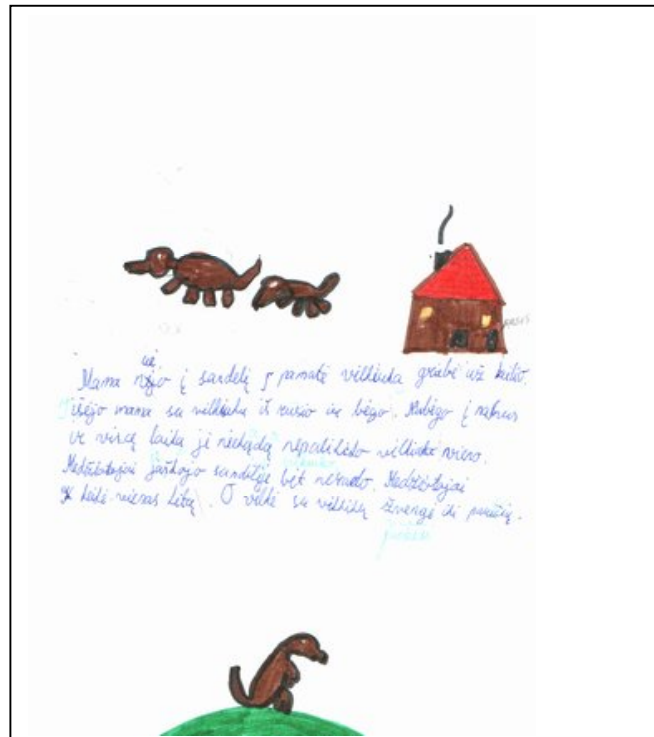
Baik kuri pasaką apie nelaimingą vilką.

NELAIMINGAS VILKAS

Kartą miške m-
rado vilko ~~kaip~~. U-
mažas ~~vilkas~~. Medž-
ištraukė ~~vilką~~ ir par

*Šilki graikiui nesov ir pamatė kad
vilkas buvo abona. Užlipus ant
kūno ir stovį į šli ryto.*

RAISTAS

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Aprašymas
Raistas

Raistas yra medis. Jis patogu diagrama, žaliame samonėje. Raistai auga rali aplink medžiui ir žemi, raistai taip greitai auga. Be Dava raistai yra daug rapsantų, medžiui kelmų. O po medžiui išvonia tyvo gyvena, lėdėli. Raistai augo išvonia, labia idarosi šerungta. Jauo 1' raistai buvo didžiausi medžiui šalis.

VARTIKLIS

Bermukas buvo devynis metų pilietė šeimos. Bermukas vanda bei su šepelis. Bet jis pravaikščiavo. Tada šepelis taip daugiau išmėtiling.

1) Kaip atrodi bermukas?
2) Koks buvo bermuko vardas?
3) Kaip j vadino draugas?

Bermukas gyvena šioje miestelyje miške. Vėgys buvo šepelis šepelis. Šeima elgiasi buvo šepelis visada išėjus.

1) Kur gyvena bermukas?
2) Kaip atrodi šėma.

Šeimos narius visą net lubėmėn atėjusius. J nūty namas pomsėti ligi šėpėmės. ir šėmėmės nūtyta šėpėmės šėpėmės ir šėmėmės šėpėmės. gal vėty.

1) Kas atšūko šeimos nariams?
2) Ką bermukas mėgdavo vėkti?

Bermukas mėgo atbėbti karvelius ir žmogų karvelius. Šepelis karvelis žmogaus ir lab buvo pėndis.

1) Ką bermukas mėgo?
2) Kur jis gūdavė karvelius?

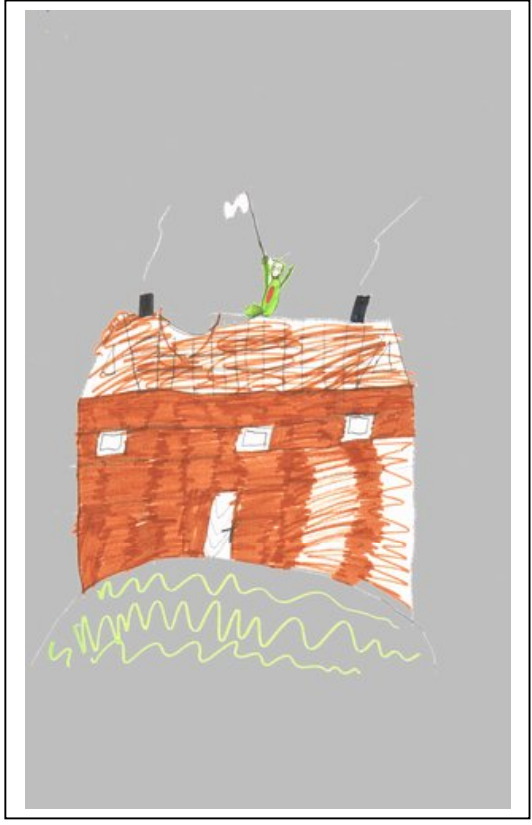
Šepelis šėpėmės vėngė i karvelius. karvelis išėjusis karvelis / ir karvelis išėjusis karvelis šėpėmės biči. Šėpėmės karvelis šėpėmės karvelis šėpėmės šėpėmės karvelis.

1) Kaip bermukas šėkdavo vanagė ir karvelio kovė?
2) Kas ne kartą nuško karveliams?

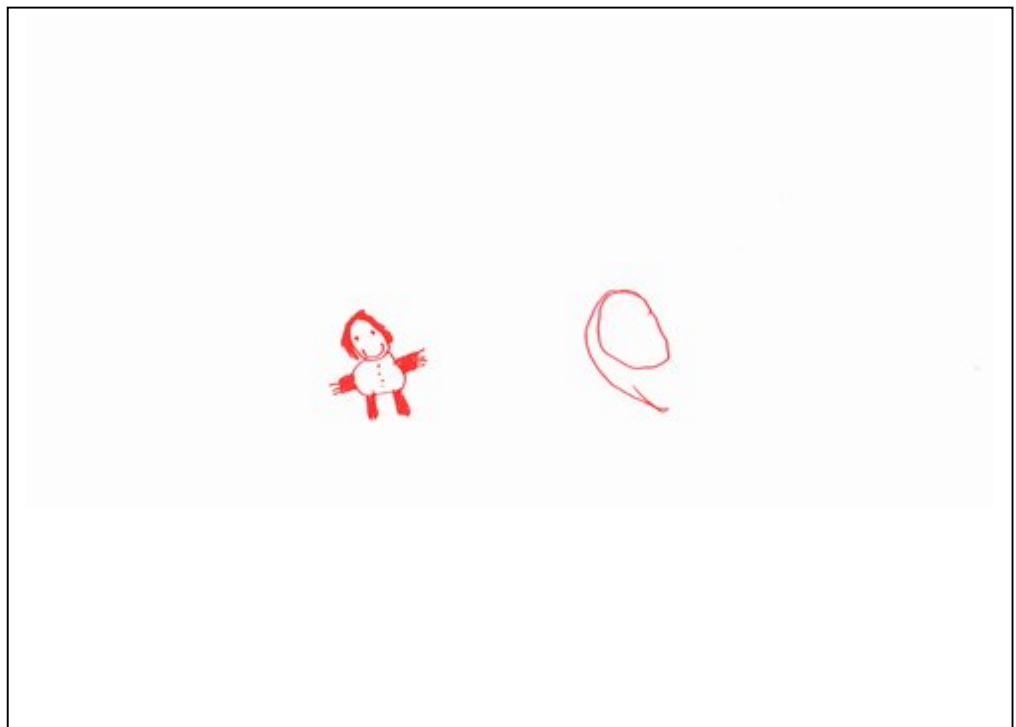
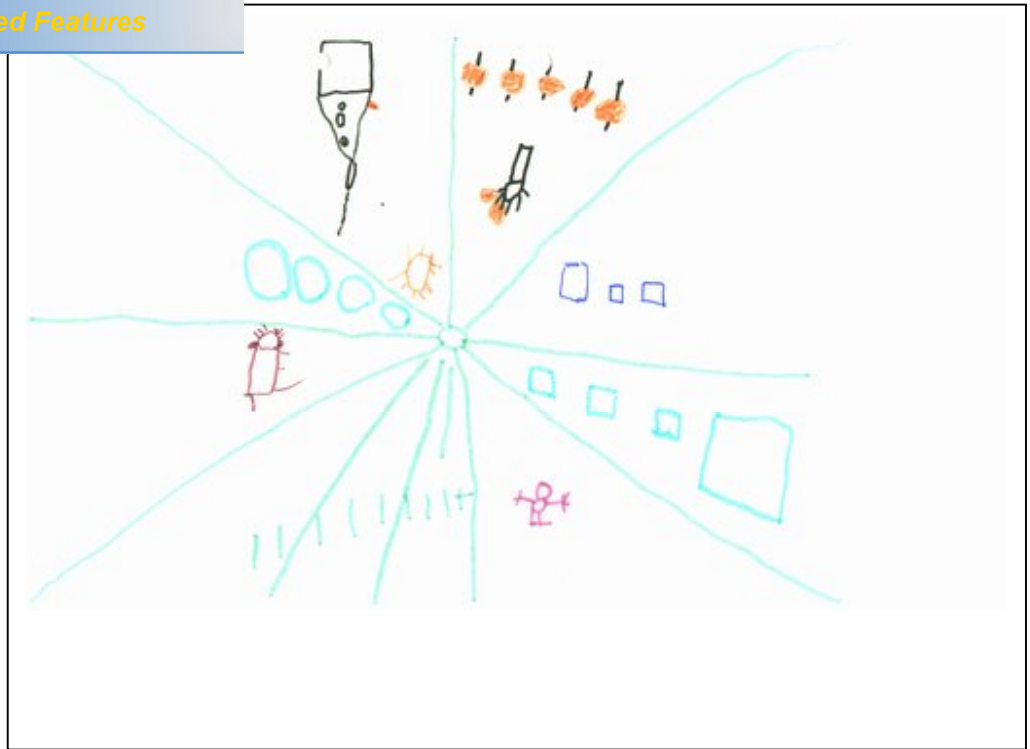

Tokiomis nelaimingomis dienomis, užmiršęs viską pasaulyje, jis valandų valandas išūnėdavo šėnos kėmpe, po didžiąja lentyna. Šėpėmės mamytė sakėdavo:
– Eitum miego. Ko ten žiūrėti tamsą?
– Galvoju ir galvoju, – atsšėkdavo Vartiklis. – Jau daug sugalvoju... Prieš vanagus sugalvoju.

1) Kaip gūsdavėsi bermukas, netėkęs savo karvelio?
2) Ką jis tada galvodavo?

KONTROLINIS PIEŠINYS

ų ir rašinių pavyzdžiai

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

KOALA

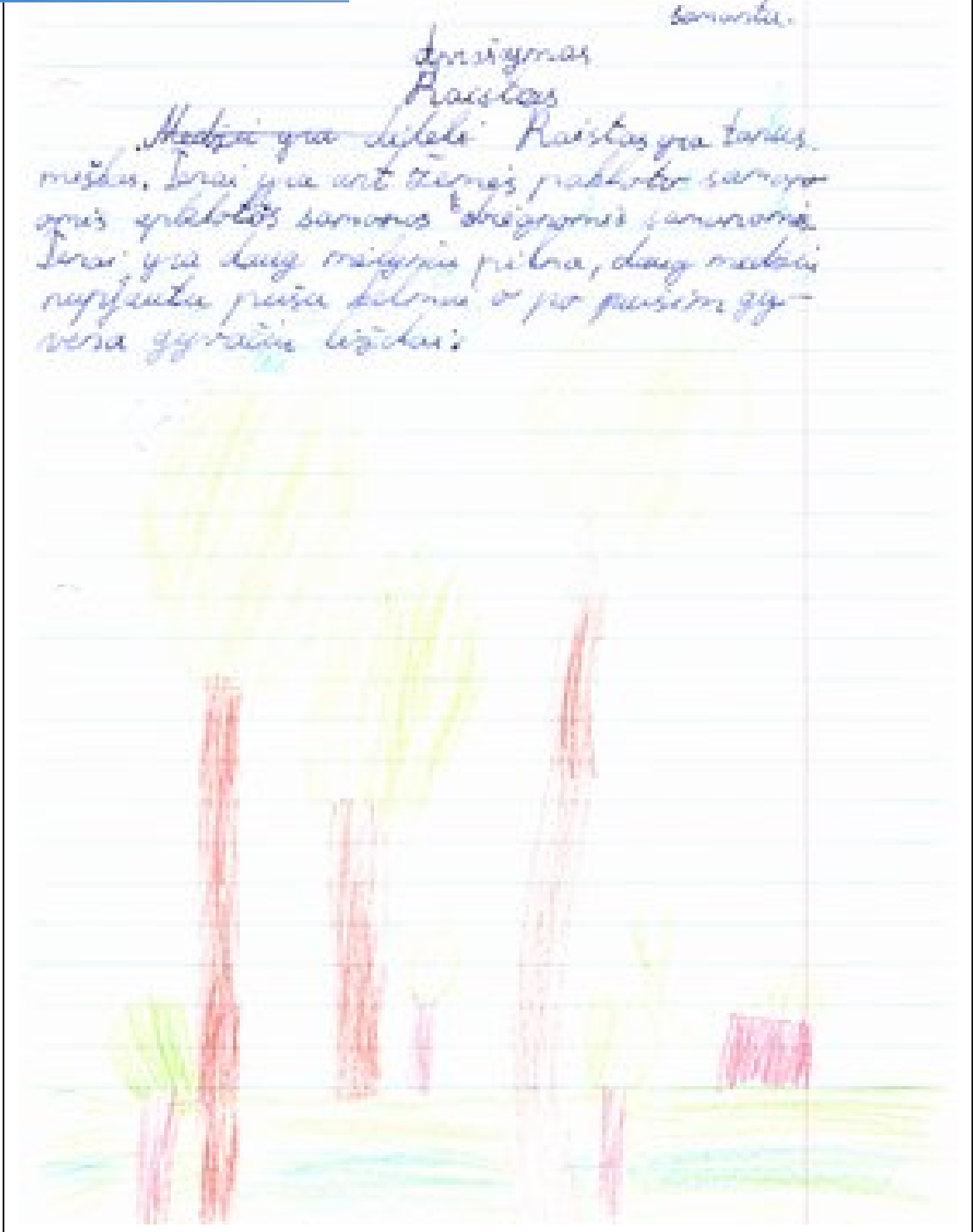
KOALA	
Aprašymas	
Mokinio vardas: <i>Simona</i>	Data: <i>2003-02-04</i>
Kur paplitusi Koala?	<i>Koala paplitusi Australijoje.</i>
Kur praleidžia penkis šešis mėnesius koalos jauniklis? Į ką panašus koala?	<i>Koalos jauniklis gyvena su tėvais. Panašus į žinduolį.</i>
Koks koalos kūnas?	<i>Koala panašus į medžiuką.</i>
Kokia galva?	<i>Paukštinė. Koalos galva apvali.</i>
Kokios ausys?	<i>Mažos ausys.</i>
Kokie plaukai?	<i>Smulki plaukai pilni garbės.</i>
Kiek koala sveria?	<i>Koala sveria 7-10 kg.</i>
Kiek metų gyvena koala?	<i>Koala gyvena 10-15 metų.</i>
Kokie koalos nagai?	<i>Maži nagai.</i>
Kam padeda aštrūs lokiuko nagai?	<i>Padeda kopti medžius.</i>
Kur gyvena koala? Kaip ji laipioja medžiais?	<i>Koala gyvena medžiuose. Laipioja per šakas.</i>
Kaip juda koala?	<i>Koala juda lėtai.</i>
Ar geria koala?	<i>Koala geria vandenį.</i>
Iš kur jai pakanka vandens?	<i>Iš medžių lapų.</i>
Kokius garsus skleidžia lokiukas?	<i>Skleidžia garsus.</i>

Koala
Aprašymas
 Koala gyvena Australijoje. Ji plaukai yra pilni garbės, ji gyvena medžiuose. Ji laipioja per šakas. Koala abstrakči, panašus į žinduolį. Ji gyvena 10-15 metų. Ji turi maži nagai. Nagai padeda kopti medžius. Koala gyvena medžiuose. Ji laipioja per šakas. Koala juda lėtai. Ji geria vandenį. Ji geria vandenį iš medžių lapų.

RAISTAS

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

VARTIKLIS

Infelis. Ji vadino vartiklu

1) Kaip atrodo berniukas.
2) Koks buvo berniuko vardas?
3) Kaip jį vadino draugai?

Berniukas gyveno senoje trobelyje. Ji buvo atrodė sena ir pūsišias pastatėle vidus valdiniškas įrengtas.

1) Kur gyveno berniukas?
2) Kaip atrodė lūna.
šiamis metais berniukas mėgdavo vaikščioti su šunimis ir vėliavomis

1) Kas atstoko šeimos nariams?
2) Ką berniukas mėgdavo veikti?

Berniukas mėgo bėliandais jis gaudavo įvairius iš, kaip mėgino

1) Ką berniukas mėgo?
2) Kur jis gaudavo karvelius?

kaip kankinėlė savo kumštis, šarvelis ir reikėta netekti kaip įtam baidėdavo braupjūotis, plėnėdavo.

1) Kaip berniukas sekėdavo vanago ir karvelio kovą?
2) Kas ne kartą nutiko karveliams?

Tokiomis nelaimingomis dienomis, užmiršęs viską pasauliye, jis valandų valandas ištinodavo lūnos kampe, po didžiąja lentyna. Stepių mamytė sakėdavo:
– Eitum miego. Ko ten žūri į tamsą?
– Galvoju ir galvoju, – atsiekėdavo Vartiklis. – Jau daug sugalvoju... Prieš vanagus sugalvoju.

1) kaip įsūdavoši berniukas, netekęs savo karvelio?
2) Ką jis tadė galvodavo?

59

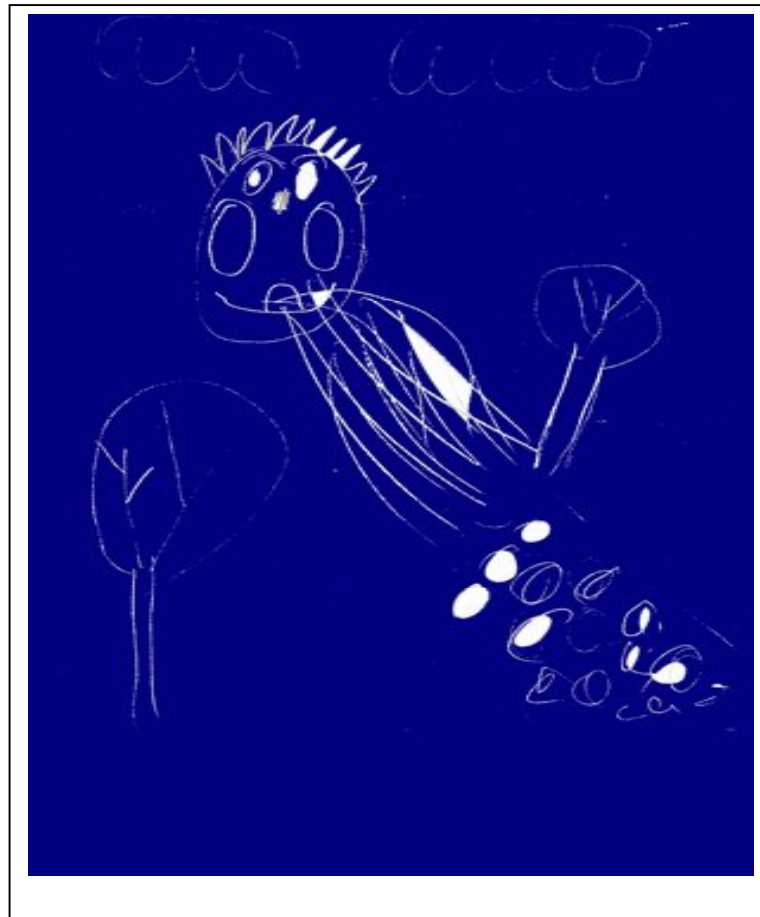
VĚJAS

Skrejk a přemýšl "těp ešhačie"

- Kokie pavasario pranašai?
*pasvarais pranašai: kaip pavasaris, žuvis, koja suka
ka bura, kaip laukai blyška, kaip laukai blyška.*
- Kaip beldžiasi vėjai?
vyje beldžiasi + dūva.
- Kaip kvatoja vėjai?
gūsis, lėkimas.
- Kaip vėjai stengiasi jėti pro duris, įlėkti pro langus?
šūselis, šūselis, lėkė.
- Kaip jis šaukia vaikui (kieme)?
*de lauk, de, pūšiai, de lauk, pūšiai, įėjus būvis
de šūselis de dūva.*
- Kaip vaikui džiugiasi vėjai?
laikėsi, de, de, de, de.

rašinių pavyzdžiai
KOALA

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

KOALA Aprašymas	
Mokinio vardas:	Data: 2020 m. 12 m. 1 d.
Kur paplitusi Koala?	koala paplitusi Australijoje
Kur praleidžia pirmuosius šešis mėnesius koalos jauniklis?	koala praleidžia pirmuosius šešis mėnesius motinos pienuose
Į ką panašus koala?	koala panašus į mešką
Kokys koalos kūnas?	koala paprastai sveria maždaug 11 kg
Kokia galva?	koala turi didelius ausis
Kokios ausys?	koala turi didelius ausis ir geras ausis
Kokie plaukai?	koala turi plaukus
Kiek koala sveria?	koala sveria maždaug 11 kg
Kiek metų gyvena koala?	koala gyvena 15-20 metų
Kokie koalos nagai?	koala turi nagus
Kam padeda aštrūs lokiuko nagai?	koala naudoja nagus, kad pakabintųsi ant medžių šakelių
Kur gyvena koala? Kaip ji laipioja medžiais?	koala gyvena medžiuose ir laipioja medžiais
Kaip juda koala?	koala juda lėtai
Ar geria koala?	koala geria vandenį
Is kur jai pakanka vandens?	koala geria vandenį iš lapų
Kokius garsus skleidžia lokiukas?	koala skleidžia garsus: kiki, kiki, kiki

2020 m. 12 m. 1 d.

Koala

Aprašymas

Koala arba - stublinis lokys gyvena Australijoje. Jis ausys yra didelės ir geras ausis. Jis geria vandenį iš lapų. Koala sveria maždaug 11 kg. Koala gyvena 15-20 metų. Koala turi nagus, kad pakabintųsi ant medžių šakelių. Jis naudoja nagus, kad pakabintųsi ant medžių šakelių. Koala juda lėtai. Koala geria vandenį iš lapų. Koala skleidžia garsus: kiki, kiki, kiki.

PIENĖ

Varasior 12 d.

Alp. Apuraymar
pionti

Apuraymar
pionti Beni

buva kanta a parajian pira luyhuse.
Mar patita vir y' atodi kuy medan.
Yi radipari kiantipieri. Y' pa vidutario
delipio. Y' pa maza. Y' pa siedo pa
gellona. Y' pa etelid pa stonari
dipier. Y' pa lapeljae yu karepiti zaki.
Geler krapian kuy medan. Y' pa
patinka vir y' pa gellona v' pa
stonari. Tokios geller, aupa kappuore
se pa hitua. Y' pa nis, nevibia, nu-
pintis. At' darsidogay, tokia gell
a moa mame dardugios.

NELAIMINGAS VILKAS

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Nelaimingas vilkas

Karta miške medžiotojai rado mirtą vilką su žaizdomis.
 mažiausio vilkuko. Medžiotojai ištraukė vilkuką ir parūšė namams.
 Mama vilkai supykusi nuėjo į medžiotojų ir rėkė ir rėkė
 žaizdų. ir vilki supykusi priverė žmogų pažeisti ir parūšė.
 -ji medžiotojai mavo vilkuko tau tau reikiu! Jis nuvedė
 jį namo ir vilkuko. Jis apsidžiaugė kad jis mavo išlovis.
 Medžiotojai rėkė ant žmogų ir žmogus išėjo iš namo. Medžiotojai
 rėkė ir rėkė.

G : O : P D N

RAISTAS

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Aprašymas

Raistas

Raistas yra miškas. Stubili, ir žemi miškas. Medžiai yra laukiniai ir žemi. Miškas aprašys samonoms. Ji yra taškas. Įdomus.

Aprašymas

Raistas

Medžiai yra aukšti ir žemi. Miškas yra aukštesnis ir žemesnis. Miškas yra taškas. Miškas yra aprašys miškas. Miškas yra taškas. Miškas yra taškas. Miškas yra taškas.

VĒJAS

Skatītk: ir pamatyk "tary- vllodij"

- Kokio pavasario pranaoti?

Pavasario pranaoti yra skaitis vult, viltartys, pabaitai, zaliuojantys medeliai.

- Kaip beldziasi vėjai?

Vėjai beldziasi liksmai, Tundimingsai, smulkiu.

- Kaip kvatoja vėjai?

Vėjai kvatoja garsiu liksmai.

- Kaip vėjai stengiasi jėiti per duris, [Mkti per langus?

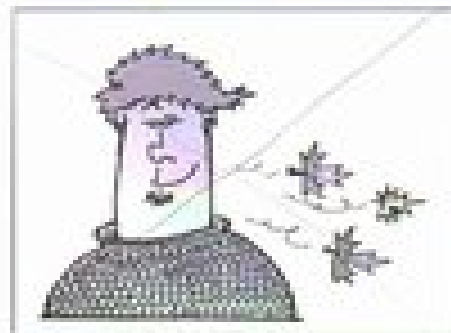
Jė stengiasi isidaryti duris ir langus.

- Kaip jie bėkia vaikais [kjermai?

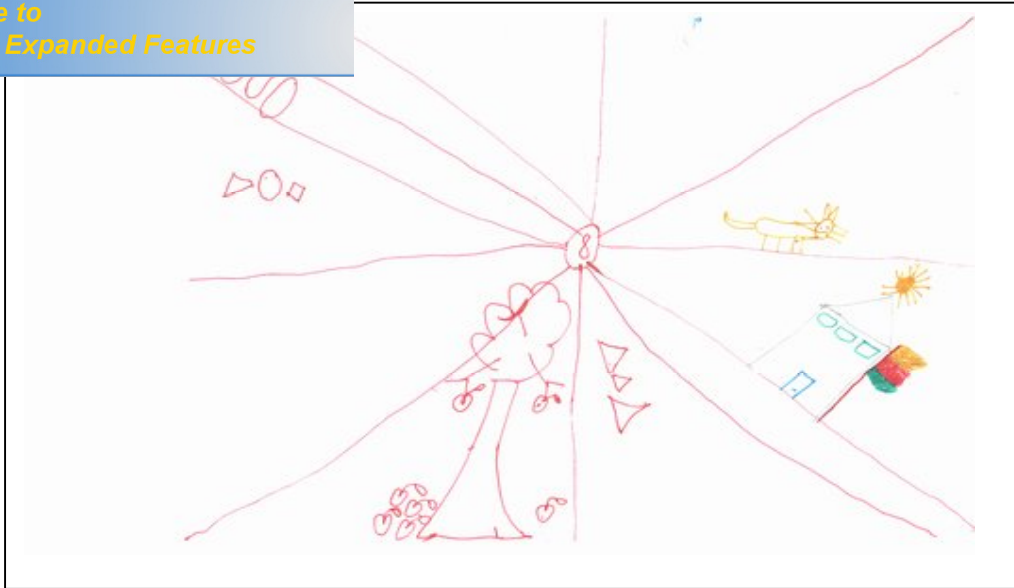
Vėjai bėkia liksmai.

- Kaip vaikais džiugina vėjai?

Vėjai džiugina vaikus to jėli, serjis abe sprandingsi pavasary ir, kad jė gale laukyti vas.

NTROLINIS PIEŠINYS

ir rašinių pavyzdžiai

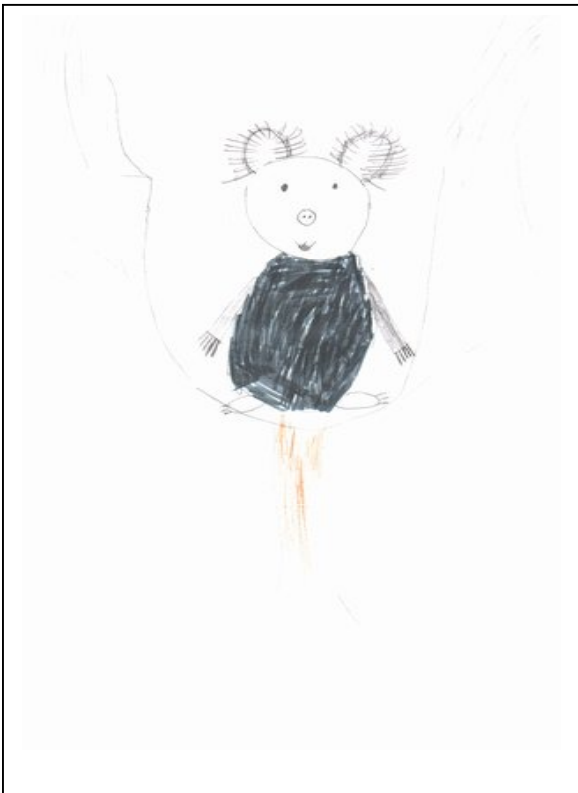
Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

KOALA

KOALA Aprašymas	
Mokinio vardas:	Date: 2009-02-24
Kur paplitusi Koala?	Koala paplitusi Australijoje.
Kur praleidžia pirmuosius šešis mėnesius koalos jauniklis?	Jauniklis sėdi namuose mamos kėbule.
Į ką panašus koala?	Smulkia paukštis / vėžiavilnis.
Kokios koalos kūnas?	Koala kūnas yra brūnias.
Kokia galva?	Koala galva yra dideli.
Kokios ausys?	Koala ausys yra didelės.
Kokie plaukai?	Koala plaukai yra kaip plėvelė.
Kiek koala sveria?	Koala sveria apie 10 kilogramų.
Kiek metų gyvena koala?	Koala gyvena iki 15 metų.
Kokie koalos nagai?	Koalos nagai yra stipriai išvystyti.
Kam padeda aštrūs lokiuko nagai?	Nagai padeda kopti medį.
Kur gyvena koala? Kaip ji laipioja medžiais?	Koala gyvena medžiuose. Jis sugeba greitai pakliūbiti ir tvirtai įsikurti medžio šakose.
Kaip juda koala?	Jei koala išsijunkia iš medžio, ji gali kilti.
Ar geria koala?	Koala maitinasi tik medžiais.
Įs kur jai pakanka vandens?	Koala išsiveria vandenį iš medžių lapų.
Kokius garsus skleidžia lokiukas?	Koala skleidžia garsus, kurie panašūs į garsus, kuriuos skleidžia žiurkė.

Handwritten text in Lithuanian:

Koala gyvena Australijoje paplitusi medžiuose. Ji valgo tik eukaliptų lapus. Ji gali greitai pakliūbiti ir tvirtai įsikurti medžio šakose. Ji sveria apie 10 kilogramų. Ji gyvena iki 15 metų. Koalos nagai yra stipriai išvystyti. Nagai padeda kopti medį. Koala gyvena medžiuose. Ji sugeba greitai pakliūbiti ir tvirtai įsikurti medžio šakose. Koala maitinasi tik medžiais. Koala išsiveria vandenį iš medžių lapų. Koala skleidžia garsus, kurie panašūs į garsus, kuriuos skleidžia žiurkė.

PIENÉ

NELAIMINGAS VILKAS

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

Kartą miške medžiotojai rado vilko ~~ant~~. Urve buvo mažas ~~vilkas~~. Medžiotojai ištraukė ~~vilką~~ parsinešė namo.

Užėjo prie namo ir išėjo į mišką. Vilkas pradėjo raudoti ir šaukti. Medžiotojai išėjo į mišką ir rado vilką. Jis buvo labai liūdnas.

Niekas nežino, kaip vilkas atėjo į mišką. Jis pamatė, kad atėjo vilkas. Tada pradėjo raudoti ir šaukti. Medžiotojai išėjo į mišką ir rado vilką. Jis buvo labai liūdnas.

Užėjo prie namo ir išėjo į mišką. Vilkas pradėjo raudoti ir šaukti. Medžiotojai išėjo į mišką ir rado vilką. Jis buvo labai liūdnas.

RAISTAS

Aprašymas

Raistas

Raistas yra miškas, kuris yra patalpiamas
sąmoningai ir žmogaus veiksnių atžvilkiu. Atėjusio žmogaus
raistas. Raistas būna miškas, kuris yra patalpiamas
miškas. Miškas būna miškas miškas. Miškas yra labai
taurus. Raistas būna miškas miškas.

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

VARTIKLIS

Besaulės miškas...
Besaulės miškas buvo...
Besaulės miškas...

- 1) Kaip atrodo berniukas?
- 2) Koks buvo berniuko vardas?
- 3) Kaip jį vadino draugas?

Berniukas...
Berniukas...
Berniukas...

- 1) Kur gyveno berniukas?
- 2) Kaip atrodo tėvai?

...
...
...

- 1) Kas atstiklo šeimos nariams?
- 2) Ką berniukas mėgdavo veikti?

Besaulės miškas...
Besaulės miškas...
Besaulės miškas...

- 1) Ką berniukas mėgo?
- 2) Kur jis gaudavo karvelius?

...
...
...

Besaulės miškas...
Besaulės miškas...
Besaulės miškas...

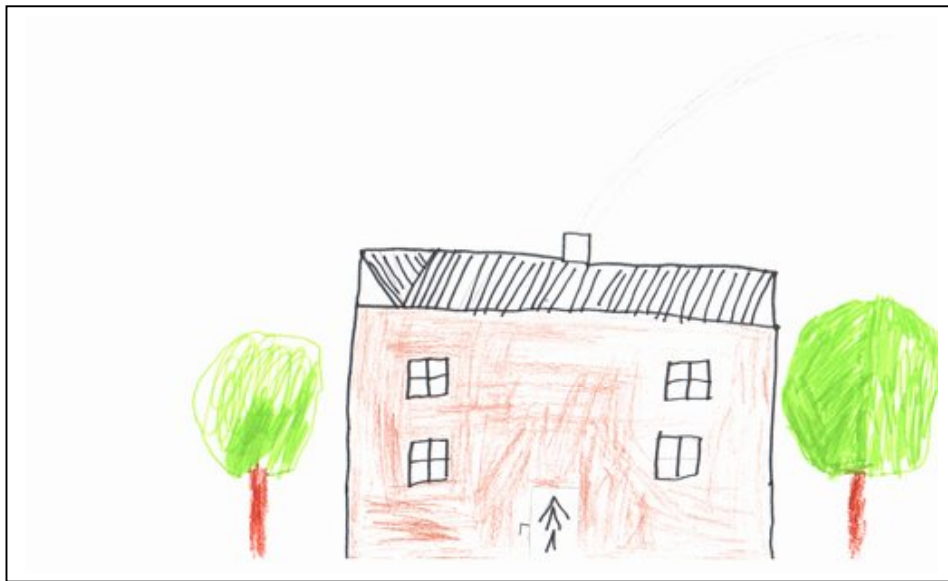
- 1) Kaip berniukas sekėdavo vanago ir karvelio kovą?
- 2) Kas ne kartą nutiko karveliams?

...
...
...

Tokiomis netamtingomis dienomis, užmiršęs viską pasauliulyje, jis valandų valandas ištinodavo lūšnos kampe, po didžiąja lentyna. Stepu mamytė sakydavo: – Eitum miego. Ko ten žiūri į tamsią? – Galvoju ir galvoju, – atsliepdavo Vartiklis. – Jau daug sugalvoju... Prieš vanagus sugalvoju.

- 1) ... kaip įsivaidavo berniukas, netekęs savo karvelio?

Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features

VĒJAS

Skaityk ir pamietyk "tarp cilveciq"

- Kokio pavasario pranaiai?

Kovarsacio pavasario yra kaip ledas tapyta, kaip pavasario paskende kaip gele žygi.
- Kaip beldžiasi vejas?

Jis sėjosi - sėjosi ir kalbasi, žiurki bebėkinti ir namai.
- Kaip kvatoja vejas?

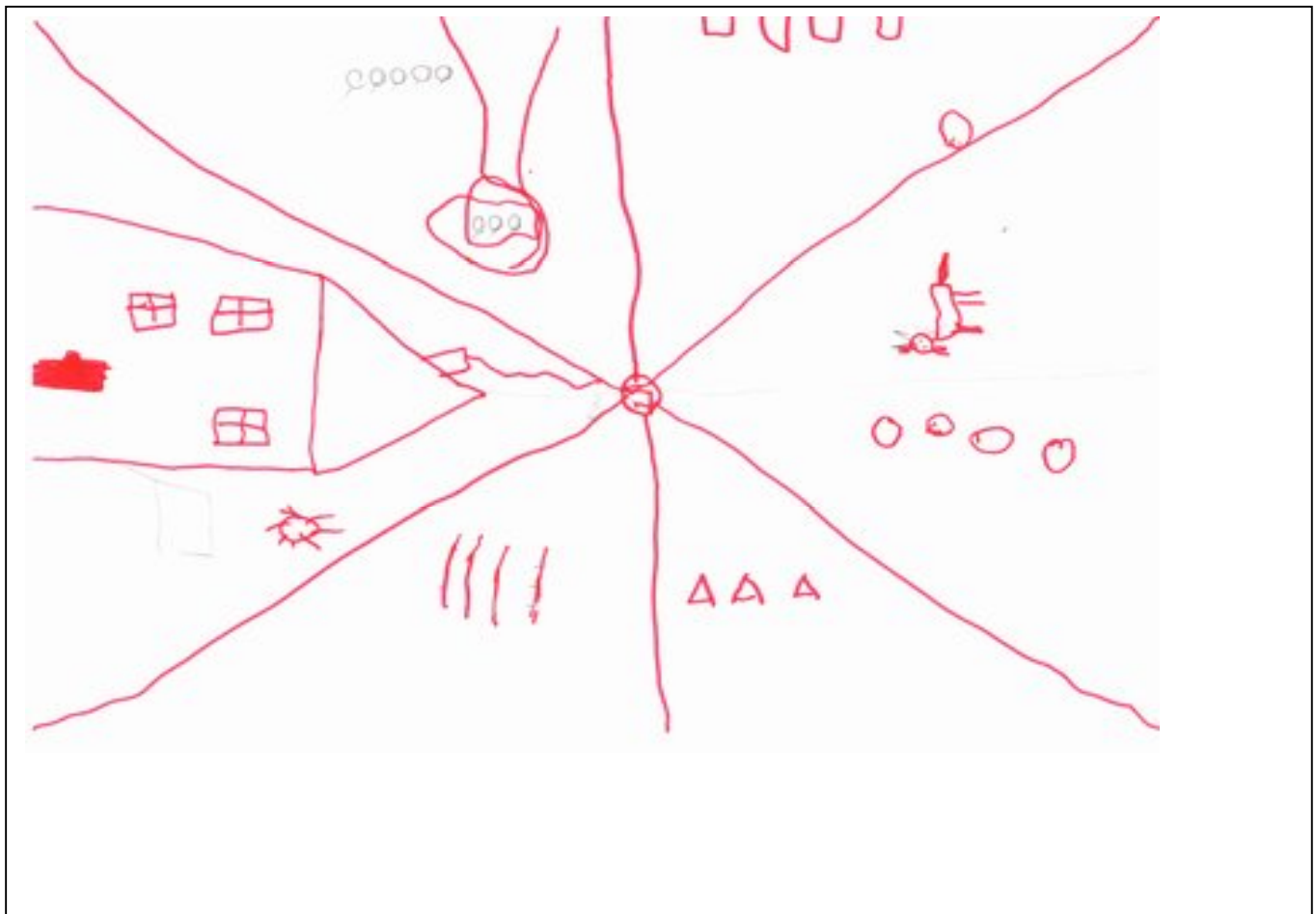
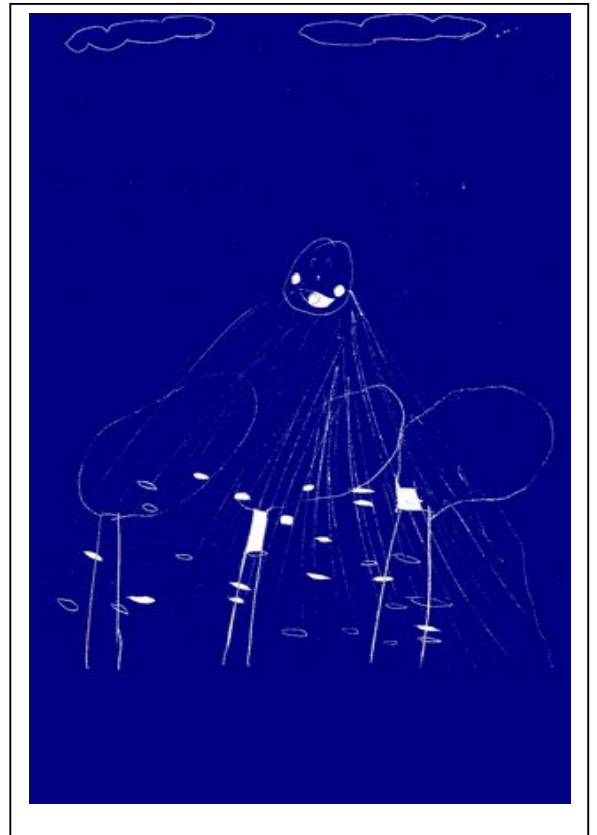
Stingia vejas ma - žino, jis kad jis kovarsacio jau atide!
- Kaip vejas stengiasi jėti pro duris, įkėti pro langus?

Kaip kura sėjosi sėjosi bėkinti ir namai.
- Kaip jis laukia vaikus (kiemas)?

Jis staidi: ai kas jame ropasie halis.
- Kaip vaikui džiaugiasi vejas?

Stingia, sėjosi kaip garsa / šiki pavasario prada!

žodynėlis

Autografinė kalbos priemonė - yra regimieji vaizdai. Dabartinė lietuvių kalbos žodynas. <http://www.autoinfo.lt/webdic/> (fili r ta 2009-04-11)

Elementas - sudaromoji ko nors dalis. Dabartinė lietuvių kalbos. <http://www.autoinfo.lt/webdic/flodynas> (fili r ta 2009-04-11).

IKT - informacinė kompiuterinė technologijos (trumpinys)

Integracija - [lot. integratio - atnaujinimas, atstatymas] dalių, elementų jungimas(is) visumai. Tarptautinė flodfi flodynas. <http://www.zodziai.lt/tarptautiniai2/index.php>. (fili r ta 2009-04-11).

Intelektas - žmogaus sugebėjimas mąstyti, protas, protingumas. Dabartinė lietuvių kalbos žodynas. <http://www.autoinfo.lt/webdic/> (fili r ta 2009-04-11)

Intelektinio sutrikimo (IS) - protinio sugebėjimo nukrypimas nuo normos, sukeliantis elgesio, emocijų bei socialinio prisitaikymo sutrikimą. (Sutrikimų klasifikacija. Patvirtinta Lietuvos Respublikos TMM Specialiojo ugdymo ekspert komisijos 1995 m. birželio 13 d. Nr. 4. Vilnius, 1995)

Kompleksinis sutrikimas (KS) - mokymosi negalėjimas bendrą atminties sutrikimą ir emocijų ir elgesio sutrikimą (savireguliacijos, hiperaktyvumo, dėmesio problemų), dėmesio girdimojo suvokimo ir motorinės koordinacijos neįsivertinamumas. (Sutrikimų klasifikacija. Patvirtinta Lietuvos Respublikos TMM Specialiojo ugdymo ekspert komisijos 1995 m. birželio 13 d. Nr. 4. Vilnius, 1995)

Ribotas intelektas - tai ribota zona tarp normalio sugebėjimo ir protinio atsilikimo (Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo specialieji poreikiai vaikams bendrojo ugdymo staigose tvarka. 1993.05.27)

Specialiųjų poreikių asmuo - tai vaikai ir suaugusieji, dėmesio gimt ar gyt sutrikimą turintys ribotas galimybes dalyvauti ugdymo procese, visuomeninėje gyvenime (Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo statymas. 1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-969)

Specifiniai pažinimo sutrikimai - tai nepakankamas atskirų pavirtinių funkcijų išsivystymas dėmesio minimali smegenų disfunkcija. (Specialiosios pedagoginės pagalbos teikimo specialieji poreikiai vaikams bendrojo ugdymo staigose tvarka. 1993.05.27).

SP - specialieji poreikiai (Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo statymas. 1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-969)

SUP - specialieji ugdymosi poreikiai (Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo statymas. 1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-969)

Sutrikimas - patologijos sukeltas žmogaus organo ar jo funkcijos nuokrypis nuo diagnostinės statistinės normos (Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo statymas. 1998 m. gruodžio 15 d. Nr. VIII-969)

Vizualizacija (angl. *visualization*) - padarymas regimu. <http://lt.wikipedia.org/wiki/Vizualizacija> (fili r ta 2009-04-11).